

**MESTO
BANSKÁ BYSTRICA**

**Výročná správa konsolidovaného celku
mesta Banská Bystrica
za rok 2022**

AUGUST 2023
EKONOMICKÝ ODBOR

O Banskej Bystrici

Mesto Banská Bystrica (ďalej aj „mesto“) sa rozprestiera v srdci stredného Slovenska, v údolí rieky Hron medzi Kremnickými vrchmi, Starohorskými vrchmi a Poľanou. Obyvatelia i návštevníci ho poznajú aj pod názvom „mesto pod Urpínom“. Ako samostatný samosprávny územný celok vzniklo 1. januára 1991 na základe Zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. Je právnickou osobou, ktorá hospodári samostatne, s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Plní samosprávnú funkciu, kde základnou úlohou je starostlivosť o všestranný rozvoj územia a o potreby obyvateľov mesta. Skladá sa z 19 mestských častí, ktorými sú: Banská Bystrica, Iľiaš, Fončorda, Jakub, Kostiviarska, Kráľová, Kremnička, Majer, Podlavice, Pršianska Terasa, Radvaň, Rakytovce, Rudlová, Sásová, Senica, Skubín, Šalková, Uhlisko a Uľanka.

Geografické a demografické údaje

Poloha mesta Banská Bystrica (Mestský úrad) v súradniciach:

48° 44' 19" N (severnej šírky)

19° 09' 25" E (východnej dĺžky)

Poloha mesta Banská Bystrica (Námestie SNP) v súradniciach:

48° 44' 08" N (severnej šírky)

19° 08' 44" E (východnej dĺžky)

Rozloha: 103 373 274 m² = 103,373274 km²

Nadmorská výška: 362 m n. m.

Počet obyvateľov: 74 590 (k 31.12.2022)

Kraj Banskobystrický

Okres Banská Bystrica

Rieka Hron

PSČ 974 01

Historické názvy mesta: Nova villa Bystriciensis, Neosolium, Neusohl, Beszterczebánya

História

História mesta sa začala písať v 13. storočí, a to zásluhou niekoľkých rodín saských kolonistov, ktorí na území dnešného mesta prirodzene vytvorili hospodársko-správnú a remeselnícku základňu banskej výroby. Význam osady stúpol natoľko, že ju kráľ Belo IV. v roku 1255 povýšil na mesto. Banská Bystrica od udelenia mestských práv prešla viacerými etapami vývoja a trvale sa vpísala nielen do dejín Slovenska. Pôsobila tu Thurzovsko - fuggеровská spoločnosť. Tento banskobystrický mediarsky podnik so svojím obrovským komplexom spracovateľských závodov, dobre premyslenou organizáciou výroby, hustou sieťou skladov a podvojným účtovníctvom patril k najväčším a najmodernejším ranokapitalistickým podnikom svojho druhu v európskom baníctve a hutníctve. Mesto Banská Bystrica bolo, ako jedno z prvých miest na Slovensku, vyhlásené za mestskú pamiatkovú rezerváciu. Do novodobých dejín Slovenska sa zapísalo 29. augusta 1944, keď tu bolo vyhlásené Slovenské národné

povstanie - ozbrojený odpor proti fašistickej okupácii. Po oslobodení mesta v druhej svetovej vojne 26. marca 1945 sa Banská Bystrica stala jedným z troch hospodársko-správnych centier Slovenska. Historické jadro mesta bolo v roku 1955 vyhlásené za mestskú pamiatkovú rezerváciu. Po zrušení krajov sa mesto rýchlo prispôbilo novým územno-administratívnym pomerom a začalo stavať na bankovníctve, školstve a turistike. Založením Univerzity Mateja Bela 1. júla 1992 sa Banská Bystrica stala jedným z centier vysokoškolského vzdelávania na Slovensku. V súčasnosti je Banská Bystrica hospodárskym, administratívnym a kultúrnym centrom stredného Slovenska a sídlom Banskobystrického samosprávneho kraja.

Pamiatky

Medzi najcennejšie pamätihodnosti patrí areál mestského hradu (Barbakánu), námestie s kostolmi Panny Márie a svätého Kríža, starou radnicou, Matejovým domom, Barbakánom a zvyškami mestského opevnenia. Srdcom mesta je veľké obdĺžnikové námestie Slovenského národného povstania s Mariánskym stĺpom a šikmou Hodinovou vežou. Námestie ohraničujú honosné meštianske domy, z ktorých sú najvýznamnejšie Beniczského a Thurzov dom. Pešia zóna z námestia pokračuje aj na Dolnej ulici, kde je kostol sv. Alžbety a Bethlenov dom, v ktorom vyhlásili sedmohradské knieža Bethlena za uhorského kráľa. Historické meštianske domy možno obdivovať aj v Lazovnej a Hornej Striebornej ulici. V Tihányiovskom kaštieli v mestskej časti Radvaň sú expozície prírodovedného oddelenia Stredoslovenského múzea. Historické múzeá sú v Thurzovom dome na Námestí SNP. Vzácné výtvarné diela uchováva tri objekty Štátnej galérie: Pretórium, Bethlenov dom a dom maliara Dominika Skuteckého.

V okolí mesta si zaslúži pozornosť drevený kostol v obci Hronsek, kaštieľ v Dolnej Mičinej i hrad v Slovenskej Ľupči. Vzácné sakrálne pamiatky sú v obciach Čerín a Poniky. Banícku minulosť medenej Bystrice pripomína horská obec Špania dolina, klenot ľudovej architektúry.

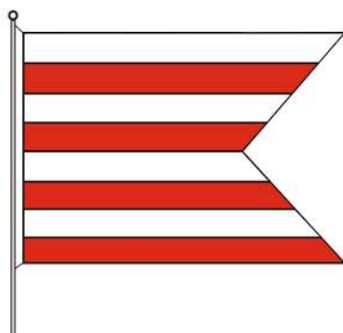
Symboly

Veľký erb mesta tvorí sedemkrát strieborno-červeno delený štít (štyri červené brvná v striebornom poli). Nosičom erbového štítu je anjel so zlatými krídlami, oblečený v bielej tunike prepásaný modrými pásmi so zlatými kruhovými ozdobami. Modrý plášť prevesený cez plecia je zopnutý kosoštvorcovou zlatou sponou s červeným stredom. Anjel má vo vlasoch červenú čelenku. Strážcami štítu sú dva od seba odvrátené zlaté jastraby so vztýčenou vzdialenejšou nohou a ich hlavy s otvorenými zobákmi sú otočené k anjelovi. Malý erb mesta je tvorený len erbovým štítom.

Veľký erb mesta Banská Bystrica

Vlajku Banskej Bystrice tvorí osem pruhov rovnakej šírky - striedavo biely a červený. Ich farba vychádza z farieb erbu mesta. Vlajka má pomer strán 2:3 a je ukončená dvomi cípmi, čiže zástrihom siahajúcim do jednej tretiny jej dĺžky.

Vlajka mesta Banská Bystrica

Pečatou sa rozumie pečatidlom zhotovený reliéfny obraz erbu mesta Banská Bystrica obkolesený kruhopisom s názvom mesta.

Pečať mesta Banská Bystrica – veľká (vľavo) a malá (vpravo)

Poslanie, vízia a ciele

Komplexnú predstavu o budúcnosti rozvoja mesta Banská Bystrica definuje dokument nazývaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Banská Bystrica na roky 2015 - 2023 (skrátene PHSR). Tento strategický dokument hovorí o budúcom smerovaní mesta, o víziách a cieľoch, ktoré chce mesto naplniť v záujme dosiahnutia udržateľného rozvoja.

Vízia mesta Banská Bystrica:

Banská Bystrica bude mestom, kde sa oplatí žiť, prísť a zostať.

Strategickým cieľom pre mesto Banská Bystrica do roku 2023 je zvýšiť atraktivitu mesta pre občanov, investorov, podnikateľov a návštevníkov, pričom rozvoj mesta sa má realizovať v troch prioritných oblastiach:

- I. **Prosperujúce mesto** – dosiahnuť vyšší ekonomický rast mobilizáciou vnútorného potenciálu
- II. **Občianske mesto** - vytvoriť podmienky pre aktívne zapájanie sa občanov do života mesta
- III. **Zdravé mesto** - zvýšiť kvalitu života pre všetkých občanov

Ambíciou mesta Banská Bystrica je byť vyhľadávanou turistickou destináciou s optimálnym využitím kultúrno-historického, ľudského a prírodného potenciálu, byť prosperujúcim a kreatívnym mestom, jedinečným miestom na podnikanie, mestom, v ktorom existuje dopyt, export a inovácie. Zámerom Mesta je tiež vytvoriť vhodné podmienky na rozvoj vedy a výskumu s prepojením na prax, aby dosahované výsledky boli akceptované odbornou verejnosťou na Slovensku i v zahraničí. Mesto chce poskytovať vzdelávanie podľa potrieb detí, mládeže a dospelých v atmosfére vzájomnej dôvery a spolupráce na všetkých inštitucionálnych úrovniach, a byť mestom, v ktorom majú občania dobré možnosti rozširovať si súčasnú kvalifikáciu či získavať novú. Mesto Banská Bystrica chce rozvíjať aj svoj kreatívny priemysel, byť mestom s funkčným priestorom na jeho rozvoj, aby sa tak mohlo stať kandidátom na titul Creative City UNESCO. Veľké ciele si Mesto kladie aj v oblasti dopravy a infraštruktúry. Bude napojené na nadradenú komunikačnú sieť vo všetkých smeroch a chce taktiež dobudovať miestnu komunikačnú sieť vrátane záchytných parkovísk, chodníkov pre cyklistov a chodcov. Súčasne si však kladie za cieľ preferovať ekologickú verejnú hromadnú dopravu a nemotorovú dopravu.

Byť Občianskym mestom znamená vytvoriť dostatok príležitostí pre občanov, aby sa mohli zapojiť do života v meste, využiť príležitosti, ktoré sa im ponúkajú, či ovplyvniť dianie v meste. Cieľom mesta je zvýšiť spokojnosť občanov so samosprávou, zachovať, prezentovať, rozvíjať a podporovať kultúrne bohatstvo mesta a jeho ľudí a zabezpečiť pre obyvateľov rozmanité kultúrne aktivity. Prostredníctvom športu chce Banská Bystrica vytvárať priestor pre sociálnu súdržnosť a zlepšenie zdravia a kvality života občanov. Ich spokojnosť chce zvýšiť vytvorením širokého spektra možností trávenia voľného času, spomedzi ktorých si každý občan vyberie podľa svojich záujmov.

Zvýšenie kvality života pre občanov mesta zahŕňa skvalitnenie a zvýšenie dostupnosti služieb v oblasti zdravotníctva, sociálnych služieb, bývania a občianskej vybavenosti, a zabezpečiť rozvoj zelenej infraštruktúry, aby bola Banská Bystrica na prvý pohľad čistým a „Zdravým mestom“ s množstvom zelene, ktorej prostredie budú občania radi využívať na oddych.

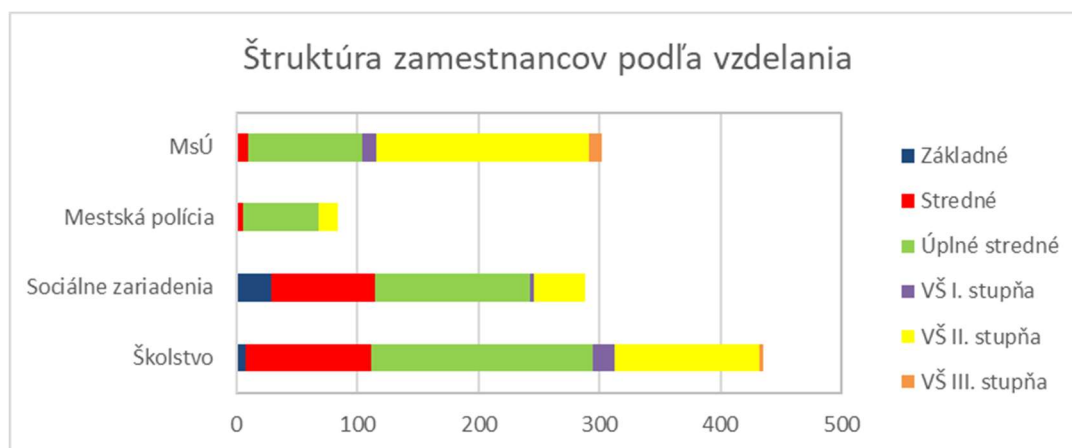
Ľudské zdroje

Mesto Banská Bystrica zamestnávalo ku dňu 31.12.2022 celkovo 1 109 zamestnancov. Nižšie uvedené grafy a tabuľky uvádzajú štruktúru pracovníkov mesta Banská Bystrica v zložení podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania, veku a pohlavia ku dňu 31.12.2022.

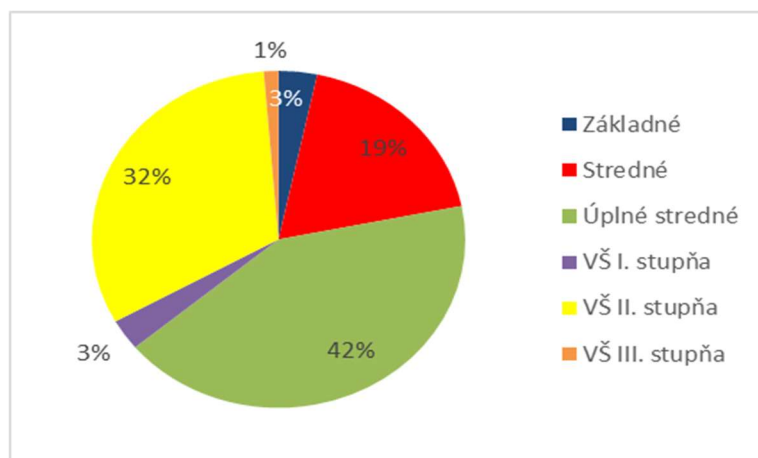
Vzdelanostná štruktúra

Pracovisko	Vzdelanie						SPOLU
	Základné	Stredné	Úplné stredné	VŠ I. stupňa	VŠ II. stupňa	VŠ III. stupňa	
MsÚ	0	10	94	12	175	11	302
Mestská polícia	0	6	62	0	16	0	84
Sociálne zariadenia	29	86	128	3	42	0	288
Školstvo	8	103	183	18	120	3	435
SPOLU	37	205	467	33	353	14	1109

Štruktúra vzdelanosti zamestnancov mesta Banská Bystrica k 31.12.2022

Štruktúra vzdelanosti zamestnancov mesta Banská Bystrica k 31.12.2022

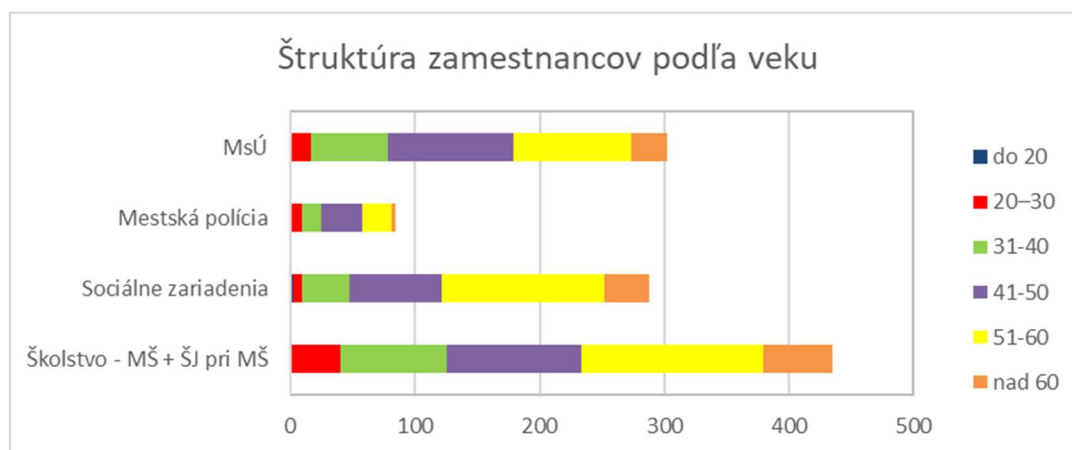
Štruktúra vzdelanosti zamestnancov mesta Banská Bystrica k 31.12.2022 – percentuálne podiely

Z vyššie uvedených grafov a tabuľky vyplýva, že ku dňu 31.12.2022 najväčší podiel v zamestnaneckej štruktúre mesta tvorili zamestnanci s úplným stredným vzdelaním, a to až 42 %, pričom najviac z nich pracuje v oblasti školstva. Takmer tretina (32 %) zamestnancov mesta má II. stupeň vysokoškolského vzdelania. Tí sú zároveň najpočetnejšou skupinou zamestnancov v rámci mestského úradu.

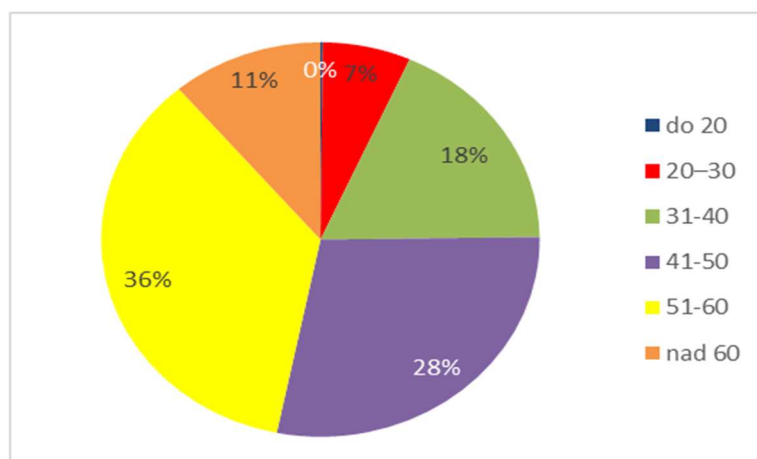
Veková štruktúra

Pracovisko	Veková skupina						SPOLU
	do 20	20–30	31–40	41–50	51–60	nad 60	
MsÚ	0	16	62	101	94	29	302
Mestská polícia	0	9	16	32	24	3	84
Sociálne zariadenia	2	7	38	74	131	36	288
Školstvo	0	40	85	108	146	56	435
SPOLU	2	72	201	315	395	124	1109

Veková štruktúra zamestnancov mesta Banská Bystrica ku dňu 31.12.2022

Veková štruktúra zamestnancov mesta Banská Bystrica ku dňu 31.12.2022

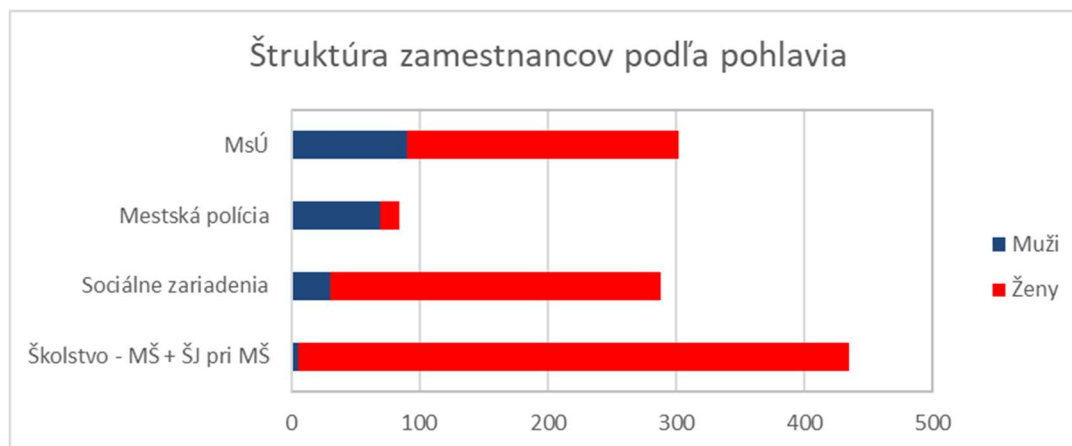
Veková štruktúra zamestnancov mesta Banská Bystrica ku dňu 31.12.2022 - percentuálne podiely

Najpočetnejšia skupina zamestnancov je vo veku od 51 do 60 rokov. Spolu so zamestnancami vo veku nad 60 rokov tvoria tieto dve skupiny 47 % všetkých zamestnancov mesta.

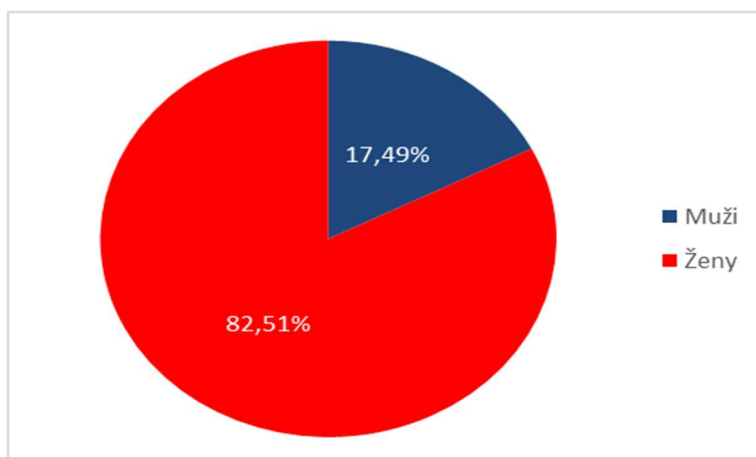
Štruktúra podľa pohlavia

Pracovisko	Pohlavie		
	Muži	Ženy	SPOLU
MsÚ	90	212	302
Mestská polícia	69	15	84
Sociálne zariadenia	30	258	288
Školstvo	5	430	435
SPOLU	194	915	1109

Počet mužov a žien zamestnaných v meste Banská Bystrica ku dňu 31.12.2022

Podiel mužov a žien zamestnaných v meste Banská Bystrica ku dňu 31.12.2022

Percentuálny podiel mužov a žien zamestnaných mestom Banská Bystrica ku dňu 31.12.2022

Medziročne evidujeme nárast celkového počtu zamestnancov mesta o 24 zamestnancov, pričom naprieč organizáciami mesta pribudli 9 mužov a 15 žien. Najväčší prírastok zamestnancov evidujeme na mestskom úrade, kde nastúpilo 18 nových zamestnancov. Počty zamestnancov sa však zvýšili aj v rámci mestskej polície a v oblasti sociálnych služieb. Pomer mužov a žien sa medziročne zmenil v prospech mužov. Percentuálny podiel žien klesol oproti minulému roku na hodnotu 82,51 % a podiel mužov vzrástol na hodnotu 17,49 %. Ako vidieť v grafe, v školských a sociálnych zariadeniach majú výraznú prevahu ženy, pričom v prvej spomenutej oblasti zastávajú až 98,85 % pracovných pozícií a v sociálnej oblasti 89,58 %. Naopak, mestská polícia zamestnáva väčší podiel mužov, ktorí zastávajú viac než 82 % pracovných pozícií v tejto oblasti. Uvedená štruktúra zamestnancov podľa pohlavia

vyplýva aj z povahy samotnej práce v týchto inštitúciách. Na mestskom úrade je tento pomer viac vyrovnaný, no i tak ženy tvoria 70,20 % a muži 29,80 % z celkového počtu zamestnancov.

Orgány samosprávy na roky 2018-2022 a 2022-2026

Primátor mesta

Primátor je, podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, predstaviteľ mesta, štatutárny orgán a najvyšší výkonný orgán mesta. Volia ho obyvatelia v priamych voľbách a jeho funkčné obdobie trvá štyri roky. Do 60 dní od zloženia sľubu spravidla na celé funkčné obdobie poverí zastupovaním zástupcu primátora. Ak tak neurobí, zástupcu primátora volí mestské zastupiteľstvo. Vo volebnom období 2022-2026 bol občanmi mesta opätovne zvolený za primátora Ján Nosko. Mesto Banská Bystrica má v súčasnosti dvoch viceprimátorov.

Mestské zastupiteľstvo

Mestské zastupiteľstvo (ďalej len „MsZ“) je zastupiteľský zbor mesta zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi mesta na obdobie štyroch rokov. Funkčné obdobie mestského zastupiteľstva sa končí zložením sľubu poslancov novozvoleného mestského zastupiteľstva. Počet poslancov mestského zastupiteľstva na celé obdobie určí pred voľbami mestské zastupiteľstvo podľa počtu obyvateľov v rozmedzí od 19 do 31 poslancov. Vo volebnom období rokov 2018-2022 malo mestské zastupiteľstvo najvyšší možný počet poslancov, t.j. 31, a tento počet ostal zachovaný aj pre volebné obdobie rokov 2022-2026. Mestské zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života mesta.

Mestská rada

Mestskú radu zriaďuje mestské zastupiteľstvo. Mestská rada je iniciatívnym, výkonným a kontrolným orgánom mestského zastupiteľstva. Zároveň plní funkciu poradného orgánu primátora. Mestská rada je zložená z poslancov mestského zastupiteľstva, ktorých volí mestské zastupiteľstvo na celé funkčné obdobie. Mestskú radu a jej členov môže mestské zastupiteľstvo kedykoľvek odvolať. Počet členov rady schvaľuje MsZ. Pri jej zložení sa prihliada na zastúpenie politických strán, hnutí a nezávislých poslancov zastúpených v mestskom zastupiteľstve. Spôsob volieb upravuje Rokovací poriadok MsZ. Vo volebnom období 2018-2022 mala 8 členov, pričom ju tvorili dvaja viceprimátori a ďalších šesť poslancov mestského zastupiteľstva. Vo volebnom období 2022-2026 sa počet členov zvýšil na 10, z toho sú dvaja viceprimátori a osem poslancov mestského zastupiteľstva.

Komisie MsZ

Mestské zastupiteľstvo podľa potreby zriaďuje komisie ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné orgány z radov poslancov mestského zastupiteľstva a ďalších osôb. Členovia komisie a ich predsedovia sú volení a odvolávaní mestským zastupiteľstvom. V záujme posilnenia odbornej zdatnosti komisií môžu byť do nich prizvaní ďalší občania, či už ako stáli odborníci alebo len pre konkrétne prípady. Úlohy komisií vymedzuje mestské zastupiteľstvo pri zriadení komisie. V rámci poradnej funkcie dávajú stanoviská k materiálom, ktoré sú predmetom rokovaní MsZ. V rámci iniciatívnej funkcie na úsekoch, pre ktoré boli zriadené, vypracúvajú návrhy a podnety na riešenie otázok života mesta. V rámci kontrolnej funkcie participujú na kontrole realizácii uznesení MsZ.

Zriadené komisie Mestského zastupiteľstva mesta Banská Bystrica (2018 - 2022):

1. Komisia MsZ pre ekonomický rozvoj
2. Komisia MsZ pre dopravu
3. Komisia MsZ pre výstavbu a technickú infraštruktúru
4. Komisia MsZ pre životné prostredie

5. Komisia MsZ pre vzdelávanie
6. Komisia MsZ pre sociálny rozvoj, bývanie a zdravie
7. Komisia MsZ pre cestovný ruch
8. Komisia MsZ pre šport, voľný čas a mládež
9. Komisia MsZ pre mestské časti
10. Komisia MsZ pre modernú samosprávu
11. Komisia MsZ pre kultúru
- Komisia pre pamätihodnosti mesta
12. Komisia MsZ pre ochranu verejného záujmu pri výkone funkcie a prešetrovanie sťažností

Zriadené komisie Mestského zastupiteľstva mesta Banská Bystrica (2022 - 2026):

1. Komisia MsZ pre ekonomický rozvoj
2. Komisia MsZ pre dopravu
3. Komisia MsZ pre výstavbu a technickú infraštruktúru
4. Komisia MsZ pre životné prostredie
5. Komisia MsZ pre vzdelávanie
6. Komisia MsZ pre sociálny rozvoj, bývanie a zdravie
7. Komisia MsZ pre cestovný ruch
8. Komisia MsZ pre šport, voľný čas a mládež
9. Komisia MsZ pre mestské časti
10. Komisia MsZ pre modernú samosprávu
11. Komisia MsZ pre kultúru
- Komisia pre pamätihodnosti mesta
12. Komisia MsZ pre ochranu verejného záujmu pri výkone funkcie a prešetrovanie sťažností

Organizačná štruktúra úradu mesta Banská Bystrica

Mestský úrad (ďalej len „MsÚ“) je výkonným orgánom mestského zastupiteľstva a primátora mesta, ktorý tvoria zamestnanci mesta Banská Bystrica. Podľa príslušnosti MsÚ zabezpečuje odborné podklady a iné písomnosti na rokovanie mestského zastupiteľstva a mestskej rady, vykonáva nariadenia, uznesenia mestského zastupiteľstva a rozhodnutia primátora. Koordinuje a riadi spoluprácu MsÚ s organizáciami a spoločnosťami v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, sleduje výkon štátnej správy a samosprávy najmä z hľadiska dodržiavania zákonnosti a podľa potreby navrhuje opatrenia na zlepšenie ich výkonu a na základe analýzy ich stavu určuje koncepčné riešenia.

Prednostka mestského úradu

Na čele MsÚ je prednostka, ktorá riadi a zodpovedá za činnosť mestského úradu. Plní úlohy spojené s odborným, organizačným a technickým zabezpečením jeho činnosti. Prednostku vymenúva a odvoláva primátor mesta. Za svoju činnosť zodpovedá primátorovi mesta. V dobe neprítomnosti primátora a zástupcov primátora je prednostka oprávnená vykonávať pracovné činnosti štatutárneho orgánu na základe písomného poverenia primátorom alebo zástupcom primátora. V rámci organizačnej štruktúry MsÚ sú priamo podriadenými zamestnancami prednostky MsÚ vedúci odborov a samostatných oddelení.

Útvary mestského úradu

Mestský úrad sa člení na odbory, oddelenia a referáty. Odbor je odborný riadiaci organizačný útvar, ktorý zabezpečuje koordináciu a plnenie úloh primátora a prednostky MsÚ prostredníctvom oddelení. Hlavnou úlohou odboru je koordinovať prácu oddelení vo svojej pôsobnosti pri riešení spoločných úloh, na základe odborných činností patriacich pod dané oddelenie. Odbor riadi vedúci odboru, ktorý je priamo podriadený prednostke MsÚ. Schéma znázorňujúca vnútornú organizačnú štruktúru Mestského úradu Banskej Bystrice platná k 31.12.2022 je obsahom Prílohy č.2.

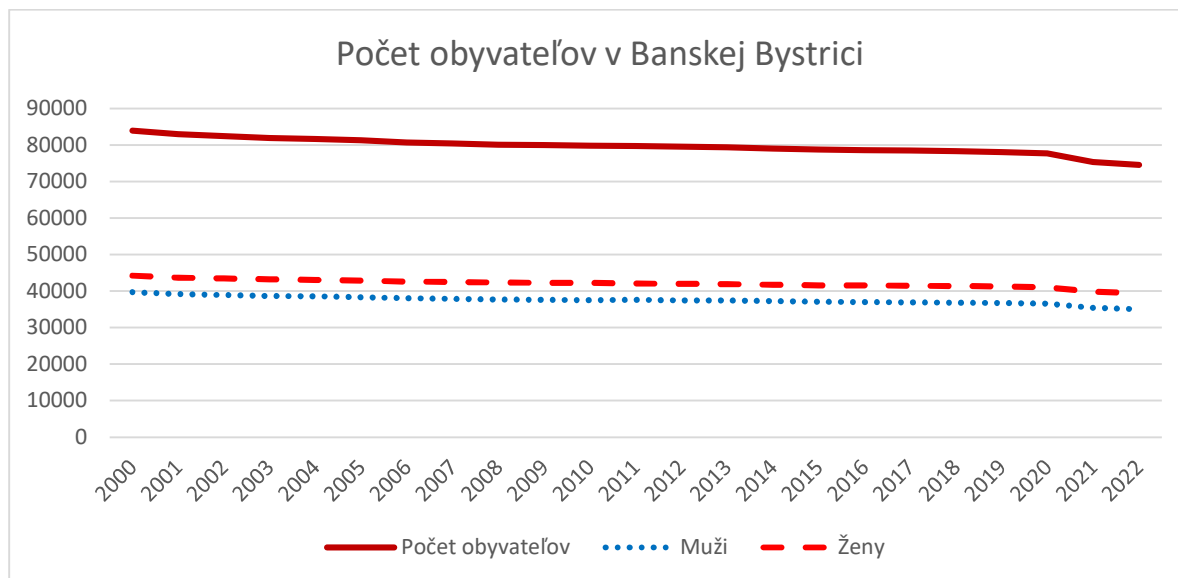
Hlavný kontrolór mesta

Hlavný kontrolór je zamestnancom mesta Banská Bystrica. Volí ho mestské zastupiteľstvo, ktorému sa zodpovedá za výkon svojej činnosti. Rozsah kontrolnej činnosti a pravidlá kontrolnej činnosti upravuje zákon o obecnom zriadení. Hlavný kontrolór kontroluje najmä príjmy, výdavky a finančné operácie mesta, nakladanie a hospodárenie s majetkom mesta, kontroluje plnenie úloh mesta jednotlivými útvarmi MsÚ, a to všetko v rámci rozsahu svojej právomoci. Kontroluje vybavovanie sťažností, petícií a podaní od občanov. Hlavný kontrolór vypracúva odborné stanoviská k návrhu rozpočtu a záverečného účtu pred ich schválením v mestskom zastupiteľstve.

Ku dňu 9.12.2021 sa Ing. Ján Šabo vzdal funkcie hlavného kontrolóra mesta Banská Bystrica. Z dôvodu uvoľnenia funkcie hlavného kontrolóra mesta Banská Bystrica mestské zastupiteľstvo uznesením č. 955/2021 z 20.12.2021 v zmysle § 18a ods. 4 zákona SNR č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení v platnom znení vyhlásilo nové voľby hlavného kontrolóra, a to na deň 1. februára 2022 na mimoriadnom zasadnutí mestského zastupiteľstva. Dňa 1.2.2022 mestské zastupiteľstvo na ôsmom mimoriadnom zasadnutí podľa § 18a ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov zvolilo za nového hlavného kontrolóra v tajnom hlasovaní v prvom kole PhDr. Ivana Holíka, ktorého šesťročné funkčné obdobie začalo plynúť dňom 2.2.2022.

Demografia mesta

Vývoj počtu obyvateľov má v Banskej Bystrici klesajúci trend. Na základe údajov zo Štatistického úradu SR žilo v Banskej Bystrici k 31.12.2022 74 590 obyvateľov, čo je oproti minulému roku pokles o 727 ľudí, z toho 323 bolo žien a 404 mužov.

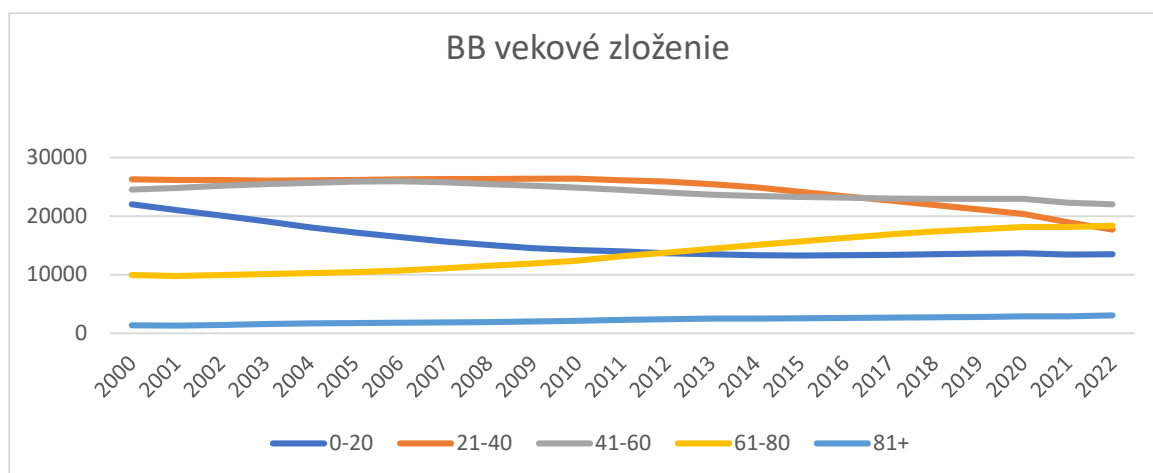

Vývoj počtu obyvateľov mesta Banská Bystrica od 31.12.2000 do 31.12.2022 na základe údajov zo ŠÚ SR

Najdominantnejšou vekovou skupinou je obyvateľstvo v rozmedzí 41 až 60 rokov. Najmenej početnou je logicky skupina obyvateľov, ktorí majú viac ako 81 rokov. V roku 2022 mal najstarší občan 103 rokov. Za posledné roky sme zaznamenali výrazné starnutie obyvateľstva. Tento problém sa však netýka len Banskej Bystrici, ale je to celospoločenský problém.

veková skupina	počet obyvateľov
0-20	13 454
21-40	17 687
41-60	22 008
61-80	18 377
81+	3 064

Počet obyvateľov mesta Banská Bystrica podľa uvedených vekových skupín k 31.12.2022 na základe údajov zo ŠÚ SR

Vývoj vekových skupín mesta Banská Bystrica od 31.12.2000 do 31.12.2022 na základe údajov zo ŠÚ SR

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené dáta týkajúce sa stavu a pohybu obyvateľstva za rok 2022.

Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 31.12.2022	74 590
Narodení	625
Živonarodení	624
Zomretí	768
Potraty	143
Sobáše	400
Rozvody	112
Priťahovaní na trvalý pobyt	853
Vystahovaní z trvalého pobytu	1 436

Dáta o stave a pohybu obyvateľstva mesta Banská Bystrica za rok 2022 na základe údajov zo ŠÚ SR

Činnosti mesta Banská Bystrica v priebehu roka 2022

Otvorené vládnutie a participácia

V súčasnosti samosprávy riešia komplexné sociálne, environmentálne, hospodárske či rozvojové výzvy. Nové situácie prinášajú aj špecifické výzvy v podobe potreby depolarizácie a budovania dôvery aktérov v ekosystéme samospráv. Zvyšujúca sa komplexnosť výziev vyžaduje nové prístupy v správe vecí verejných. Osvedčujú sa prístupy zamerané na spoluprácu a dialóg, ktoré sú v kontraste s izolovanými, nepreviazanými, monosektorovými projektmi a intervenciami.

Jedným z prístupov v správe vecí verejných, ktorý systematicky rozvíja spoluprácu a dialóg, je aj tzv. **Otvorené vládnutie**, ku ktorému sa mesto Banská Bystrica ako prvé v SR prihlásilo. **Mesto Banská Bystrica** vstúpilo do **programu Otvoreného vládnutia na miestnej úrovni (z angl. Open Government Partnership Local – OGP Local)** v októbri 2020. Stalo sa tak jednou zo 106 samospráv sveta, ktoré sú v súčasnosti členmi tejto významnej medzinárodnej iniciatívy.

Otvorené vládnutie možno považovať za model, filozofiu či kultúru správy vecí verejných, ktorého podstatou je skvalitňovať uplatňovanie princípov **spolupráce, transparentnosti a participácie**. Tento prístup prináša pozitívnu transformáciu vzťahu vlády/ samosprávy a jej obyvateľov, zefektívnenie správy vecí verejných, posilňuje odolnosť a kolektívnu inteligenciu, v ktorej vznikajú inovatívne a inteligentné riešenia prispievajúce k zdravému a udržateľnému rozvoju mesta. Otvorené vládnutie, resp. otvorené spravovanie je obzvlášť dôležité najmä pre regionálne a miestne samosprávy, ktoré sú v bezprostrednej blízkosti s obyvateľmi a poskytujú pre nich kriticky dôležité služby.

Jednotka pre otvorené vládnutie a participáciu na MsÚ zodpovedá za rozvoj inovácií v oblasti otvoreného, resp. dobrého spravovania. To zahŕňa inováciu a optimalizáciu procesov a postupov v rámci agendy MsÚ, vrátane tvorby verejných politík a projektov prostredníctvom integrácie princípov **otvoreného vládnutia – transparentnosti, participácie a spolupráce**. Konkrétne činnosti jednotky otvoreného vládnutia zahŕňujú:

- budovanie kapacít zamestnancov, resp. odborníkov MsÚ v oblasti otvoreného vládnutia a participácie
- zabezpečovanie, testovanie a vyhodnocovanie procesov participácie a spolupráce pri tvorbe, príprave a plánovaní verejných priestranstiev, rozvojových a strategických dokumentov mesta a projektov kľúčových pre rozvoj mesta a život obyvateľov a to najmä vo vnútri MsÚ ako aj s partnermi z externého prostredia, vrátane obyvateľov, občianskych rád a výborov mestských častí
- koordinovanie, metodické usmerňovanie a organizovanie participatívnych stretnutí v rámci Spolupracovne – komunikačného nástroja pre podporu komunikácie vo vnútri MsÚ, ako so širokou, tak aj odbornou verejnosťou o aktuálnych mestských témach
- zabezpečovanie fungovania inštitútu participatívneho rozpočtu v spolupráci s ostatnými útvarmi mesta a Koordinačnou radou participatívneho rozpočtu
- reprezentovanie mesta a aktívna účasť na konferenciách, sieťovacích a vzdelávacích podujatiach doma aj v zahraničí s cieľom budovania kapacít, získavania kontaktov a know-how, identifikácie trendov v oblasti otvoreného vládnutia a dobrého spravovania

Aktivity a projekty v roku 2022 sa primárne realizovali v nadväznosti na implementáciu 1. akčného plánu otvoreného vládnutia (OV) v meste Banská Bystrica 2021/2022 vyplývajú z jeho dvoch nasledovných záväzkov:

- záväzok č.1.: podpora inštitucionálneho zlepšenia aplikácie princípov OV v procesoch územného, strategického a environmentálneho plánovania v rámci konkrétnych projektov a budovanie kapacít zamestnancov MSÚ v aplikácii princípov OV

- záväzok č.2.: vytvorenie stratégie otvoreného vládnutia a rozvoj komunikačného nástroja "Mestská platforma", resp. mestská „Spolupracovňa“

Aktivity a projekty v roku 2022 (aplikácia princípov OV vo vytypovaných procesoch a projektoch)

Participatívne plánovanie k príprave Integrovannej územnej stratégie Funkčnej mestskej oblasti Banská Bystrica (ďalej ako IÚS FMO BB)

- dizajn, facilitácia a spracovanie participatívnych stretnutí s tematickými pracovnými skupinami s odborníkmi, konzultačné fóra s verejnosťou, poslancami a starostami FMO BB
- aktívna komunikácia s verejnosťou prostredníctvom webovej stránky mestského úradu a sociálnych médií

Participatívne plánovanie projektu revitalizácie Mestského parku

- Do participatívneho procesu, ktorý sa realizoval v období **december 2021 - jún 2022** - sa zapojilo cez 200 obyvateľov. priniesol podnety pre kvalitný návrh riešenia verejného priestoru parku, ktorý je funkčný, citlivý voči potrebám Bystričanov, pripravený reagovať na výzvy budúcnosti, zároveň však reflektujúci dôležitý odkaz minulosti parku. Participatívny proces zastrešovali koordinátorka pre participáciu a otvorené vládnutie mesta Soňa Kariková v spolupráci s Dialogue Centre, n.o. v zastúpení Evy Mazancovej. Participatívne aktivity obsahovali napr. potulky mestom – vzdelávacie prechádzky v parku, 10 x fokusových skupín s rôznymi skupinami obyvateľstva, rozhovory so starousedlíkmi, plánovacie stretnutia a pod.
- Súčasťou participatívneho procesu bola aj organizácia medzinárodnej konferencie k obnove mestského parku s účasťou významných domácich ako aj zahraničných expertov na participáciu, revitalizáciu mestských parkov a zástupcov pamiatkového úradu.
- Súčasťou participatívneho procesu bola taktiež séria pracovno-vzdelávacích stretnutí primárne určených pre zamestnancov, resp. odborníkov mestského úradu k príprave participatívneho procesu Mestský park v rámci programu „Budovanie kapacít pre otvorené vládnutie“.
- Výstup participatívneho procesu k obnove mestského parku bol odovzdaný odboru architekta mesta. Spracované podnety od verejnosti poslúžili ako súťažná pomôcka v rámci krajinno-architektonickej súťaže návrhov, ktorá je po participatívnom procese ďalšou fázou projektu revitalizácie mestského parku.

Participatívne plánovanie v projekte Zelené sídliská

V rámci projektu Zelených sídlisk bolo vytypovaných sedem rozsiahlych lokalít, pre ktoré sa s podporou participatívneho plánovania pripravujú projekty komplexnej obnovy zamerané na zelenú a modrú infraštruktúru. Komplexný a rozsiahly participatívny proces plánovania revitalizácie vybraných lokalít začal v apríli 2021 a bude ukončený v auguste 2023. Základom participatívneho procesu boli 3 kolá verejných diskusií, na ktoré sme prizvali odborníkov na rôzne témy a spoločne sme hľadali najlepšie riešenia a návrhy. V roku 2022 Oddelenie územného plánovania a architekta mesta Banská Bystrica vypracovalo lokality programy pre jednotlivé lokality, ktoré predstavujú zhrnutie požiadaviek a podnetov obyvateľov z verejných diskusií vo forme grafickej schémy na mapovom podklade s textovým vyhodnotením, ktoré vytvorili podklad pre vypracovanie projektových návrhov. Participatívny proces pre mesto zastrešovalo do novembra 2021 Dialogue Centre, n. o. , od decembra 2021 proces zastrešovala koordinátorka pre participáciu a otvorené vládnutie Soňa Kariková.

Aktivity participatívneho plánovania v r. 2022 zahŕňali najmä:

- Príprava pilotného projektu s ekocentrom Malá Líška *“Procesy zapájajúce obyvateľov do podpory biodiverzity na sídliskách v Banskej Bystrici”* / jún-júl 22 (Tento pilotný projekt je postavený na výstupoch diskusií a aktivít v participatívnom procese Zelené Sídliská, zameraných na hľadania adaptačno-klimatických riešení prostredníctvom spolupráce mesta, ZARESu, obyvateľov a občianskych iniciatív.
- Stretnutia a lokálne prechádzky miestnych lídrov zo sídlisk s externými expertami a expertami MsÚ zamerané na pokračovanie vzájomného dialógu, rozvoj spolupráce a partnerstva mesta, odborníkov, občianskych iniciatív a miestnych komunít s cieľom identifikácie a plánovania realizácie zelených (zeleň) a modrých (voda) opatrení, ktoré môžu realizovať obyvatelia ako napr. vytváranie hmyzích búdok, kompostovísk, kvetnatých lúk, predzáhradok, dažďových záhrad, budovanie a osádzanie búdok pre vtáctvo, dážďovníky, ale aj ježkov, veverice a pod.

Verejné stretnutia mestskej Spolupracovne

V rámci Iniciatívy pre otvorené vládnutie a v súlade s Akčným plánom Otvoreného vládnutia 2021 - 2022 vytvorila samospráva nový nástroj pre komunikáciu s Banskobystričankami a Banskobystričanmi – mestskú SPOLUPRACOVŇU. Jej cieľom je podporiť vnútornú komunikáciu MsÚ a smerom von - prepojiť obyvateľov s mestom a naopak, ponúknuť im možnosť dialógu, aktívnej spolupráce a priestor dozvedieť sa informácie o aktuálnych projektoch. Priestor na dialóg by mal byť dlhodobou súčasťou každej samosprávy, ktorá myslí inovatívne a uvedomuje si dôležitosť kolektívnej inteligencie. V roku 2022 sa uskutočnilo niekoľko stretnutí v rámci mestskej Spolupracovne:

- **Stretnutie 24.11.2022 / Aká je vízia Otvoreného vládnutia v Banskej Bystrici v novom volebnom období?**
- **Stretnutie 29.11.2022 / Aký má byť mestský rozpočet v časoch krízy?**
- **Stretnutie 7.12. 2022 / Aký je ďalší postup pri návrhu a výbere projektov IÚS?**
- **Stretnutie 14.12.2022 / Kam smeruje participatívny rozpočet v našom meste?**
- 4 x stretnutia v období február 2022 - júl 2022 zamerané na tvorbu stratégie otvoreného vládnutia

Organizácia stretnutí k tvorbe stratégie otvoreného vládnutia v prvom polroku 2022 bola v gescii neziskovej organizácie IŠUP n.o., organizácia stretnutí v druhom polroku 2022 bola v gescii koordinátorky pre otvorené vládnutie a participáciu v súčinnosti s neziskovou organizáciou Dialogue Centre n.o.

Participatívne plánovanie k tvorbe Mapy otvoreného vládnutia Banskej Bystrice 2030

V rámci Iniciatívy pre otvorené vládnutie a v súlade s Akčným plánom Otvoreného vládnutia 2021 - 2022 sa v r. 2022 podarilo zrealizovať Mapy otvoreného vládnutia Banskej Bystrice 2030 (ďalej ako Mapa OVBB 2030). Mapa Otvoreného vládnutia v Banskej Bystrici 2030 (Mapa OVBB 2030) komunikuje základné smerovanie v oblasti rozvoja Otvoreného vládnutia v našom meste. Mapa poskytuje zásobník možných aktivít, ktoré nám budú pomáhať Otvorené vládnutie rozvíjať.

- **Tvorba Mapy OVBB 2030 prebiehala v dvoch fázach a pozostávala z niekoľkých participatívnych stretnutí.** V úvodnej fáze, v období január - august 2022, boli zozbierané podnety prostredníctvom participatívneho procesu, v rámci ktorého rôznorodí aktéri - najmä z občianskeho prostredia a prostredia mestského úradu (ďalej ako MsÚ) - komunikovali svoje vnímanie fungovania Otvoreného vládnutia v našom meste a na MsÚ, a kde vnímajú priestor pre jeho ďalší rozvoj. Priebežný výstup zberu podnetov z úvodnej fázy bol spracovaný v dokumente *“Návrh stratégie otvorenej samosprávy v meste Banská Bystrica do roku 2030”*. V ďalšej fáze, v období september - december 2022, prebiehala modifikácia dokumentu návrhu stratégie do podoby odľahčeného a flexibilného formátu - *“Mapy Otvoreného vládnutia v*

Banskej Bystrici 2030". Výhodiskom pre modifikáciu boli rozhovory s vedením, vedúcimi odborných útvarov a referentov MsÚ, ktoré umožnili bližšiu špecifikáciu potrieb v oblasti rozvoja Otvoreného vládnutia, ale aj konzultácie so zahraničnými expertmi, ktorí nám poskytli metodické odporúčania ako s mapou pracovať.

Participatívny rozpočet

Aj v r. 2022 MsÚ v súčinnosti s Koordinačnou radou Participatívneho rozpočtu zabezpečoval priebeh participatívneho rozpočtu. Participatívny rozpočet je nástroj na vytvorenie priestoru pre realizáciu projektov obyvateľov – jednotlivcov i skupín s trvalým pobytom v meste Banská Bystrica. Cieľom je aktivizácia obyvateľov, skvalitnenie ich života a vytvorenie podmienok, ktoré zodpovedajú ich potrebám v rôznych oblastiach. Aktivita participatívneho rozpočtu v r. 2022 zahŕňali:

- V súlade so štatútom participatívneho rozpočtu - organizácia propagácie a stretnutí s obyvateľmi a predkladateľmi projektu, zber a vyhodnotenie projektových návrhov, uskutočnenie verejného hlasovania o víťazných projektoch participatívneho rozpočtu
- V rámci SPOLUpracovne bolo koncom roka 2022 zorganizované aj verejné stretnutie na tému "Kam smeruje participatívny rozpočet v našom meste", ktorého cieľom bolo naštartovať verejnú diskusiu o riešení aktuálnej krízy participatívneho rozpočtu, ktorá spočíva v nedostatočne vyjasnení a vzájomnom porozumení o cieľoch participatívneho rozpočtu, nízkeho záujmu predkladateľov projektov a hlasujúcich

Národná iniciatíva pre prenos dobrej praxe Česká republika a Slovenská republika - Operačný program URBACT Iniciatíva OnStage – Hudobné školy pre sociálnu zmenu

- aktívna podpora implementácie projektu URBACT Iniciatíva OnStage

Nadviazané spolupráce s domácimi a zahraničnými aktérmi

V r. 2022 sa jednotke OGP darilo v nadväzovaní spoluprác so zahraničnou komunitou ako aj domácou:

- Mesto Banská Bystrica získalo technickú pomoc odborníkov OECD v rámci projektu Inovatívna implementácia princípu partnerstva v politike súdržnosti EÚ, z ktorej vznikla veľmi produktívna a priateľská spolupráca zameraná na podporu zapájania verejnosti do tvorby politiky súdržnosti EÚ, ktorej súčasťou je aj tvorba integrovaných územných stratégií. Podpora odborníkov OECD potrvá do konca roka 2023. Podmienkou účasti v projekte je aj partnerstvo s občianskou organizáciou – na projekte MsÚ spolupracuje s občianskou organizáciou Dialogue Centre n.o. Konkrétnym výstupom tejto spolupráce je organizácia mestského IDEATHONU v r. 2023.
- nadviazanie spolupráce so Svetovou bankou v rámci projektu krátkodobej podpory svetovej banky v oblasti regionálneho rozvoja
- spolupráca s UMB - Katedra verejnej ekonomiky a regionálneho rozvoja, EF UMB, Katedra sociálnej práce UMB, PF UMB
- spolupráca s miestnou organizáciou - Eko-centrum Malá Lúčka
- nadviazanie spolupráce s komunitou podnikateľov v rámci "podnikateľského klubu" v Banskej Bystrici

Plánované aktivity v roku 2023

- pokračovanie participatívneho plánovania v projektoch Integrovannej územnej mestskej stratégie, Zelených sídlisk

- participatívne plánovanie Programu rozvoja mesta 2030
- organizácia stretnutí v rámci Spolupracovne a Rady Spolupracovne
- participatívny rozpočet
- príprava projektov pre získavanie externých zdrojov
- vyhodnocovanie procesov participatívneho plánovania
- organizácia medzinárodnej konferencie v oblasti otvoreného vládnutia
- rozvoj dialogických procesov naprieč postupov MsÚ
- tvorba 2. akčného plánu otvoreného vládnutia
- rozvíjanie spolupráce so zahraničnou komunitou, reprezentácia mesta v zahraničí, sieťovanie a získavanie know-how pre ďalší rozvoj otvoreného vládnutia v mesta Banská Bystrica

Výchova a vzdelávanie

Činnosti preneseného výkonu štátnej správy a samosprávny výkon originálnych kompetencií na úseku výchovy a vzdelávania zabezpečoval aj v roku 2022 Školský úrad, oddelenie školstva a mládeže.

Mesto Banská Bystrica bolo v roku 2022 zriaďovateľom 11 právnych subjektov: 2 základných škôl s materskou školou a jej súčasťou (školský klub detí a školská jedáleň), 9 základných škôl a ich súčastí (školský klub detí a školská jedáleň), 27 materských škôl a 27 školských jedální pri materských školách bez právnej subjektivity, základnej umeleckej školy a centra voľného času s právnou subjektivitou.

Počet detí materských škôl v školských rokoch 2022/2023 a 2021/2022

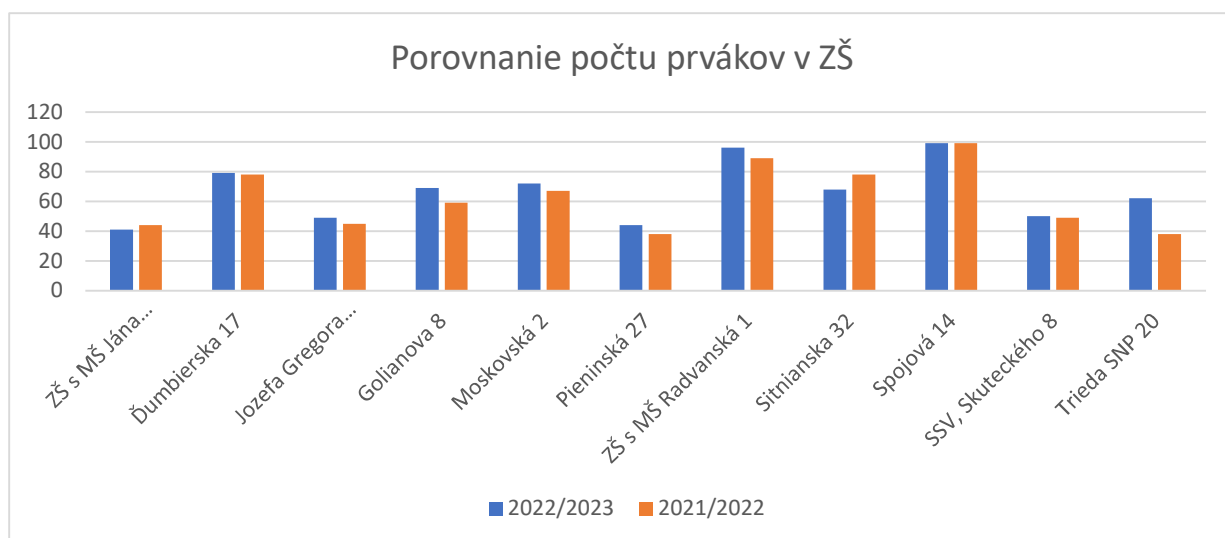
Materská škola	Počet detí	Počet tried	Počet PZ	Počet novoprijatých detí	Počet detí	Počet tried	Počet PZ	Počet novoprijatých detí
	2022/2023				2021/2022			
Bakossova 5	42	2	4	11	42	2	4	15
Buková 22	35	2	4	7	41	2	4	18
Cesta k nemocnici 37	84	4	8	26	81	4	8	29
9. mája 26	94	5	10	29	76	5	10	34
Družby 3	130	7	14	42	132	7	14	45
29.augusta 14	98	5	10	36	96	5	10	26
Horná 22	45	3	6	18	42	3	6	10
Hronská 18	13	1	2	4	17	1	2	4
Jakubská cesta 77	39	2	4	17	36	2	4	14
Na Lúčkach 2	119	6	14	42	114	6	12+2	35
Jilemnického 8	75	4	8	23	74	4	8	23
Karpatská 3	126	6	12	34	125	6	12	33
Kremnička 22	30	1,5	3	10	29	1,5	3	9
Profesora Sáru 3	87	4	8+1	27	86	4	8	25
Lazovná 32	76	4	8	21	76	4	8	24
Magurská 14	83	4	8	24	83	4	8	23
Nová 2	120	6	12	45	113	6	12	28
Odbojárov 9	31	1,5	3	11	30	1,5	3	9
Radvanská 1	60	3	6	26	66	3	6	7
Radvanská 26	90	5	10	30	86	5	10	35
Radvanská 28	124	6	12	42	111	6	12	24
Sásovská cesta 21	79	4	8	22	80	4	8	21
Senická cesta 82	21	1	3	8	20	1	2+1	3
Na Starej tehelni 7	77	4	8	28	72	4	8	24
Strážovská 3	125	6	12	27	122	6	12	47
Šalgotarjánska 5	95	5	10	14	118	6	12	31
Tatranská 63	128	6	12	39	127	6	12	36
Trieda SNP 77	18	1	2	6	19	1	2	6
Tulská 25	96	5	10	30	89	5	10	23
SPOLU	2240	114	232	699	2203	115	233	661
Priemer detí na 1 triedu	19,65				19,16			

Počet žiakov základných škôl v školských rokoch 2022/2023 a 2021/2022

Základná škola	Celkový počet žiakov	Celkový počet tried	Celkový počet žiakov	Celkový počet tried	Počet žiakov 1. ročníka	Počet tried 1. ročníka	Počet žiakov 1. ročníka	Počet tried 1. ročníka	Prepočítaný počet pedagogických zamestnancov	
	2022/2023		2021/2022		2022/2023		2021/2022		2022/2023	2021/2022
ZŠ s MŠ Jána Bakossa, Bakossova 5	360	17	363	17	41	2	44	2	24,26	24,78
Ďumbierska 17	676	34	651	33	79	4	78	4	43,35	43,79
Jozefa Gregora Tajovského, Gaštanová 12	350	16	328	15	49	2	45	2	22,87	22,34
Golianova 8	733	32	733	32	69	3	59	3	47,59	47,38
Moskovská 2	613	27	613	28	72	3	67	3	37,48	38,31
Pieninská 27	330	18	314	16	44	2	38	2	22,31	23,31
ZŠ s MŠ, Radvanská 1	734	31	720	31	96	4	89	4	43,09	42,39
Sitnianska 32	508	23	493	23	68	3	78	4	32,56	32,41
Spojová 14	839	36	832	35	99	4	99	4	50,09	49,09
SSV, Skuteckého 8	460	19	456	19	50	2	49	2	31,56	30,47
Trieda SNP 20	456	23	414	20	62	3	38	2	28,78	26,25
Spolu	6059	276	5917	269	729	32	684	32	383,94	380,52
Priemer žiakov na 1 triedu	21,95		22,00		22,78		21,38			

Grafické znázornenie:

Počet žiakov základnej umeleckej školy a centra voľného času v školských rokoch 2022/2023 a 2021/2022

Školský rok	2022/2023	2021/2022
ZUŠ Jána Cikkera, Štefánikovo nábrežie 6	1521	1464
Centrum voľného času, Havranské 9	1498	1404

Dôležitou úlohou samosprávy je zabezpečiť kvalitné poskytovanie výchovy a vzdelávania prostredníctvom svojich škôl a školských zariadení. Základným predpokladom optimálneho fungovania školského systému je materiálno-technické vybavenie a personálne zabezpečenie jednotlivých škôl a školských zariadení. Činnosti, ktoré boli realizované, smerovali k systematickému vybaveniu škôl a školských zariadení modernými učebnými pomôckami, informačnými a komunikačnými technológiami, čo vytvára atraktívnejšie prostredie s pozitívnym vplyvom na výchovno – vzdelávací proces. Opravami a rekonštrukciami financovanými z rozpočtovej kapitoly Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, z eurofondov a taktiež aj z finančných prostriedkov mesta sa naďalej pokračovalo v znižovaní energetickej náročnosti budov, čo bude mať za následok úsporu na energiách a opätovné investovanie ušetrených finančných prostriedkov do modernizácie škôl a školských zariadení. V oblasti personálneho zabezpečenia škôl a školských zariadení, zriaďovateľ prihliadal vo veľkej miere na kvalifikovanosť a odbornosť výchovno-vzdelávacieho procesu. Rovnako prihliadal aj na potreby detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami prijatím asistentov učiteľa, špeciálneho pedagóga a psychológa a podporou vytvárania inkluzívnych tímov v materských ako aj základných školách. Významným faktorom, ktorý vplýva na služby súvisiace s poskytovaním vzdelávania, je spokojnosť rodičov. Mesto preto podporovalo a naďalej bude podporovať aktívnu spoluprácu a komunikáciu so širokou verejnosťou. V rámci Školského úradu, oddelenia školstva a mládeže sa operatívne zapracovávali podporné návrhy a podnety, ktoré prispeli k skvalitneniu poskytovaných služieb.

Hospodárenie škôl a školských zariadení v roku 2022

Materské školy a školské jedálne pri materských školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica mali v roku 2022 pridelený schválený rozpočet vo výške 9 158 336 Eur. Skutočné čerpanie rozpočtových výdavkov za rok 2022 bolo 8 785 399,44 Eur t. j. na 95,92 %. Najvýraznejší podiel tvorili

mzdové výdavky, ktoré boli vyplatené vo výške 6 526 516,52 Eur, čo tvorí 74,28 %. Prevádzkové výdavky hradené za materiál, tovary a služby boli vyplatené v celkovej výške 1 140 261,14 Eur. Za energie, vodu bola zaplatená čiastka 678 523,42 Eur. Rutinná a štandardná údržba bola realizovaná za 128 004,34 Eur; za nájomné boli vyplatené výdavky vo výške 4 829,04 Eur. Služby boli uhradené vo výške 98 649,50 Eur. Materské školy a školské jedálne pri materských školách mali vlastné príjmy v roku 2022 vo výške 1 588 594,38 Eur. Najvýraznejší podiel zo získaných príjmov tvorili platby stravníkov na nákup potravín (605 054,42 Eur), režijné príjmy (107 603,82 Eur), poplatky rodičov alebo zákonných zástupcov na úhradu časti nákladov spojených s činnosťou materských škôl (238 656 Eur).

Základné školy a školské zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica mali v roku 2022 pridelený schválený rozpočet vo výške 23 721 630 Eur. Skutočné čerpanie rozpočtových výdavkov za rok 2022 bolo 23 028 701,85 Eur t. j. na 97,08 %. Z uvedenej sumy tvorili bežné výdavky čiastku 22 839 816,00 Eur a uhradené kapitálové výdavky boli vo výške 188 885,85 Eur. Najvýraznejší podiel tvoria mzdové výdavky, ktoré boli vyplatené vo výške 18 139 934,19 Eur, čo tvorí 78,77 %. Prevádzkové výdavky hradené za materiál, tovary a služby boli vyplatené v celkovej výške 2 803 494,38 Eur. Za energie bola zaplatená čiastka 1 135 188,40 Eur. Rutinná a štandardná údržba bola realizovaná vo výške 813 771,89 Eur. Na financovaní výdavkov sa podieľa niekoľko zdrojov financovania. Najvýraznejší podiel na financovaní majú zdroje štátneho rozpočtu, ktoré tvorili 66,85 % podiel krytia z celkových výdavkov vynaložených v roku 2022. Rozpočtové organizácie nadobudli v roku 2022 vlastné príjmy vo výške 2 391 435,94 Eur. Tieto príjmy tvorili hlavne poplatky za ŠKD, poplatky stravníkov na nákup potravín a réžiu, príjmy z prenájmu, granty, projekty a dary.

Mesto Banská Bystrica hradí zo svojho rozpočtu okrem výdavkov pre školy a školské zariadenia vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti aj výdavky týkajúce sa financovania škôl a školských zariadení v územnej pôsobnosti mesta, ktorých zriaďovateľom je štátom uznaná cirkev a náboženská spoločnosť alebo iná právnická a fyzická osoba (neštátne školy a školské zariadenia). K 31. 12. 2022 boli zo zdrojov mesta v zmysle Zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov poskytnuté finančné prostriedky na mzdy a prevádzku na žiaka základnej umeleckej školy, poslucháča jazykovej školy, dieťa materskej školy a žiaka školského zariadenia zriaďovateľom neštátnych škôl a školských zariadení zriadených na území mesta Banská Bystrica vo výške 3 305 974,56 Eur.

Významné činnosti, podujatia a projekty materských škôl v roku 2022

Ako súčasť opatrení v rámci projektu „Reakcia na zmenu klímy mesta Banská Bystrica“ sa začiatkom apríla 2022 započali stavebné práce, zamerané na zníženie energetickej náročnosti budovy Materskej školy Šalgotárjanska. Cieľom realizovaného projektu bolo zvýšiť odolnosť voči klimatickým zmenám a zlepšiť schopnosť reakcie na ne. V druhej etape pokračovala rekonštrukcia MŠ v rámci projektu „Rozširovanie kapacít MŠ Šalgotárjanska 5“. Cena komplexnej obnovy oboch etáp rekonštrukcie po verejnom obstarávaní bola vyčíslená na sumu 1 058 221,62 Eur s DPH, pričom výrazná časť rekonštrukcie materskej školy bola realizovaná v roku 2022.

V roku 2022 pokračovali 2 materské školy (Senická cesta 82 a Na Lúčkach 2) v národnom projekte „Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II“, v rámci ktorého sú významne podporované pozitívne zmeny v inkluzívnom vzdelávaní priamo v školskom prostredí prostredníctvom pedagogických asistentov v materských školách.

V tom istom roku sa MŠ Profesora Sáru 3 zapojila do programu „Pomocný vychovávateľ v materskej škole“, ktorého cieľom je pomoc pri poskytovaní povinného predprimárneho vzdelávania deťom so zdravotným znevýhodnením a/alebo deťom zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Vzhľadom k epidemickej situácii súvisiacej so šírením ochorenia COVID 19 a prijatými opatreniami a odporúčaniami MŠVVaŠ SR a Úradu verejného zdravotníctva SR sa aktivity a podujatia hromadného charakteru začali uskutočňovať až koncom školského roka 2021/2022 a naplno sa rozbehli na jeseň v novom školskom roku 2022/2023.

MŠ sa zapájali do rôznych športových, vedomostných, environmentálnych, spoločenských a kultúrnych aktivít. Deti reprezentovali svoje školy v rámci celoslovenských výtvarných súťaží „Vesmír očami detí“, „Dúhový kolotoč“, „Ochranárík očami detí“, „Môj olympijský deň“, zúčastnili sa tradičných aktivít ako je Európsky týždeň športu, jesenné slávnosti, tvorivé dielne, branno-turistické vychádzky, šarkaniáda, Mikuláš, karneval, Deň detí, športové olympiády, rozlúčka s predškolkami a pod. Pripravili darčeky pre svojich najbližších pri príležitosti Mesiaca úcty k starším, Vianoc, Dňa matiek, Dňa otcov. Prostredníctvom poznávania ľudových krojov nášho regiónu, ľudových remesiel, pečenia vianočných medovníkov, výroby adventných vencov, exkurzií v Úľuv-e spoznávali deti históriu a kultúru našich predkov. Výchovno-vzdelávací proces obohatili divadelné a bábkové predstavenia, či výchovné koncerty. Uskutočnil sa 22. ročník prehliadky v speve materských škôl mesta Banská Bystrica s názvom „Bystrický slávik“, výtvarná súťaž „Čaro Vianoc“ a podujatie „Od Adventu k Vianociam“, ktorého sa zúčastnilo 60 detí z 12 materských škôl mesta Banská Bystrica. V oblasti prevencie MŠ spolupracovali s mestskou políciou, s krajským riaditeľstvom PZ, s okresným riaditeľstvom Hasičského a záchranného zboru, s regionálnym úradom verejného zdravotníctva, so Slovenským červeným krížom, s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, s Centrom špeciálno-pedagogického poradenstva pri ŠMŠ Kollárova 55, Banská Bystrica. V oblasti environmentálnej výchovy materské školy pokračovali v projekte „Zelená škola“, spolupracovali s Agentúrou životného prostredia, s Univerzitou Mateja Bela, s Lesmi Slovenskej republiky, so Štátnou ochranou prírody SR, s Tihányiovským kaštieľom, s neziskovou organizáciou Živica, so SOŠ Pod Bánošom v oblasti spoznávania života včiel. Deti sa aktívne zapojili do zberu elektroodpadu, papiera a gaštanov, zapájali sa do aktivít v rámci Dňa stromov, Dňa Zeme, Dňa vody, spolupracovali so Sokoliarimi. Počas celého roka sa deti starali o bylinkovú záhradu, o políčka, v inštalovaných hmyzích domčekoch v areáloch škôl poznávali a pozorovali hmyz, lúčne kvety, stromy, počas zimného obdobia inštalovali vtáčie búdky, budovali náučné chodníky v areáloch škôl a pod. Aktívne sa venovali problematike separácie odpadu, realizovali aktivity zamerané na trvalo udržateľný rozvoj a recykláciu odpadu.

V oblasti regionálnej a kultúrnej výchovy spolupracovali so Stredoslovenským múzeom, s múzeom v Tihányiovskom kaštieli, s regionálnym centrom remesiel – ÚĽUV.

Počas celého roka MŠ spolupracovali aj so základnými školami, s Centrom voľného času, Havranské 9, s občianskymi radami, s ICE FIT Kremnička (soľná jaskyňa), so Strednou odbornou školou Pod Bánošom, s Centrom dobrovoľníctva a pod. V rámci rozvoja predčitateľskej gramotnosti spolupracovali s Verejnou knižnicou M. Kováča, zúčastnili sa niekoľkých tematicky zameraných podujatí s možnosťou výpožičky kníh.

Významné činnosti, podujatia a projekty základných škôl, ZUŠ a CVČ v roku 2022

V rámci neinvestičných projektov a aktivít zrealizovaných v roku 2022 boli z rozpočtu mesta Banská Bystrica, vyčleneného pre Školský úrad, odd. školstva a mládeže, prostredníctvom Komisie MsZ pre vzdelávanie prerozdelené 3 žiadateľom na podporu projektov finančné prostriedky v celkovej výške 7 000 Eur. Zo Štipendijného fondu Andreja Hanzlíka boli v školskom roku 2021/2022 podporení 3 študenti stredných a vysokých škôl zo sociálne znevýhodneného prostredia sumou vo výške 2 820 Eur. V termíne uzávierky podávania žiadosti o štipendium na šk. rok 2022/2023, Školskému úradu neboli doručené žiadne žiadosti.

Nakoľko prvý polrok 2022 bol poznačený pretrvávajúcou pandémiou COVID -19, nebolo možné naplniť a uskutočniť niektoré aktivity a plány, či už zo stany škôl a školských zariadení, alebo zo strany mesta Banská Bystrica, resp. tieto sa organizovali v obmedzenom režime. Školy sa opätovne riadili tzv. Školským semaforom, zohľadňujúcim aktuálnu epidemickú situáciu v jednotlivých školách.

Pri príležitosti „Dňa učiteľov,, v roku 2022 primátor mesta ocenil 13 pedagógov základných a materských škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta za ich dlhoročnú činnosť v oblasti výchovy a vzdelávania. V súvislosti s ukončením školského roka 2021/2022 primátor mesta ocenil 34 najúspešnejších žiakov jednotlivých základných škôl a ZUŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta a udelil 1 mimoriadne ocenenie žiakovi so zdravotným znevýhodnením. Pri príležitosti nástupu na povinnú školskú dochádzku mesto venovalo všetkým prvákovi základných škôl vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti knihy v celkovej výške 4 050 Eur. Knihy využili žiaci a pedagógovia ako mimo šlabikárové čítanie. V roku 2022 oslávili 30. výročie svojho založenia 2 základné školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica: Základná škola Pieninská 27 a Základná škola Sitnianska 32.

Každá základná a materská škola má vypracovaný svoj školský vzdelávací program, v ktorom má podrobne spracovanú svoju profiláciu. Do Správ o výchovno - vzdelávacej činnosti riaditeľa škôl a školských zariadení zapracovávajú vyhodnotenie projektov a aktivít za aktuálny školský rok. Okrem národných projektov školy realizujú v rámci svojich školských vzdelávacích programov aj interné projekty. Podrobné informácie o nich sú zverejnené na webových stránkach škôl. Prostredníctvom realizácie projektov sa skvalitnil výchovno-vzdelávací proces a zlepšilo sa materiálo-technické vybavenie základných a materských škôl. V roku 2022 sa začalo s napĺňaním schválenej Koncepcie rozvoja školstva v meste Banská Bystrica na roky 2021 - 2026, zameranej na kľúčové problémy súvisiace s aktuálnym stavom školstva v celej SR, ako sú: chýbajúci systém hodnotenia a nedostatočný systém poradenstva v školstve, absentujúce nástroje motivácie učiteľov pre svoj profesijný rast, pretrvávajúca uniformita školstva, absentujúci rozvoj inovatívnosti, zvyšujúca sa nespokojnosť spoločnosti so školstvom a chýbajúce podporné služby odborníkov vo vyučovacom procese a sním súvisiaca potreba vzniku tzv. inkluzívnych tímov, ktoré vytvárajú vhodné podmienky pre vzdelávanie všetkých žiakov a zároveň podporujú učiteľov a rodičov.

Takmer 2 roky trvajúce covidové obdobie pocítilo aj školstvo. Žiaci a študenti prešli viackrát z prezenčného na dištančné vzdelávanie. Zmena sa u mnohých prejavila v zhoršených výsledkoch ich hodnotenia na čo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR zareagovalo vyhlásením programu zameranom na doučovanie žiakov: „Spolu múdrejší 3“, do ktorého sa mohli zapojiť základné a stredné školy. V rámci programu bolo spolu podporených 844 základných škôl na Slovensku, medzi nimi aj Základná škola Sitnianska 32, ktorá na tento účel získala finančný príspevok vo výške 3 750 Eur.

Vďaka Integrovanému regionálnemu operačnému programu (IROP) sa v roku 2022 postupne ukončil na všetkých 11 základných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica projekt modernizácie odborných učební a školských knižníc, cieľom ktorého bolo prostredníctvom rekonštrukcie a zlepšenia technického stavu vybavenia odborných učební a školských knižníc vytvoriť efektívne prostredie a podmienky pre rozvoj žiakov; zvýšiť ich konkurencieschopnosť v ďalšom vzdelávaní, ako aj na trhu práce. Celková investícia projektu predstavovala sumu vo výške zhruba 1,7 mil. Eur, pričom výška nenávratného finančného príspevku bola 1 626 546,36 Eur. Samospráva sa podieľala na financovaní projektu vo výške 5% z celkových výdavkov. Vďaka zrealizovanému projektu sa žiaci škôl dočkali učební, vyhovujúcim podmienkam 21. storočia, vybavených notebookmi, dataprojektormi, interaktívnymi tabuľami, ale aj laboratórnym nábytkom, zariadenými učebňami techniky, odborným učebňami fyziky a bio-chémie, jazykových a počítačových učební, či nových didaktických pomôcok.

Zo štátnych nenormatívnych finančných prostriedkov boli základným školám v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta z prostriedkov štátneho rozpočtu vyplatené príspevky na asistentov učiteľa v celkovej sume: 444 404 Eur; na vzdelávacie poukazy v sume: 110 195 Eur; na lyžiarske kurzy v sume: 95 670 Eur; na školu v prírode v sume: 63 100,- Eur; na edukačné publikácie v sume: 103.131 Eur a na podporu integrácie žiakov z Ukrajiny a pokrytie osobných nákladov školského digitálneho koordinátora na 2. stupni ZŠ v sume: 277 293 Eur. Základnej škole, Trieda SNP 20 boli z prostriedkov štátneho rozpočtu na rozvojový projekt: Podpora výučby materinského jazyka národnostnej menšiny 2022, konkrétne na projekt: „Hudba spája“ poskytnuté finančné prostriedky v sume: 1 100 Eur. V roku 2022 pokračovali 4 základné školy (Pieninská 27, Trieda SNP 20, Sitnianska 32, Ďumbierska 17) v národnom projekte „Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov II“, v rámci ktorého sú významne podporované pozitívne zmeny v inkluzívnom vzdelávaní priamo v školskom prostredí prostredníctvom členov inkluzívnych tímov (školský psychológ, špeciálny pedagóg a sociálny pedagóg) na školách. V roku 2022 sa v ZŠ Pieninská 27 a v ZŠ Trieda SNP 20 realizoval medzinárodný projekt „URBACT“, ktorého cieľom je inklúzia detí so zdravotným znevýhodnením a z marginalizovanej rómskej komunity prostredníctvom hudby, tanca a spevu.

Aktivity plánované v roku 2023

V roku 2023 plánujeme naďalej zlepšovať a modernizovať materiálno-technické vybavenie materských a základných škôl, podporovať aktívnu spoluprácu inštitúcií a subjektov v meste, využívať medzinárodné partnerstvá s cieľom zvyšovať úroveň vzdelávacieho procesu, zdokonaľovať sa v jazykových a komunikačných zručnostiach, podporovať zdokonalenie profesijných kompetencií pedagogických a odborných zamestnancov škôl a školských zariadení pre výkon ich pedagogickej a odbornej praxe a podporovať vytváranie inkluzívnych tímov na školách.

Sociálne zabezpečenie

Podľa platného organizačného poriadku MsÚ Banská Bystrica vykonáva a zabezpečuje oblasť sociálneho zabezpečenia Odbor sociálnych vecí (ďalej len „OSV“).

V zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, §4, ods. 3, psím. p) plní úlohy na úseku sociálnej pomoci v rozsahu podľa osobitného predpisu, konkrétne zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znp. Konkrétne do pôsobnosti mesta v zmysle uvedeného zákona patrí:

- vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb
- utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja
- je správnym orgánom: o odkázanosti, zániku na sociálne služby v určených zariadeniach, povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť
- vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu
- poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby, dennom stacionári, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu, opatrovateľskú službu, prepravnú službu, odľahčovaciu službu, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, terénnu sociálnu službu krízovej intervencie
- poskytuje základné sociálne poradenstvo
- uzatvára zmluvu o poskytovaní sociálnej služby
- môže poskytovať finančné prostriedok podľa podmienok zákona
- vedie evidenciu posudkov, rozhodnutí, prijímateľov sociálnych služieb
- vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu
- poskytuje štatistické údaje
- uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti za zdravotné výkony
- vydáva písomné vyjadrenia k §83, ods. 8.

Okrem uvedeného zákona plní ďalšie úlohy vyplývajúce z nasledovných zákonov:

- zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p., najmä:
  - *vykonáva* - opatrenia na predchádzanie porúch vývinu dieťaťa, plnoletej fyzickej osoby (ďalej len „FO“) (§10), opatrenia na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov na vývin dieťaťa, plnoletej FO (§11 ods.1),
  - *spolupracuje* - s orgánom Sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej len „SPODaSK“) a so zariadením pri hodnotení situácie dieťaťa a rodiny, posúdenie možnosti rodičov, ďalších príbuzných dieťaťa riešiť situáciu dieťaťa a rodiny na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa,
  - *spolupôsobí* - pri výkone výchovných opatrení pri pomoci deťom, pre ktoré orgán SPODaSK vykonáva sociálnu kuratelu,
  - *podieľa sa* - na spracovaní a plnení plánu sociálnej práce s dieťaťom pri úprave a obnove rodinných pomerov dieťaťa,
  - *poskytuje* - rodičovi (inej osobe) príspevok na dopravu, príspevok na osamostatnenie, informácie FO, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom (postup vybavovania),
  - *poskytuje pomoc* - dieťaťu v naliehavých prípadoch (zdravie, život), dieťaťu, plnoletej FO ohrozenej správaním člena rodiny, na zachovanie a úpravu vzájomných vzťahov medzi dieťaťom a rodičom, a členmi rodiny, keď bolo umiestnené v zariadení, mladému

dospelému po skončení ústavnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, náhradnej osobnej starostlivosti pri zabezpečovaní bývania a zamestnania,

- poskytuje súčinnosť - štátnym orgánom, zariadeniu, SPODaSK pri zisťovaní rodinných, bytových a sociálnych pomerov a osamostatňovaní sa mladého dospelého,
  - utvára podmienky pre prácu s komunitou,
  - vyhľadáva FO, ktorým možno zveriť dieťa do starostlivosti,
  - vyjadruje sa k spôsobu života FO, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom,
  - vedie evidenciu detí, rodín, plnoletých FO, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia SPODaSK,
  - kontroluje úroveň vykonávania opatrení SPODaSK u subjektov, ktorým poskytuje finančný príspevok,
  - plní funkciu majetkového opatrovníka a poručníka, 1x za 6 mesiacov predkladá správu orgánu SPODaSK o sociálnej situácii v rodine, ktoré bolo odňaté zo starostlivosti, hodnotí možnosť návratu do rodiny alebo zverenie do inej náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti, je súčinná pri spracúvaní plánu výkonu výchovného opatrenia / plánu sociálnej práce orgánom SPODaSK s rodinou dieťaťa, akreditovaným subjektom, centrom
  - a plní ďalšie úlohy, ktoré vyplývajú z uvedeného zákona.
- zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov: najmä rozhoduje o jednorazovej dávke, poskytuje FO poradenstvo v oblasti hmotnej núdze, poskytuje súčinnosť ÚPSVaR pri plnení úloh, vykonáva osobitného príjemcu dávky a príspevkov
  - zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 532/2007 Z. z. (najmä výkon osobitného príjemcu dávky)
  - zákona č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. (najmä výkon osobitného príjemcu dávky)
  - zákon č. 383/2013 Z. z. o príspevku pri narodení dieťaťa a o príspevku na viac súčasne narodených detí a o zmene a doplnení niektorých predpisov (najmä výkon osobitného príjemcu dávky)
  - zákon č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve v z. n. p. (zabezpečuje pohreb)
  - zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok, vykonávanie poručníctva
  - zákon č. 36/2005 Z. z. Zákon o rodine, vykonávanie majetkového opatrovníctva

Ďalšie rozsiahly úsek činnosti, ktorý odbor zabezpečuje je – bytová politika (nájomné byty, byty osobitného určenia, dočasné bývanie apod. , VZN č. 10/2011, zákon č. 443/2010 Z. z. Zákon o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní).

OSV uvedenú agendu plní prostredníctvom svojich oddelení a úsekov činnosti. Odbor sa člení na dve oddelenia:

- oddelenie sociálnej a krízovej intervencie,
- oddelenie služieb dlhodobej starostlivosti,

a tie na úseky činnosti:

- komunitný rozvoj, komunitné plánovanie, komunitné centrá,
- denné centrá, chránené dielne,
- zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa.

Vízie a ciele rozvoja sociálnych služieb sú obsiahnuté v dokumente **Komunitný plán sociálnych služieb mesta Banská Bystrica na roky 2021-2027**. Tento sa spracováva v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. v znp., ktorý určuje jeho štruktúru a obsah. Pri dodržaní princípov, spôsobov a postupov spracovania

dokumentu v zmysle komunitného plánovania sa ukáže skutočná potreba rozvoja sociálnych služieb na konkrétne cieľové skupiny a nasmerovanie sociálnej politiky mesta.

Projekty realizované v roku 2022:

- Národný projekt – Podpora opatrovateľskej služby v meste Banská Bystrica II.
- Národný projekt aktivačná činnosť formou dobrovoľníckej služby podpora zamestnanosti v ZSS aj pre prijímateľov opatrovateľskej služby
- Program KLOP-KLOP s CD n. o.
- Projekt Servis Learning
- Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok – pre ZSS aj prijímateľov opatrovateľskej služby
- Díky moc za pomoc (spolupráca s OZ Šedý medveď)
- Hodina pre seniorov v ZPS Jeseň
- Vianočná pohľadnica pre seniorov
- Všetci raz budeme starí (spolupráca s TERRA GRATA n.o.)
- Čítankovo (v spolupráci s Centrom dobrovoľníctva n.o.)
- Projekt „Červený nos“
- Športíada pre seniorov
- Komunitko pre ľudí – varenie so šéfkuchárom
- Spojivko (v spolupráci s Centrom dobrovoľníctva n.o.)
- Čítanie starých mám v komunitku
- LÁSKAvosť v komunite
- Bylinkáreň na Fončorde
- Fončordácke palacinkové komunitné hody 2022
- Nie si sám
- Čítanie pre mládež
- EKodeň v KC Sásova
- Literárny klub - Tvorím, teda som
- Škola volá/Detský jarmok
- Projekt HENKEL SLOVENSKO SENIOROM

Jednotlivé oddelenia a úseky činnosti každý rok spracovávajú podrobné správy o činnosti za každý kalendárny rok. V prípade záujmu, či potreby sú k dispozícii na OSV a zverejňované na webovej stránke mesta. Zároveň sú každoročne určované vízie, ciele plnenia zamerané na rozvoj sociálnych služieb.

Pre rok 2022 to boli najmä:

- rozvoj terénnej sociálnej služby krízovej intervencie
- rozvoj preventívnych aktivít na riešenie rôznych sociálno-patologických javov
- rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb
- zabezpečiť diétne stravovanie pre prijímateľov sociálnych služieb odkázaných na tento druh stravovania
- rozšírenie činností sociálnej služby – denná centrá, zvýšenie aktivizácie jej členov, otváranie sa verejnosti a prezentácia práce centier
- pokračovanie v projektoch pre jednotlivé cieľové skupiny
- rekonštrukcia a modernizácia v zariadeniach sociálnych služieb zriadených mestom pre osoby v dôchodkovom veku, s nepriaznivým zdravotným stavom a odkázaných na pomoc inej osoby

Zdravotníctvo

V meste Banská Bystrica je pre občanov zabezpečená zdravotná starostlivosť prostredníctvom štátnych a neštátnych zdravotníckych zariadení, vo forme ambulantnej, ústavnej a lekárenskej starostlivosti. Z nich uvádzame tie najvýznamnejšie, ktoré svojou kapacitou obslúžia najväčší počet pacientov:

- Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica (ďalej „FNsP“)
- Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Banská Bystrica (ďalej „DFNsP“)
- Poliklinika Banská Bystrica
- Poliklinika Sásová
- Poliklinika NOVAMED
- Medicínske centrum Zdravomed
- Medicínske centrum Mediklin
- Medicínske centrum Slniečnica
- Medical Park
- Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb Banská Bystrica
- Ortotech - ortopedická klinika
- Mammacentrum sv. Agáty
- Ambulantná pohotovostná služba v priestoroch FNsP
- Detská pohotovosť – Ambulantná pohotovostná služba v priestoroch DFNsP

V roku 2022 fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta Banská Bystrica vypracovala a predložila rozvojový projekt rekonštrukcie a výstavby nemocnice s investičnými nákladmi vo výške 473 mil. eur s DPH. Po zohľadnení budúcich potrieb a z dôvodu, že súčasná infraštruktúra je v nevyhovujúcom stave, ktorá vyžaduje veľké investície, projekt počíta s výstavbou novej hlavnej budovy nemocnice v rámci existujúceho areálu a jej napojenie na existujúcu infraštruktúru, ktorá bude rekonštruovaná. Súčasťou projektu je rekonštrukcia polikliniky, psychiatrie a objektu radiačnej onkológie. Projekt bude realizovaný bez vplyvu na chod nemocnice s potrebou dočasného presťahovania patológie, administratívy a stravovacej prevádzky. Nová hlavná budova počíta s maximálnou kapacitou 937 lôžok. Po výstavbe novej nemocnice a presťahovaní pacientov bude pôvodná hlavná budova zbúraná. Citujúc štúdiu uskutočniteľnosti „Základnou myšlienkou medicínskej a logistickej koncepcie je centralizácia zdravotníckych prevádzok do funkčného celku s optimalizáciou väzieb zdravotníckej starostlivosti, pohybu pacientov, zdravotníckeho personálu, prevádzkových tokov materiálu, jedla, odpadu a dopravy a k tomu potrebný a nevyhnutný rozvoj technického zázemia a infraštruktúry“.

Rekonštrukcia **Detskej fakultnej nemocnice s poliklinikou v Banskej Bystrici**, ktorá začala v roku 2019 vďaka získaným eurofondom z Integrovaného regionálneho operačného programu v celkovom objeme takmer 14 miliónov Eur, pokračovala úspešne aj v roku 2020. Po rekonštrukcii ambulancií boli realizované stavebné úpravy lôžkových oddelení, kde muselo dôjsť aj k dispozičným zmenám. Bol vybudovaný kompletný blok operačných sál aj s dospeláckou miestnosťou pre malých pacientov po operačných zákrokoch až do doby, kým sa nepreberú z anestézie. Súčasťou projektu je aj rekonštrukcia úseku batoliat (od 1 do 3 rokov), úseku veľkých detí (od 3 do 18 rokov) a Kliniky detskej chirurgie. Dispozičné riešenia počítajú so zázemím pre personál a pacientov, a aj pre rodičov. Súčasťou zrekonštruovanej nemocnice bude herňa, spoločenská miestnosť s kuchynským kútom, priestory pre nemocničnú školu, miestnosti určené na rozhovory rodičov s lekármi, ale aj priestor so závesným systémom na hygienu nemobilných väčších detí. S rekonštrukciou sa pokračovalo aj v roku 2022.

Kultúra

Aktivity Oddelenia kultúry

Kultúra je časťou sociálnych vzťahov spoločnosti a stojí na rovnakej úrovni ako politický, právny a ekonomický systém. Prínos kultúry pre rozvoj spoločnosti je na globálnej úrovni formálne uznaný už viac ako pol storočia. V tejto dekáde však nadobudol nový rozmer aj strategický prístup k rozvoju kultúry, vrátane možností implementácie potrebných opatrení. Všetkých 6 medzinárodných dohovorov Organizácie Spojených národov pre vzdelávanie, vedu a kultúru (UNESCO) bolo priamo včlenených do najkomplexnejšieho a univerzálneho medzinárodného strategického dokumentu, ktorým je pre toto obdobie **Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj**. Medzinárodné spoločenstvo tak v podstate po prvýkrát v histórii uznalo globálny príspevok kultúry k udržateľnému rozvoju. Kultúra sa tak začala vnímať ako dôležitý princíp miestneho, resp. mestského udržateľného rozvoja.

Mesto Banská Bystrica, Oddelenie kultúry, je realizátorom mestskej kultúry, ktorú v plnej miere podporuje. Svojimi aktivitami sa výrazne podieľa na spoločenskom živote Banskej Bystrice, ale aj na podujatiach presahujúcich rámec krajského mesta. Mesto je zakladateľom neziskovej organizácie Mestské divadlo – Divadlo z Pasáže, ktoré spolu s ďalšími mnohými kultúrnymi a umeleckými inštitúciami, organizáciami či subjektmi v meste patrí k jedinečným svojho druhu na Slovensku. Pri realizácii významných podujatí Oddelenie kultúry spolupracuje s mnohými odborníkmi, významnými umelcami, banskobystrickými umeleckými školami (Základná umelecká škola J. Cikker, Konzervatórium J. L. Bellu, Akadémia umení v Banskej Bystrici a iné), s Univerzitou Mateja Bela v Banskej Bystrici, kultúrnymi a umeleckými inštitúciami a organizáciami v meste, ako aj tretím sektorom. Zároveň sa snaží vytvárať primerané zázemie pre fungovanie mestskej kultúry a uspokojovať kultúrne potreby obyvateľov.

Podujatia v roku 2022

Úvod roku 2022 bol poznačený pretrvávajúcimi pandemickými opatreniami prijatými v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19. Tieto sa uvoľnili koncom februára, čo sa odrazilo na počte podujatí organizovaných mestom v mesiacoch január a február, keďže viaceré podujatia boli zrušené. Vzhľadom k tomu, že *nebolo možné realizovať hromadné podujatia boli pre nadšencov kultúry v online priestore, na youtube kanále mesta, uverejnené aspoň záznamy koncertov 25. ročníka United Europe Jazz Festivalu*. Pre vopred nahlásených návštevníkov bola v priestoroch Robotníckeho domu sprístupnená stála expozícia Svet bábok s Dušou spolu s tvorivou dielňou. Okrem toho mesto pripravilo predajnú výstavu s názvom *Zelené radosti*. Tvorba maliarky Jany Bialovej bola rozdelená do dvoch častí, okrem foyer historickej Radnice boli jej obrazy a šperky umiestnené i v priestoroch Robotníckeho domu. Zlepšenie pandemickej situácie začiatkom marca a uvoľnenie opatrení prijatých v boji proti ochoreniu COVID-19 následne umožnilo realizáciu podujatí v zmysle štandardnej programovej štruktúry. Prvým podujatím v exteriéri boli Fašiangy v meste pripravené v spolupráci so Stredoslovenským osvetovým strediskom. Postupne, v priebehu mesiacov marec a apríl, už bolo možné organizovať podujatia v plnom rozsahu a tak sa tradičné podujatie Veľkonočné námestie mohlo **konať tak, ako v čase pred vypuknutím pandémie**. V štandardnom režime sa konali už aj **podujatia 61. Banskobystrická hudobná jar, 26. United Europe Jazz Festival** (už aj s účasťou umelcov z Čiech), Olympijský deň detí s mestom Banská Bystrica a EYOF, Dni mesta, Banskobystrické kultúrne leto, 364. Radvanský jarmok, Akadémia európskeho seniora a Banskobystrické Vianoce. Okrem spomenutých podujatí sa v roku 2022 realizovali aj cyklické podujatia Čaj o piatej, Ars Poetica Neosoliensis, Ateliér 3G a SLOVOMfest, a tiež podujatia viažuce sa k výročiam významných osobností, historickým udalostiam alebo pamätným dňom, napr. Dňu vojnovým veteránom, a iné.

Novým projektom roku 2022 bol festival Klubové povstanie, ktorý prepoil počas dvoch večerov známe banskobystričné kluby. Myšlienka festivalového prepojenia klubov na pôde mesta vznikla v čase, kedy sa mesto uchádzalo o titul Mesto kultúry 2022. Inovatívny prístup ku kultúre v našom meste, založený na spolupráci všetkých aktérov v oblasti kultúry sa ukázal ako kľúčový aj pri tomto projekte.

Oddelenie kultúry participovalo i na mnohých podujatiach organizovaných odbornými útvarmi MsÚ, kultúrnymi a umeleckými inštitúciami, organizáciami či subjektmi. Programoví pracovníci Oddelenia kultúry, Referátu Robotnícky dom, dramaturgicky a produkčne pripravili v roku 2022 spolu 145 podujatí, z toho v Robotníckom dome sa ich konalo 73 a v iných interiérových a exteriérových priestoroch ich bolo celkom 72.

Ďalšie aktivity v roku 2022

V roku 2022 sa realizovalo dopracovanie, resp. aktualizácia **Koncepcie rozvoja kultúry v meste Banská Bystrica do roku 2030**, a to súbežne so spracovaním Stratégie kultúry a kreatívneho priemyslu Slovenskej republiky 2030 na národnej úrovni. Koncepcia rozvoja kultúry v meste Banská Bystrica do roku 2030 je strategický dokument rozvoja kultúry, ktorý nadväzuje na trendy v rozvinutých krajinách, a ktorý má vytvoriť predpoklady lepšej spolupráce všetkých aktérov v oblasti kultúry a podmienky, aby kultúra plnila svoje celospoločenské poslanie.

Pre zatraktívnenie vstupu na Trh remesiel, ktorý je neodmysliteľnou súčasťou Radvanského jarmoku, sa v roku 2022, na základe grafických návrhov scénografa Františka Liptáka, realizovala výroba drevenej vstupnej brány, ktorá bude po prvýkrát predstavená verejnosti na 365. Radvanskom jarmoku v roku 2023. Okrem tejto vstupnej brány sa v roku 2022, podľa autorského návrhu majstra ľudovej umeleckej výroby Petra Zoričáka, realizovala aj výroba dreveného Betlehemu, ktorý doplní atmosféru Banskobystrických Vianoc.

Do kultúrneho diania na území mesta sa zapájajú aj jednotlivé mestské časti. V súlade so štatútmi mesta Banská Bystrica vyčlenilo mesto na činnosť výborov v mestských častiach volebných obvodov v roku 2022 sumu 2 Eur na občana daného volebného obvodu. Časť z nich výbory využívajú práve na prípravu a realizáciu kultúrnych podujatí a aktivít.

Banská Bystrica „žije“ aj kultúrou, za realizáciou ktorej sú fyzické osoby, právnické osoby alebo fyzické osoby – podnikatelia. Organizátorom verejných kultúrnych podujatí vyplývajú v zmysle zákona č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach v znení neskorších predpisov rôzne povinnosti voči mestu, napr. oznamovacia povinnosť o zámere usporiadať verejné kultúrne podujatie. Tieto podujatia sa konajú v uzatvorených prevádzkach alebo na verejných priestranstvách.

Finančné ukazovatele

Viaczdrojové financovanie kultúry sa mesto snaží zabezpečiť získavaním finančných zdrojov z rôznych dotačných schém, a to nielen na kultúrne podujatia, ale aj na technické vybavenie, či rôzne stavebné úpravy aktuálne jediného kultúrneho stánku v rukách mesta, Robotníckeho domu. V roku 2022 sa mesto zapojilo okrem výziev Fondu na podporu umenia, aj do výziev Banskobystrického samosprávneho kraja a Ministerstva kultúry SR. Na Fond na podporu umenia boli podané 4 projekty, z toho úspešné boli 2 čím mesto získalo podporu v celkovej výške 21 000 Eur.

Tvorbu, rozvoj, ochranu, obnovu a prezentáciu duchovných a kultúrnych hodnôt podporuje mesto aj prostredníctvom dotácií z vlastného rozpočtu, ktorých poskytovanie upravuje VZN Mesta Banská Bystrica č. 12/2020 o poskytovaní dotácií z rozpočtu Mesta Banská Bystrica. V zmysle tohto nariadenia mesto poskytuje dotácie primátora, komisií a priame dotácie.

Formou dotácie primátora bolo v roku 2022 podporených 40 projektov v celkovej výške 70 653,80 Eur z toho v oblasti kultúry bolo podporených 18 projektov v celkovej výške 35 700 Eur. Formou dotácie

Komisie MsZ pre kultúru bolo v roku 2022 podporených nakoniec 17 projektov v celkovej výške 24 296 Eur, keďže aj z dôvodu pandemických opatrení prijatých v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 sa 2 projekty nerealizovali. Priamou dotáciou bol v roku 2022 podporený 1 projekt v celkovej výške 1 200 Eur.

Aktivity plánované v roku 2023

Okrem tradičných programov a podujatí plánuje mesto pokračovať v organizácii podujatí viažucich sa k výročiam významných osobností, historickým udalostiam, pamätným dňom ako i naďalej aktívne pokračovať v dobre nastavenej spolupráci s kultúrnymi a umeleckými inštitúciami, organizáciami či subjektmi pôsobiacimi v meste. K prioritám patrí rovnako podpora študentov a absolventov umeleckých škôl nachádzajúcich sa na území mesta. Rok 2023 bude aj rokom dopracovania, resp. aktualizácie a schválenia Koncepcie rozvoja kultúry v meste Banská Bystrica do roku 2030 a tvorby akčných plánov, ktoré majú umožniť realizáciu širokého spektra aktivít identifikovaných v strategickej časti koncepcie.

Kultúrne pamiatky, pamätihodnosti a vojnové hroby

Kultúrne dedičstvo predstavuje rozsiahle bohatstvo spoločnosti. Vnímame ho ako odkaz minulých generácií generáciám budúcim. Je v záujme danej spoločnosti a celého ľudstva chrániť ho a zachovávať. Vyvíja sa a mení na základe aktuálneho spoločenského kontextu. Ovplyvňujú ho neustále sa meniace vzťahy moci a identít. Pri kultúrnom dedičstve je dôležitá kategória pamäte na individuálnej aj spoločenskej úrovni.

V zmysle zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov obec utvára všetky podmienky potrebné na zachovanie, ochranu, obnovu a využívanie pamiatkového fondu na svojom území. Môže utvárať zdroje na príspevky vlastníkom na záchranu a obnovu kultúrnych pamiatok nachádzajúcich sa na území obce, rozhodnúť o utvorení a odbornom vedení evidencie pamätihodností obce.

Obec v zmysle zákona č. 130/2005 Z. z. o vojnových hroboch v znení neskorších predpisov zabezpečuje starostlivosť o vojnové hroby, ktoré sa nachádzajú na jej území. Starostlivosť o nich je prejavom kultúrnej vyspelosti krajiny, jej vzťahu k histórii, zachovávaní humanitárneho posolstva a tradícii. Vývoj starostlivosti o vojnové hroby je na našom území prirodzene ovplyvnený formovaním legislatívy tých štátnych útvarov, ktorých sme boli súčasťou, ako aj vývojom medzinárodného humanitárneho práva. Súčasná moderná právna úprava starostlivosti o vojnové hroby v Slovenskej republike vychádza zo Ženevských dohôd na ochranu obetí vojny zo dňa 12.8.1949 a dodatkových protokolov k nim prijatých z 8.6.1977.

Vyhlásenie pamätihodností mesta

Zámerom mesta je vyhlásiť pamätihodnosti mesta a schváliť ich evidenciu v záujme ochrany ich kultúrno-historickej hodnoty, zachovania a zlepšenia ich stavu pre budúce generácie. Komisia pre pamätihodnosti mesta na svojich zasadnutiach v dňoch 25.10.2021, 21.12.2021 a 20.4.2022 prerokovala doručené podnety fyzických a právnických osôb na vyhlásenie nových pamätihodností mesta a následne MsZ uznesením č. 1112/2022 z 21.6.2022 vyhlásilo za pamätihodnosti mesta:

- *Detské ihrisko „Hexagon“ v Parku pod Pamätníkom SNP v Banskej Bystrici ako drobnú architektúru/výtvarné dielo,*
- *Náhrobok na Rímskokatolíckom cintoríne pri krypte rodiny Ondreikovits, na ktorom je zobrazený starý muž s palicou a lebkou ako drobnú architektúru/náhrobník,*
- *Cestné pätníky, mílniky na Kostiviarskej ceste ako technickú pamiatku,*
- *Kapelu The Electric – prvá banskobystriacka bigbítová kapela ako udalosť,*
- *Bystrické zvony, festival populárnej hudby, 1972 – 1989 ako udalosť,*

- *Príbeh rodiny Jána Vanča, Vančovho domu a mlyna – tragický príbeh z roku 1944 ako udalosť,*
- *Zlatu Solivajsovú ako osobnosť,*
- *Neorománsku hrobku od Karola Horna ako drobnú architektúru/hrob s náhrobníkom,*
- *Hrobku rodiny Herritzovcov ako drobnú architektúru/hrob s náhrobníkom,*
- *Náhrobníky rodiny Kardosovej a dve pamätné lipy s centrálnym dreveným krížom situované na civilnom cintoríne v Majeri ako kombinované dielo prírody a človeka,*
- *Radvanský jarmok ako udalosť,*
- *KIOSK K 67 – malá architektúra významného slovinského dizajnéra Sašu Janeza Mächtiga/Nová ul. ako drobnú architektúru (počet: 2 ks),*

a schválilo ich zápis do Zoznamu evidencie pamätihodností mesta.

V roku 2022 boli zabezpečené aj odborné popisy týchto pamätihodností, texty boli preložené do anglického jazyka, bola zabezpečená ich dokumentácia a bola doplnená webová stránka pamätihodností mesta.

Zabezpečenie obnovy kultúrnych pamiatok a pamätihodností, výtvarných diel, vojnových hrobov a iných pietnych symbolov v meste

V roku 2022 mesto realizovalo nasledovné odborné a znalecké posudky a zámery potrebné k ochrane a obnove pamiatok:

- *spracovanie znaleckého posudku k dielu Hexagon znalkyňou v odbore výtvarné umenie Mgr. Darinou Arce,*
- *spracovanie historického a dokumentačného výskumu lokalít pri národnej kultúrnej pamiatke č. 151/1-2, Kremnička (hrob a pomník) doc. PhDr. Pavlom Šteinerom, PhD.,*
- *spracovanie Zámeru obnovy historických mestských hradieb – opevnenia mesta Banská Bystrica – doplnenie mapových podkladov a historických údajov vychádzajúcich z výsledkov zistení „Zamerania mestského opevnenia – hradbových múrov na území mesta Banská Bystrica“ Mgr. Ľubicou Fillovou,*
- *spracovanie popisov vyhlásených pamätihodností mesta v roku 2022,*
- *spracovanie inventarizácie drevín v priestore protitankovej priekopy pri Pamätníku obetiam fašizmu v Kremničke arboristom Ing. Rastislavom Šimekom.*

V roku 2022 došlo aj k odbornému ošetrovaniu a zakonzervovaniu pôvodného diela Poľné znaky autora Vladimíra Kompánka.

Ďalej mesto osadilo dve pamätné tabule venované organárskym majstrom Podkonickým a hudobnému skladateľovi Svetožárovi Stračinovi a realizovalo prípravné práce na osadenie pamätnej tabule očnej lekárke MUDr. Helene Šváčovej.

V záujme obnovy a zachovania fortifikačného systému mesta boli v roku 2022 najmodernejšími metódami zamerané hradbové múry.

V rámci dotačných schém Banskobystrického samosprávneho kraja a Ministerstva kultúry SR bolo v roku 2022 realizované zameranie a 3D vizualizácia budov a okolia objektov v areáli Medeného hámra, ktorý je významnou súčasťou histórie mesta, realizoval sa architektonicko-historický výskum budov a 1. etapa archeologického výskumu (časti areálu, ktorá je vo vlastníctve mesta).

V roku 2022 bola realizovaná aj 4. etapa obnovy vojnového cintorína v Majeri – bolo vybudované mólo 2, osadené lavice a dobudované osvetlenie za cestnou komunikáciou (Ministerstvo vnútra SR mestu poskytlo na túto obnovu príspevok v celkovej výške 15 000 Eur). Poslednou 4. etapou bolo toto pietne miesto kompletne obnovené v zmysle projektovej dokumentácie urbanisticko-architektonického návrhu.

Počas celého roku 2022 sa mesto priebežne staralo o 780 vojnových hrobov a iných pietnych symbolov, spresňovali sa údaje v databáze Ministerstva vnútra SR.

V priestore protitankovej priekopy pri Pamätníku obetiam fašizmu v Kremničke mesto v záujme jej záchrany realizovalo v roku 2022 výrub cca 100 drevín do obvodu kmeňa 40 cm.

Príspevok Ministerstva vnútra SR poskytnutý na obnovu vojnových hrobov mesto v roku 2022 použilo na:

- *opravu a doplnenie písmen na Obelisku – Pamätníku na počesť vojakov Červenej a Rumunskej armády,*
- *výmenu písmen na Pamätníku obetiam fašizmu v Kremničke,*
- *celoročnú údržbu pietneho miesta – Pamätníka obetiam fašizmu v Kremničke,*
- *celoročnú údržbu pietneho miesta – vojnového cintorína prvej svetovej vojny v Majeri.*

Finančné ukazovatele

Vojnové hroby

Údržba vojnových hrobov a iných pietnych symbolov bola v roku 2022 realizovaná v celkovej výške 53 641,32 Eur, z toho 29 460 Eur pochádzalo z príspevku Ministerstva vnútra SR.

Kultúrne pamiatky

Na zachovávanie kultúrneho dedičstva mesto v roku 2022 vynaložilo 109 785,32 Eur (v tom zameranie hradbových múrov a časti areálu Medeného hámra v celkovej výške 39 492 Eur), z toho 27 600 Eur pochádzalo z dotácií Banskobystrického samosprávneho kraja a Ministerstva kultúry SR.

Komisia pre pamätihodnosti mesta každoročne prehodnocuje žiadosti o poskytnutie dotácií na obnovu pamiatok a zachovávanie kultúrneho dedičstva. Formou dotácie Komisie pre pamätihodnosti mesta bolo v roku 2022 podporených 6 projektov v celkovej výške 11 300 Eur.

Aktivity plánované v roku 2023

V súvislosti so zabezpečením obnovy kultúrnych pamiatok a pamätihodností, výtvarných diel, vojnových hrobov a iných pietnych symbolov v meste plánuje mesto zrealizovať obnovu vojnových hrobov v nasledovnom rozsahu:

- *obnova protitankovej priekopy pri Pamätníku obetiam fašizmu v Kremničke,*
- *pokračovanie rekonštrukčných prác na vojnových hroboch (priebežná bežná údržba 780 vojnových hrobov a iných pietnych symbolov, celoročná údržba zelene v okolí pietnych miest),*
- *vyhotovenie popisov pamätihodností a ich preklad do anglického jazyka, doplnenie na webovú stránku mesta.*

V rámci vypracovania štúdií a odborných materiálov mesto plánuje:

- *spracovanie archeologického výskumu v lokalite masových popráv v Kremničke,*
- *prípravu podkladov k vyhláseniu celého územia masových popráv v rokoch 1944 – 1945 v Kremničke na národnú kultúrnu pamiatku.*

Informácia o plnení povinnosti vlastníka vykonávať základnú ochranu národných kultúrnych pamiatok v zmysle § 28 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov

Objekty, ktoré sú národnými kultúrnymi pamiatkami a sú majetkom mesta sú v správe viacerých odborných útvarov MsÚ.

Základná ochrana národných kultúrnych pamiatok v majetku mesta v roku 2022

➤ **Budova na Robotníckej ul. č. 3**

Od 1.1.2022 je objekt v správe mesta. Ide o tzv. Robotnícky dom, ktorého rekonštrukcia prebehla v roku 2015. V roku 2019 bolo realizované odvodnenie muriva pivničných priestorov, klimatizácia

sály a bola vybudovaná sieň bábkarov Dušovcov. Ochrana národnej kultúrnej pamiatky je vykonávaná priebežne.

➤ **Budova na Lazovnej ul. č. 19, Bašta na Lazovnej ul.**

Od roku 2013 je objekt nevyužívaný. Je vo veľmi zlom technickom stave. Je potrebná oprava strechy, omietky, okien. V zlom technickom stave sú aj vnútorné zábradlia, vstupná brána a schodištia. V nehnuteľnosti je nefunkčné kúrenie. Budova vyžaduje kompletnú rekonštrukciu.

Bašta bola prenajatá občianskym združením Laputa za účelom vzniku Literárneho domu. S jej obnovou začalo občianske združenie ešte v roku 2013. Nehnuteľnosť bola kompletne vyčistená, bol vykonaný archeologický výskum, ale pre chýbajúce financie k samotnej rekonštrukcii zatiaľ nedošlo. Je potrebné opraviť strechu a zrekonštruovať celý interiér. Po vzájomnej dohode bola 22.12.2022 zmluva s občianskym združením Laputa predčasne ukončená.

➤ **Obuvnícka (Šusterská) bašta na Kollárovej ul.**

V kamennej stavbe bola opravovaná len strecha. Exteriér aj interiér sú v pôvodnom stave. Vchod je uzamknutý a bašta bola v roku 2022 nevyužívaná. Približne do roku 2010 využíval baštu Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica ako sklad, avšak veci, ktoré tam boli uskladnené, boli už vypratane.

➤ **Barbakán na Námestí Š. Moyses**

Objekt využívalo mesto ako informačné centrum do jej rekonštrukcie v roku 2005. Po rekonštrukcii bola budova prenajatá súčasnemu nájomcovi MEDUSA Restaurants, s.r.o. V roku 2019 boli zistené drobné závady – zatekanie presklenej strechy, opadaná omietka, vlhnutie pivničných priestorov, a bola vykonaná obnova náterov na dverách do budovy a do skladu. S cieľom zriadiť na 1. poschodí zážitkovú expozíciu boli priestory vymaľované, bola zrenovovaná dlažba a boli namontované ostne proti holubom. Zároveň bol zateplený strop. V roku 2022 bola Thurzo-Fugger zážitková expozícia sprístupnená verejnosti.

➤ **Mestská veža na Námestí Š. Moyses**

Veža bola rekonštruovaná spolu s Barbakánom, avšak len zvonka (fasáda). Interiér rekonštruovaný nebol, schody aj dlážka sú už v dosť zlom stave. V novembri 2019 bol interiér veže kompletne zameraný. Plánovaná rekonštrukcia objektu je v príprave, bola kompletne vyčistená od holubieho trusu a boli namontované sieťky a ostne proti holubom na okná.

➤ **Hodinová veža na Námestí SNP**

V rokoch 1996 – 1997 bola realizovaná komplexná obnova veže, pričom základy boli podchytené mikropilótami. Rekonštrukcia ochoze bola vykonaná v roku 2013. V rámci obnovy fasády Hodinovej veže bol jej posledný náter realizovaný v roku 2014. Ochrana národnej kultúrnej pamiatky je vykonávaná priebežne.

➤ **Areál Medeného hámra – „Hiarty“, „Dielne“ a „Vodný náhon“**

V rámci areálu Medeného hámra bolo mesto vlastníkom len vodného náhonu, avšak v roku 2021 získalo do vlastníctva aj budovu hiartov a dielní a časť pozemkov. V roku 2022 sa v rámci dotačných schém Banskobystrického samosprávneho kraja a Ministerstva kultúry SR realizovalo zameranie a 3D vizualizácia budov a okolia objektov, architektonicko-historický výskum budov a 1. etapa archeologického výskumu. Objekty sú vo veľmi zlom technickom stave.

➤ **Kaštieľ Radvanských na Sládkovičovej ul. č. 1**

Objekt je prenájatý nájomcovi Akadémia umení v Banskej Bystrici. Zmluva o nájme je uzatvorená na dobu určitú, a to do 14.7.2053. V súčasnosti je v rekonštrukcii. Kompletne zrekonštruovaná je strecha kaštieľa.

➤ **Budova na Senickej ceste č. 57**

Od roku 2013 je objekt využívaný občianskym združením Senica na kultúrne a spoločenské aktivity. Posledná rekonštrukcia bola realizovaná v roku 1999. Budova je v dobrom technickom stave. Interiér je upravovaný súčasným nájomníkom. Drobné opravy bude potrebné vykonať na plechovej streche.

➤ **Budova Materskej školy na Hornej ul. č. 22**

V roku 2019 bola realizovaná čiastočná rekonštrukcia budovy, stavebné úpravy, t.j. výmena 2 okien na kuchyni a 2 okien na spálni smerom do školského dvora. V roku 2022 neboli naplánované ani realizované žiadne úpravy v exteriéri ani interiéri budovy.

➤ **Budova Základnej umeleckej školy J. Cikkera na Štefánikovom nábreží**

Objekt je v správe Základnej umeleckej školy J. Cikkera. Ešte v roku 2021 bola realizovaná oprava celej fasády budovy školy a začalo sa s výmenou strešnej krytiny na budove. Stavebné práce boli ukončené na jar v roku 2022. V budúcnosti je nutná výmena okien. Obnova prebiehala v súlade s požiadavkami Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica.

➤ **Budova Mestského divadla – Divadla z pasáže, n.o. na Lazovnej ul. č. 21**

Divadlo z Pasáže užíva objekt na základe nájomnej zmluvy. Všetky náklady súvisiace so stavebnými úpravami hradí nájomca. V roku 2019 bol vypracovaný statický posudok k havarijnému stavu podkrovia.

➤ **Budova Národného domu v Národnej ul. č. 11**

Objekt má v dlhodobom prenájme Hotel Národný dom, a to do 30.6.2030. Účelom prenájmu je činnosť za účelom hotelových a reštauračných služieb a nočného baru.

➤ **Budova Materskej školy na Lazovnej ul. č. 32**

Objekt má z historického hľadiska mimoriadny význam. V budove sídlila 1. detská opatrovňa na území Rakúsko-Uhorska a súvisí s ďalším vývojom materských škôl na Slovensku.

Ochrana ďalších národných kultúrnych pamiatok v majetku mesta v roku 2022

➤ **Mestský park**

Rok 2022 sa niesol v znamení participatívneho procesu v otázke revitalizácie Mestského parku. V októbri v roku 2022 mesto vyhlásilo krajinársko-architektonickú súťaž na revitalizáciu Mestského parku. Ochrana národnej kultúrnej pamiatky prebieha štandardným spôsobom, prostredníctvom príspevkovej organizácie Záhradnícke a rekreačné služby mesta.

➤ **Hroby s náhrobníkmi významných osobností – Ján Egry, Izidor Žiak Somolický, Ján Mory**

Ochrana národných kultúrnych pamiatok je vykonávaná podľa potreby (náhrobné kamene Jána Egryho a Jána Móryho v roku 2018).

➤ **Hradbové múry**

Vlastnícke vzťahy k hradbovým múrom nie sú síce vysporiadané, vlastníctvo hradieb mestom je však odôvodniteľné na základe odborných poznatkov, že na výstavbe, správe a udržiavaní hradieb sa podieľalo v minulosti mesto. V súčasnosti hradby nie sú evidované v majetku mesta, okrem Šusterskej (Obuvníckej) bašty, Bašty pri Lazovnej bráne a hradného areálu Barbakán. V roku 2022 sa realizovalo geodetické zameranie hradbových múrov v celkovej dĺžke 3 000 metrov

prostredníctvom laserového skeneru umiestneného na bezpilotnom lietadle. Výstupom je husté mračno bodov (5cm RMSE) ale aj tradičný geodetický polohopis a výškopis autorizovaný geodetom.

Hospodárstvo

Mesto Banská Bystrica sa nachádza v strede Slovenska, v centrálnej časti Európy. Kontakt s okolitými krajinami a metropolami je jednoduchý nielen pre jeho centrálnu polohu, ale najmä vďaka rozvinutej infraštruktúre, ktorej budovanie neustále napreduje. Svojím významom presahuje hranice regiónu a patrí medzi najväčšie centrá školstva, kultúry, športu, ale aj cestovného ruchu na Slovensku. Jeho poloha v samotnom srdci Slovenska mu dáva predpoklady na to stať sa aj dopravným a logistickým centrom. Industrial park Banská Bystrica, priemyselný park spravovaný mestskou obchodnou spoločnosťou MBB a. s., je ideálnym priestorom s komplexnou technickou infraštruktúrou pre to, aby do mesta a regiónu prilákal nových investorov, ktorí by zároveň priniesli nové pracovné príležitosti pre miestnych obyvateľov. Leží na dopravnom uzle cestných a železničných komunikácií. V súčasnosti tu sídlia slovenské i zahraničné spoločnosti, z oblasti stavebného, strojárského a farmaceutického priemyslu. Funkčnosť priemyselnej oblasti Banskej Bystrice dopĺňa tiež skutočnosť, že tu sídlia všetky administratívne pobočky štátnych inštitúcií. Nechýbajú ani súkromné spoločnosti, ktoré sú nevyhnutné pre správny priebeh investície od jej samotného začiatku. Sídlia tu množstvo právnických, advokátskych, účtovných či poradenských kancelárií.

Z výrobných aktivít má v meste Banská Bystrica zastúpenie najmä strojársky priemysel, drevospracujúci priemysel, chemický a farmaceutický priemysel, stavebný priemysel a spoločnosti zaoberajúce sa informačnými technológiami.

Ekonomika mesta je vo veľkej miere v súčasnosti postavená aj na odvetviach služieb. V meste prekvitá obchod, a nielen obyvatelia mesta, ale aj jeho návštevníci môžu využiť príležitosti, ktoré im ponúkajú nákupné centrá, ako Europa Shopping Center, nákupné centrum spojené s autobusovou stanicou Terminal Shopping Center, nákupné centrum SC Point, či množstvo menších prevádzok v centre mesta. Z ďalších majú zastúpenie spoločnosti poskytujúce telekomunikačné, bankové, poštové, či poisťovacie služby.

Na území mesta vyrastajú **moderné administratívne komplexy**, ktoré majú potenciál prilákať nových investorov, napríklad z oblasti IT sektora, ktorí by tu mohli nájsť vhodné priestory, a teda tu vzniká možnosť pre vytvorenie nových pracovných miest. V areáli bývalých leteckých opravovní v Radvani pred pár rokmi vznikol z bývalej administratívnej budovy nový moderný kancelársky komplex **R2N business center**, ktorý ponúka priestory pre menšie i väčšie firmy. Výhodou je blízkosť rýchlostnej cesty R1 a bezprostredná blízkosť centra mesta. Ďalší komplex, ktorý nesie názov **Interpolis Office Center**, vyrástol v blízkosti budovy mestského úradu a bol otvorený v roku 2022.

Ešte v roku 2018 kúpila spoločnosť Arkon, a.s. pozemky o výmere 4,6 ha pod bývalou textilnou továrňou Slovenka na Striebornom námestí. Na jeseň roku 2020 investor projektu **SLOVENKA2**, ktorý by mal vzniknúť v jej areáli, doručil vedeniu Mesta Banská Bystrica spracovanú urbanistickú štúdiu. Tím architektov a urbanistov v nej zapracoval všetky úpravy projektu, ktoré počas odborných diskusií navrhli príslušné útvary mesta. Schválená urbanistická štúdia bude slúžiť ako podklad pre zmeny a doplnky platnej územno-plánovacej dokumentácie. Celé územie SLOVENKA2 je rozdelené na dve časti: 1. južné územie od Strieborného námestia približne do polovice pozemku na úrovni Stoličkovej ulice a 2. zvyšná severná časť, ktorá sa rozprestiera po oboch stranách potoka Bystrica. Zámerom investora je realizovať výstavbu projektu v niekoľkých etapách, so začiatkom v severnej časti územia. Pre obe časti sú aktuálne platné aj Územné plány zóny.

Investor na jeseň 2020 opätovne sprístupnil pôvodne nevyužívaný areál verejnosti. Na začiatku septembra 2020 bol sprístupnený chodník, ktorý vedie od Strieborného námestia k ulici Cesta na amfiteáter.

Následne mali postupne vyrásť administratívne budovy, hotel, priestory pre obchod a služby, ale najmä bytové domy, čo vyplývalo z predstavenej ideovej štúdie investora. Rozsiahle územie bolo rozdelené na niekoľko častí, ktoré by mali byť budované po etapách. V polovici roka 2022 však spoločnosť Arkon, a.s. informovala, že pre rozsiahlosť projektu Slovenska dostali zatiaľ prioritu iné projekty. Arkon ostane aktívny len na západ od potoka Bystrica. Kvôli rozsiahlosti projektu prizval majiteľ pozemkov ďalšieho partnera, a to spoločnosť Proxenta a. s., ktorá chce na 34 500 m² postaviť mestskú štvrť Rezidencie Slovenka s prevažujúcou funkciou bývania. Plánovaná štvrť by podľa vyjadrení developera mala nasledovať súčasné trendy ako dodržanie ľudského merítka zástavby, t. j. maximálne šesťpodlažné objekty, uprednostnenie pešieho pohybu, či zakomponovanie tzv. zelených riešení s dôrazom na obmedzenie prehrievania prostredia. Trvanie výstavby odhadujú na osem rokov. V júni 2022 slávnostne zahájili výstavbu projektu Rezidencie Slovenka.

Spoločnosť KOOOPERATIVA v roku 2022 oznámila, že na miestne dlhodobu nevyužitú jamu pri budove mestského úradu plánuje vybudovať parkovací dom. Pre verejnosť a dlhodobý prenájom bude k dispozícii 210 parkovacích miest, druhú časť objektu by mali tvoriť obchodno-administratívne priestory.

Životné prostredie

Oddelenie životného prostredia

Prenesený výkon štátnej správy - ochrana ovzdušia, ochrana prírody a krajiny, ochrana pred povodňami a úsek štátnej vodnej správy (malé vodné stavby) vykonáva v rámci mesta Banská Bystrica Oddelenie životného prostredia. Spolu so Stavebným úradom do konca 31. marca 2022 zabezpečovalo Spoločný stavebný úrad aj pre nasledovných 11 obcí: Dúbravica, Harmanec, Kynceľová, Malachov, Špania Dolina, Hrochoť, Horná Mičiná, Kordíky, Motyčky, Môlča, Tajov.

Mesto Banská Bystrica ako príslušný orgán štátnej správy vo veciach **ochrany ovzdušia**, podľa § 27, ods. 1, písm. c), zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov povoľuje stavbu a prevádzku tzv. malých zdrojov znečisťovania ovzdušia (ďalej len „MZZ“). V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 410/2012 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší, je takýmto zdrojom spravidla spaľovacie zariadenie s celkovým inštalovaným príkonom do 300 kW, resp. každé iné zariadenie, ktoré je v zmysle tohto predpisu kategorizované ako zdroj znečisťovania ovzdušia a svojimi parametrami nedosahuje atribúty stredného zdroja znečisťovania ovzdušia.

Najviac súhlasov na povolenie stavby a prevádzky MZZ býva vydaných v súvislosti s výstavbou alebo rekonštrukciou rodinných domov. Najväčšia početnosť sa tak viaže k lokalitám ako IBV Podlavice, Graniar, Slnečné stráne, Pršianska terasa, Suchý vrch, Rakytovce a IBV Moskovská. Každoročne rastie počet žiadostí individuálnych žiadateľov, ako majiteľov bytov v bytových domoch o doplnkové vykurovanie krbom, alebo individuálne vykurovanie bytu plynovým kotlom. Okrem novostavieb je tento trend najmä v starších bytových domoch s inštalovanými pôvodnými komínmi. V panelových bytových domoch sa takéto žiadosti takmer nevyskytujú. Celkovo bolo v roku **2022** vydaných 86 povolení na prevádzku MZZ a 97 povolení na ich stavbu.

Mesto Banská Bystrica ako príslušný orgán ochrany ovzdušia v zmysle zákona č. 401/1998 Z. z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia určuje každoročne v súlade so Všeobecne záväzným nariadením mesta Banská Bystrica, prevádzkovateľom tzv. poplatok za znečisťovanie ovzdušia. Prevádzkovateľ MZZ (právnická osoba, FO oprávnená na podnikanie) je povinný v zmysle citovaných predpisov vždy do 15. februára príslušného roku nahlásiť na mesto Banská Bystrica údaje o spotrebe palív a surovín, ktoré boli použité na prevádzku MZZ v roku predchádzajúcom. Na základe predložených údajov mesto určí poplatok za znečisťovanie ovzdušia. Poplatky aj uložené pokuty za nedodržanie termínu nahlasovacej povinnosti sú príjmom mesta. V roku **2022** mesto vydalo 249 rozhodnutí o poplatku za znečisťovanie ovzdušia. Celkový príjem na zaplatených poplatkoch bol vo výške 10 332 Eur.

Mesto Banská Bystrica v zmysle preneseného výkonu štátnej správy, na úseku **ochrany pred povodňami**, zabezpečuje činnosti ohľadom riešení a kompetencií daných v zákone o ochrane pred povodňami. Je spracovávaný a každoročne aktualizovaný povodňový plán záchranných prác mesta, v zmysle zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami. Mesto je účastné na povodňových prehliadkach na vodných tokoch pretekajúcich cez dané územie. Pracovníci sa zúčastňujú prejednávaniu priestupkov na úseku ochrany pred povodňami, uvedených v zákone. Z hľadiska nariadení a noriem sa hodnotia následky spôsobené povodňami, opatrenia vykonané na ochranu pred povodňami, náklady vynaložené na výkon záchranných prác a predkladá sa súhrnná správa o následkoch povodní, spôsobených škodách a o nákladoch na výkon záchranných prác. Celá uvedená agenda sa poskytuje Okresnému úradu Banská Bystrica. V roku 2022 nebola zaznamenaná povodňová situácia. To bolo spôsobené najmä podpriemerným výskytom atmosférických zrážok (dážď, sneh) počas väčšiny roka, čo sa odrazilo aj na ustálenosti až miernom poklese vodných hladín. Podľa zhodnotenia priemerných

mesačných prietokov v povodí rieky Hron môžeme celý rok 2022 konštatovať ako suchý až podnormálny.

Mesto ďalej zabezpečuje preventívne povodňové prehliadky na vodných tokoch v správe mesta Banská Bystrica (organizácia stretnutí, vedenie prehliadky, zisťovanie na mieste, zápis, vyhodnotenie).

Pracovníci mesta sa podieľajú na riešení ďalších podnetov a sťažností v súvislosti s ochranou pred povodňami, napr. príprava a vedenie pracovných a kontrolných rokovaní, zisťovanie skutkového stavu a miestne šetrenie, vyhodnotenie a uloženie opatrení a pod.

Čo sa týka protipovodňovej ochrany, mesto Banská Bystrica bolo spolu s Bratislavou po roku 2000 zaradené do štátneho programu protipovodňovej ochrany na Slovensku. V meste prebehol projekt s názvom „Banská Bystrica, ochrana intravilánu pred povodňami“, ktorého predmetom je vybudovanie protipovodňových ochranných línii v kombinácii s mobilným hradením na Hrone tak, aby bola zabezpečená ochrana mesta pred vodou s bezpečnostným prevýšením. V rámci tejto stavby boli v roku 2021 až 2022 zrealizované takmer všetky úseky a ďalšie súvisiace opatrenia aj na prítokoch Hrona. Projekt ochrany zahŕňa komplexné vybudovanie a prepojenie súvisiacich objektov protipovodňovej ochrany mesta Banská Bystrica v dĺžke cca 5,0 km po oboch stranách vodného toku. Tento projekt generálne zastrešuje Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. Banská Bystrica.

Mesto Banská Bystrica ako príslušný orgán z hľadiska **ochrany prírody a krajiny** dohliada v spolupráci so správcom zelene, príspevkovou organizáciou mesta Záhradnícke a rekreačné služby (ďalej „ZAaRES“), na stav drevín rastúcich mimo lesa na území mesta, a taktiež udeľuje povolenia (rozhodnutia) na výrub drevín. Najčastejšími dôvodmi pre udelenie povolenia na výrub drevín je ich zhoršený zdravotný stav, nevhodný rast v tesnej blízkosti fasád, tienenie, zabraňovanie prenikaniu svetla do okien budov (rodinných domov), ako aj s tým spojené zlé hygienické pomery v bytoch, domoch, triedach a pod. Častými dôvodmi podaných žiadostí býva tiež ohrozovanie prevádzkyschopnosti inžinierskych sietí, ohrozovanie bezpečnosti a zdravia občanov, ako aj nebezpečenstvo spôsobenia značnej škody na majetku. Vo veci výrubu drevín bolo v roku **2022 podaných 75 žiadostí, pričom súhlas v plnom rozsahu bol udelený v 63 prípadoch**. Mesto v rozhodnutiach, v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002, nariaďuje aj primeranú náhradnú výsadbu za vyrúbané dreviny na vopred určenom mieste, a to na náklady žiadateľa, z ktorej sa žiadateľ po výsadbe mestu vykazuje a mesto náhradné výsadby samostatne eviduje. Ide o výsadbu vhodných kultivarov, ktorá má aj estetickú funkciu v mestskom prostredí. V prípadoch, ak nemožno uložiť náhradnú výsadbu, mesto ako orgán ochrany prírody uloží finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty dreviny. Finančná náhrada je príjmom obce, na území ktorej sa výrub uskutočňuje a obec je povinná tieto príjmy použiť výlučne na úhradu nákladov spojených s:

- a) vypracovaním dokumentu starostlivosti o dreviny,
- b) vypracovaním dokumentu miestneho územného systému ekologickej stability,
- c) výsadbou najmä geograficky pôvodných a tradičných druhov drevín a starostlivosťou o dreviny rastúce na jej území,
- d) realizáciou opatrení súvisiacich s vytváraním prvkov miestneho územného systému ekologickej stability podľa schváleného dokumentu miestneho územného systému ekologickej stability,
- e) budovaním prvkov zelenej infraštruktúry, ako sú zelené parky, zelené strechy alebo ekodukty,
- f) realizáciou opatrení na zabezpečenie starostlivosti o chránené územia a chránené stromy podľa programov starostlivosti o chránené územia a chránené stromy,

g) realizáciou iných opatrení vykonávaných na účely ochrany prírody a krajiny v odôvodnených prípadoch na základe súhlasného stanoviska ministerstva.

Mesto samostatne eviduje nielen náhradné výsadby, ale aj finančné náhrady za vyrúbané dreviny, pričom príjem z finančných náhrad za rok **2022 bol vo výške 81 070,24 Eur.**

Mesto Banská Bystrica v prenesenom výkone pôsobnosti na úseku **štátnej vodnej správy** vydáva, v zmysle § 21 ods. 1 písm. b) bod 1 a § 26 ods. 1, 2, 3, 4 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vodách“) rozhodnutia a stanoviská. Formou rozhodnutia bolo v roku 2022 vydaných 5 povolení na odber podzemných vôd, v spojení so stavebným povolením vodnej stavby domovej studne. Ďalej bolo v zmysle § 28 zákona o vodách vydaných 129 vyjadrení, či je predpokladaná stavba, alebo zmena stavby možná z hľadiska ochrany vodných pomerov a za akých podmienok ju možno uskutočniť a užívať. Takisto boli preverované rôzne podnety od občanov mesta a prislúchajúcich obcí v oblasti znečisťovania životného prostredia na úseku vodného hospodárstva. Mesto Banská Bystrica vykonalo 4 kontroly nakladania s odpadovými vodami z domácnosti, kde zákon o vodách (§ 36 ods. 4) ukladá povinnosť vlastníkom nehnuteľností preukázať doklad o vývoze žumpy, alebo iný primeraný spôsob nakladania s odpadovými vodami. Mesto vo svojej kompetencii danej zákonom preveruje vodné stavby - domové studne, ktoré nemali vydané príslušné povolenia.

Mesto Banská Bystrica je dotknutou obcou v prípade nových zámerov a zmien navrhovaných činností v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o **posudzovaní vplyvov na životné prostredie (EIA)** a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Mesto zabezpečuje informovanosť verejnosti zverejňovaním oznámení o nových zámeroch a zmenách navrhovaných činností s možnosťou verejnosti sa k nim vyjadriť, ďalej zverejňovaním oznámení o rozhodnutiach z procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie, oznámení o rozsahoch hodnotenia, správach o hodnotení a záverečných stanoviskách doručených príslušnými orgánmi (Okresným úradom Banská Bystrica, Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky) na úradnej tabuli a elektronickej úradnej tabuli mesta. Mesto ako dotknutá obec v stanovených lehotách vydáva stanoviská k zámerom, k zmenám navrhovaných činností, k návrhom rozsahu hodnotenia a k správam o hodnotení v lehotách stanovených zákonom. Mesto ďalej v spolupráci s navrhovateľmi zámerov zabezpečuje verejné prerokovania navrhovaných činností, z verejného prerokovania vypracúva záznam ktorý v lehote 10 dní zasiela príslušnému orgánu ako podklad pre záverečné stanovisko. V roku 2022 mesto Banská Bystrica vydalo stanoviská k 17-tim zámerom a zmenám navrhovaných činností a zrealizovalo 4 verejné prerokovania navrhovaných činností.

V zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia č. 450/2019 Z. z. – podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov rastlín a živočíchov sa mesto prostredníctvom oddelenia životného prostredia (nad rámec preneseného výkonu štátnej správy) angažuje v procese **eliminácie invázných rastlín**. V zmysle vydannej vyhlášky mesto vykonáva osvetu ohľadom zneškodňovania, ako aj proces spoznávania, týchto rastlín. Do všetkých informačných tabúl na území mesta distribuuje fotodokumentáciu vybraných druhov, oznámenie resp. metodické usmernenie o likvidácii týchto druhov. Ohľadom výskytu invázných rastlín na pozemkoch, ktoré nie sú v správe ZAARES, sú subjektom zasielané výzvy o odstránení inváznej flóry. Mesto o invázných rastlinách trvale oboznamuje verejnosť aj príspevkami v médiách a v Radničných novinách.

Informácia o vplyve činnosti mesta na životné prostredie

Mesto Banská Bystrica svojou činnosťou ovplyvňuje aj životné prostredie, pričom záujmom je, aby jeho aktivity prebiehali s ohľadom na životné prostredie a smerovali k jeho ochrane.

Ministerstvo životného prostredia SR (MŽP SR) podporuje z Nórskeho grantu (grant Európskeho hospodárskeho priestoru) projekty pre akčné samosprávy a zelenšie školy (SK-Climate). Medzi podporených 9 slovenských miest patrí Banská Bystrica (ACC01P02 v sume 1 399 695 eur) a medzi 28 podporenými slovenskými školami sú dve naše mestské školy: Základná škola Spojová (ACC03P10 v sume 22 100 eur), Základná škola Moskovská ACC03P17 v sume 46 500 eur).

V zmysle platného harmonogramu pokračuje implementácia projektu podporeného z grantu Európskeho hospodárskeho priestoru – **Reakcia na zmenu klímy mesta Banská Bystrica** (kód ACC01P02; program SK-Klíma; výzva „Akčné plány na zmierňovanie a prispôsobovanie sa zmene klímy implementované miestnymi orgánmi v mestských územiach (Clima Urban). Po verejnom obstarávaní a podpísaní zmluvy, zhotoviteľ EKOJET, s.r.o., vyhotovil návrh Akčného plánu mitigácie (zmierňovania) a adaptácie (prispôsobovania) na zmenu klímy v rámci projektu Reakcia na zmenu klímy. Zrealizovaná je prvá analytická fáza prípravy dokumentu a na pripomienkovanie je odovzdaný výstup – 1. etapa: Klimatologické hodnotenie a posúdenie zraniteľnosti vrátane modelovania vplyvov prioritných zmien podnebia (analytické práce, klimatologické hodnotenie, modelovanie prioritných dopadov, identifikácia najzraniteľnejších častí mesta a sektorov). Vypracovaný je plán výsadby v Materskej škole Šalgotárjanska a Materskej škole Družby (výsadba zelene, vytvorenie ovocnej záhrady, realizácia dažďových záhrad v areáloch Materských škôl Šalgotárjanska a Družby), potrebný pre realizáciu naplánovaných adaptačných opatrení, ktoré sú bližšie špecifikované v akčnom pláne samotného projektu. Projekt je financovaný z grantu Európskeho hospodárskeho priestoru, štátneho rozpočtu a rozpočtu mesta Banská Bystrica. Plánovaná doba realizácie projektu je 2021-24.

Pokračuje sa v príprave revitalizácie viacerých verejných priestorov. V rámci **projektu Zelené sídliská** sa revitalizácia má vykonať ako podpora biologickej a krajinskej diverzity a zlepšenia kvality životného prostredia prostredníctvom zelenej (zeleň) a modrej (voda) infraštruktúry pre vybraných sedem lokalít: 1. Fončorda: Mládežnícka – Družby – Okružná, 2. Kráľová: Podháj, 3. Rudlová-Sásová: Magurská – Krivánska – Jelšovský hájik, 4. Radvaň-Kráľová: Bernolákova – Radvanská, 5. Staré mesto (Herritzov majer) - Severná, 6. Staré mesto (Fortnička): Vansovej, 7. Podlavice: Gaštanová – Lipová – Limbová – Povstalecká. V roku 2022 odbor architekta mesta spracoval a vyhodnotil všetky podnety (z dotazníkového prieskumu a verejných stretnutí) a pripravilo finálne lokálne programy, ktoré sú zverejnené na webovom sídle mesta (<https://www.banskabystrica.sk/zelenesidliska>). Po úspešnom spracovaní súťažných podmienok pre sedem lokalít v projekte Zelených sídlisk, bolo dňa 11.08.2022 vo Vestníku č. 178/2022 zverejnené oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania s názvom: Vypracovanie projektovej dokumentácie – projekt Zelené sídliská – v siedmich lokalitách v Banskej Bystrici. V zmysle § 52 zákona o verejnom obstarávaní v súlade s právnym poriadkom platným v SR lehota na predkladanie ponúk uplynula 6.9.2022. Na otváraní ponúk sa zúčastnili členovia odbornej hodnotiacej komisie, ktorí následne dané ponuky aj vyhodnocovali podľa dopredu stanovených kritérií - ceny a kvality jednotlivých uchádzačov. Zoznam hodnotiacich odborníkov komisie zostavil tím z Odboru architekta mesta Mestského úradu Banská Bystrica. Prebehli tri kolá hodnotiacich rokovaní Komisie projektu Zelené sídliská. Okrem prípravy hlavného projektového zámeru sa spolupracuje

s odborníkmi a miestnymi lídrami priebežne aj na identifikácii a plánovaní realizácie drobných a nenáročných zelených (zelení) a modrých (voda) opatrení na sídliskách s využitím potenciálu samotných obyvateľov. Projekty Zelených sídlisk sú zapracované do Integrovannej územnej stratégie funkčnej mestskej oblasti Banská Bystrica (UMR – udržateľný mestský rozvoj). Cieľom mesta je v novom programovom období postupne získať na jednotlivé projekty mimorozpočtové zdroje. Predpokladá sa, že by to mohlo byť financované z Európskych štrukturálnych a investičných fondov, rozpočtu mesta a grantov.

Realizuje sa postupná aktualizácia **Dokumentu starostlivosti o dreviny mesta Banská Bystrica** po etapách. Výstupy budú slúžiť zároveň ako jeden z mapových podkladov pri projektoch Zelených sídlisk a ďalších zelených projektoch v meste. Do konca júla 2022 prebehlo polohopisné a výškopisné geodetické zameranie drevín na piatich lokalitách: Park pod pamätníkom SNP, Park Trieda SNP, Park Severná, Mládežnícka-Družby-Okružná, Bernolákova-Radvanská. Prebieha analýza odovzdaných digitálnych podkladov, obhliadka a vytýčenie hraníc záujmových území priamo v teréne. V roku 2023 sa začnú aj prieskumno-analytické práce, ktorých súčasťou je aj samotná inventarizácia jednotlivých drevín. Bude prebiehať zhodnotenie druhového zloženia, veľkostných parametrov drevín, zdravotného stavu, zhodnotenie ich ekologického, krajnotvorného, estetického, hygienického, kultúrno-historického významu. Ide o analýzu 4 089 ks drevín na ploche 19,34 ha. Vypracovaný materiál je jedným z podkladov pre projektové dokumentácie v predmetných lokalitách. Dendrologický prieskum ako pri I. etape, tak aj pri II. Etape vykonáva Technická univerzita vo Zvolene. Dokument je financovaný z rozpočtu mesta.

V rámci projektu z **participatívneho rozpočtu** Urpínske serpentíny Občianske združenie Banskobystrický spolok okrášľovací a ochranný (BBSOO) osadilo zábradlie v časti pri Tančiarni a soche partizána, boli vyčistené serpentíny a pripravuje sa výstavba altánku a vežičky. Pod sochou partizána bol realizovaný Kvetinový erb a doplnené obrubníky. BBSOO akciu realizuje v spolupráci s organizáciou ZAaRES a Mestské lesy Banská Bystrica, s.r.o. Parčík kráľovnej Alžbety pri Medenom hámri je ďalší projekt z participatívneho rozpočtu v spolupráci BBSOO a ZAaRES. V roku 2022 sa začalo s ošetrovaním miléniových líp.

V rámci **revitalizácie verejných priestranstiev** boli vytypované lokality, ktorým sa chce samospráva venovať v ďalšom období:

- **Námestie Slobody** - Pre súťaž bol zvolený „súťažný dialóg“ s úpravou súťažných podmienok a úpravou rozsahu riešeného územia. Podklady (v rozsahu: základná štruktúra súťažných podmienok, súťažné zadanie, súťažné pomôcky, autorský prístup) boli zaslané externému spracovateľovi súťažných podmienok na dopracovanie. Nasledujú konzultácie a príprava verejného obstarávania. Mesto bude v dostatočnej miere a vopred informovať verejnosť o opätovnom vyhlásení a priebehu súťaže.
- **Národná ulica a Park pri Kaštieli Radvanských** - Ukončené je zameranie a dendrologický prieskum, ktorý je súčasťou I. etapy aktualizácie a doplnenia Dokumentu starostlivosti o dreviny mesta Banská Bystrica.
- **Mestský park** - Výsledkom participatívneho procesu pri projekte obnovy Mestského parku sú výstupy vhodné na doplnenie zadania súťaže na obnovu parku v zmysle jeho historického i environmentálneho a funkčného významu v súčasnosti. Zadanie

a súťažné podmienky pre súťaž návrhov na obnovu Mestského parku pripravil Odbor architekta mesta Banská Bystrica na základe pripomienok inštitúcií a obyvateľov. Podmienky boli overené Slovenskou komorou architektov dňa 5.októbra 2022. V roku 2022 prebehlo úvodné zasadnutie poroty (členov a všetkých pomocných orgánov poroty) ku krajinársko-architektonickej súťaži návrhov Mestský park Banská Bystrica.

- **Mestské verejné toalety** - Boli zrekonštruované verejné toalety na Námestí SNP a na Štefánikovom nábreží pri Parku pod Pamätníkom SNP, kde bola budova zateplená, bezbariérová a je vybavená vegetačnou strechou.
- **Zelený európsky olympijský festival mládeže (eyof)** - Po úspešnej realizácii „udržateľného EYOF“ v znamení udržateľnosti s prioritným zameraním sa na predchádzanie vzniku odpadu, vytvorenie podmienok na jeho dostupné triedenie, ekologickú prepravu športovcov a materiálovú efektívnosť zostal príklad pre ďalšie podujatia, ktoré mesto očakáva v budúcnosti.
- **Mestské cintoríny** - Na cintorínoch v správe ZAaRES prebehlo tretie kosenie. Odstraňujú sa spadnuté stromy, konáre, technické nedostatky. Prebehla oprava a výmena svietidiel pri Krematóriu a oprava chodníkov v Urnovom háji. Postupne sa realizuje údržba vojnových hrobov.

Dňa 29. júla 2022 bola zverejnená prvá verzia dokumentu **Plánu udržateľnej mobility funkčného územia krajského mesta Banská Bystrica (PUM)**. Dokument je pripomienkovaný zo strany mesta, odborníkov ako aj občanov, pričom pripomienky sa zapracujú do finálnej verzie. Pripomienky bolo možné podávať do 4.9.2022. Verejné prerokovanie s obyvateľmi bolo dňa 21.9.2022. Zapracúvajú sa ďalšie pripomienky.

Mesto spolupracuje so Slovenskou agentúrou životného prostredia (SAŽP), Okresným úradom v Banskej Bystrici, Úradom Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK) na projekte LIFE IP – *Zlepšenie kvality ovzdušia*.

Mesto podporuje:

- Ekologické vozidlá MHD „čisté trolejbusy“ – bezemisný pohon
- Modernizáciu cestných komunikácií
- Revitalizáciu 13 križovatiek
- Inteligentné verejné osvetlenie – spracováva sa projekt verejného osvetlenia po celom území mesta (prekládka káblov, prvky SMART riešení)
- Vytvorenie miest pre nabíjanie elektromobilov
- Snahu zmluvne zaviazat spoločnosti ako sú Mária Pedersen, MIS, na proces výmeny vozového parku v obslužných činnostiach v odpadovom hospodárstve a údržbe komunikácii
- Zníženie prašnosti a zlepšenie kvality ovzdušia - záväzok častejšieho polievania letných mesiacoch a zametanie pre zníženie prachových častíc
- Rekonštrukciu autobusových zastávok a chodníkov.

Počas roka 2022 bola aktívna aj mestská spoločnosť **Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o.** . Pokračovala veľká oprava poškodeného vodného žľabu v Rakytove. V roku 2022 bolo investovaných v rámci opravy žľabu približne 15 400 EUR. V letnom období prebiehalo kosenie horských lúk. Spolu bolo pokosených 16 ha a bolo vyrobených 42 ton sena pre lesnú zver na zimné obdobie. Dňa 7.9.2022 sa zamestnanci Mestských lesov Banská Bystrica zúčastnili spoločnej brigády – kosenie mokrade a odstraňovanie

invázných rastlín v Laskomerskej doline. Dňa 9.9.2022 navštívili spoločnosť Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o. zástupcovia neštátnych vlastníkov lesov v Lotyšsku. Spolu 22 zahraničných hostí mohlo vidieť na našom území prírodu blízke hospodárenie v lanovkových terénoch, opatrenia v ochrane lesa, Harmaneckú tisinu a vodný žľab v Rakytove. Dňa 21.9.2022 hostili Mestské lesy Banská Bystrica zástupcov Ministerstva poľnohospodárstva, lesníctva a vodného hospodárstva z Belehradu, ktorí boli v SR na stáži v rámci tzv. Twinningového projektu „Improvement of forest management in Serbia as a contribution to climate change adaptation and mitigation“. Dňa 29.9.2022 sa uskutočnila spoločná brigáda zástupcov Národného parku Veľká Fatra, Mestských lesov Banská Bystrica s.r.o., obce Dolný Harmanec a Dobrovoľného hasičského zboru Dolný Harmanec. Aj napriek nepriaznivému počasiu bolo vyzbieraných v Národnom parku Veľká Fatra a Harmaneckej tisine 30 vriec odpadu a množstvo starých pneumatík zahodených zo štátnej cesty na Šturec. V októbri bola ukončená 2. etapa opravy vodného žľabu Rakytovo. Do opravy v roku 2022 Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o. investovali spolu 18 924 EUR z vlastných prostriedkov.

Prostredníctvom **Oddelenia odpadového hospodárstva a údržby verejných priestranstiev**, mesto realizuje, resp. podieľa sa na aktivitách, informačných kampaniach a osvetovej činnosti v oblasti obehového hospodárstva, dlhodobo sa usiluje sa o aktívne uplatňovanie vhodnej environmentálnej politiky.

Na stránke www.visitbanskabystrica.sk, ktorú spravuje mesto Banská Bystrica sú aktuálne informácie v sekcii Novinky a propagované náučné chodníky, turistické trasy a cyklotrasy. Plagáty sa zverejňujú v elektronických KIOSKOCH, webových stránkach mesta, fcb stránkach. Mesto má dohodu s viacerými portálmi, kde sa propagujú zaujímavosti a novinky z každej oblasti – Cestovný informátor, Lexikón, Cyklotoulky atď. V rámci programovej činnosti sa organizujú tvorivé dielne k aktuálnym témam v spolupráci so š.p. LESY SR a Mestskými lesmi Banská Bystrica s.r.o.

V roku 2022 sa organizovali podujatia, ktoré sa zameriavali na realizáciu jednoduchých **opatrení na podporu biodiverzity na Zelených sídliskách** mesta Banská Bystrica v spolupráci s obyvateľmi mesta a na prípravu dokumentov potrebných k funkčnej realizácii opatrení. Ide o stanovenie pravidiel, takzvaných manuálov, podľa ktorých si bude môcť každý obyvateľ v prípade záujmu sám postaviť napríklad búdku pre veveričku, vyvesiť ju a ďalej sa o ňu starať = systém adopcie vzniknutých prvkov. Tak umožníme obyvateľom budovať prvky podporujúce biodiverzitu v meste a zabezpečíme o nich starostlivosť. Podujatia sú určené všetkým obyvateľom mesta. Predstavené manuály budú použiteľné na celom území mesta. Pravidlá budú nastavené tak, aby predchádzali konfliktným situáciám (nevhodné umiestnenie, susedské spory, odbremenenie organizácie ZAaRES) a otestovali fungovanie niektorých prvkov (kompostovisko) pred tým, ako ich začneme aplikovať na ďalších sídliskách. Pri tvorbe pravidiel budeme úzko spolupracovať s oddeleniami mesta, organizáciou ZAaRES a ďalšími odbornými organizáciami. Na jednotlivých podujatiach v častiach mesta sa zúčastňujú odborníci. Realizácia jednoduchých opatrení na lokalitách Zelených sídlisk má viesť k lepšiemu porozumeniu obyvateľov zámeru mesta vybudovať prvky zelenej a modrej infraštruktúry. Obyvatelia lepšie spoznajú priestor v ktorom žijú, susedov zo živočíšnej, či rastlinnej ríše a aktívne sa zapoja do jeho premeny na prírodne a klimaticky priaznivý.

Podobný systém vznikol aj pre záujemcov o komunitné kosenie, ktoré je spojené s kompostovaním pokosenej trávy. Dňa 26. októbra 2022 od 17.00 sa uskutočnili v Radvani prednášky o komunitnom kosení, komunitnom kompostovaní, klíme v meste .

Odpadové hospodárstvo

Úlohou obce v danej oblasti je zabezpečenie údržby a správy verejných priestranstiev, zabezpečenie verejnoprospešných služieb, najmä nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, udržiavanie čistoty v obci, správa a údržba verejnej zelene.

Mesto Banská Bystrica vykonáva činnosť nakladania s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi (ďalej DSO), ktoré vznikli na jeho území v zmysle príslušných ustanovení zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V zmysle zákona je mesto povinné najmä zabezpečiť systém zberu komunálnych odpadov a to pre všetky jeho zložky ako je zmesový komunálny odpad, objemný odpad, triedený zber odpadov pre papier, plasty, sklo, viacvrstvové kombinované materiály na báze lepenky- tzv. tetrapaky a kovy, triedený zber biologicky rozložiteľných odpadov vrátane zberu biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu, zber nebezpečných odpadov, DSO a taktiež i prevádzku zberného dvora. V meste je zároveň prostredníctvom špeciálnych kontajnerov zabezpečený triedený zber drobných elektroodpadov a použitých textílií a šatstva. V kompetencii mesta je taktiež dlhoročne povinnosť odstraňovať komunálny odpad a DSO umiestnený na pozemku v rozpore so zákonom o odpadoch, tzv. čierne skládky.

Základné údaje o množstvách komunálnych odpadov a DSO vyzbieraných na území mesta v r. 2022 a iné nefinančné ukazovatele

V roku 2022 bolo v meste vyzbieraných spoločne prostredníctvom systému zberu zavedenému mestom a prostredníctvom zberní a výkupní súkromných osôb spoločne **41 093,78 ton komunálnych odpadov a DSO**, čo predstavuje pri 74 400 obyvateľoch **552,34 kg odpadov na jedného obyvateľa a rok**. Oproti roku 2021, kedy pripadalo 534,40 kg môžeme konštatovať prírastok o 17,94 kg na osobu za rok.

V rámci priamo zavedeného systému zberu komunálnych odpadov a DSO mestom na jeho území, t.j. najmä prostredníctvom nádob a kontajnerov rôznych objemov, vriec, zberného dvora a mobilných zberov sa v r. 2022 vyzbieralo spolu 28 818,38 ton komunálnych odpadov a DSO. Oproti roku 2021 sme zaznamenali pokles, kedy sa vyzbieralo 30 231,37 ton. Z uvedeného množstva tvoril 16 018,83 ton zmesový komunálny odpad vyprodukovaný obyvateľmi a právnickými subjektami resp. podnikateľmi. V rámci triedeného zberu skla, plastov, papiera, kovov, viacvrstvových kombinovaných materiálov na báze lepenky, tzv. tetrapakov, dreva, textilu a odevov bolo prostredníctvom nádob/kontajnerov a zberného dvora vyzbieraných 4 346,00 ton vytriedených komunálnych odpadov, čo korešponduje s rokom 2021, kedy bolo vyzbieraných 4 393,95 ton. K tomuto množstvu triedených odpadov môžeme prirátať 3 966,35 ton „zelených“ biologicky rozložiteľných odpadov triedene vyzbieraných od obyvateľov mesta a z údržby mestskej verejnej zelene organizáciou ZAaRES (množstvo je priamo úmerné klimatickým podmienkam počas roka, hlavne zrážky) a samostatne vyzbieraných 1 119 ton biologicky rozložiteľných kuchynských odpadov. Nebezpečných odpadov, elektroodpadov a pod. bolo od obyvateľov vyzbieraných 122,00 ton.

Množstvo komunálnych odpadov a DSO (v tonách) vyzbieraných na území mesta Banská Bystrica v r. 2018-2022 systémom zberu zabezpečeným mestom Banská Bystrica (okrem množstiev odpadov vyzbieraných v súkromných zberniach a výkupniach odpadov)					
	r. 2018	r. 2019	r. 2020	r. 2021	r. 2022
objemný odpad	2590,46	2870,27	2732,34	2709,47	2515,45
zmesový KO	17934,92	17637,58	16849,17	16293,81	16018,83
Drobný stavebný odpad - recyklácia	581,77	519,81	638,27	698,26	729,12
Drobný stavebný odpad- skládka	0	0	0	15,64	1,4
Odpad z čistenia ulíc-inertný+zemina a kamenivo	38,69	210,94	7,73		
papier	820,826	845,5	968,11	1072,76	1054,64
papier - mobilný výkupcovia	1402,299	763,094	628,638	605,642	598,471
sklo	956,516	1000,03	998,45	959,82	1088,33
plasty	248,58	536,72	992,23	1130,27	1053,24
kovy + obaly z kovu	120,92	125,48	194,11	137,09	99,67
VKM - tetrapaky	1,126	2,54	4,35	5,1	3,97
biologicky rozložiteľný odpad - zeleň	1708,51	1843,31	1880,78	2072,64	1285,8
biologicky rozložiteľný odpad - obyvatelia/domácnosti	3569,86	3295,09	3972,45	2792,08	2680,55
BRKO- kuchynský				1104,08	1119,03
textil a odevy	72,89	180,82	147,18	188,27	188,95
pneumatiky	0	0	0	0	0
drevo	284,83	365,97	262,52	295	258,92
nebezpečný od.+elektro. (zberný dvor, stacionár.kontajnery, jedlé oleje - čerp.stanice)	130,329	150,52	146,493	151,441	122,011
SPOLU	30462,53	30347,67	30422,82	30231,37	28818,38
Kg. na 1 obyv./ rok (bez zberní a výkupcov)	388,92	388,66	391,45	401,39	386,36
Počet obyvateľov	78 326	78 083	77 718	75 317	74 590
Percento vytriedeného odpadu- bez hodnotenia DSO a zberní a výkupní:	31,31%	31,25%	34,26%	37,14%	34,01%

Oznámené množstvo komunálnych odpadov (v tonách) vyzbieraných mobilnými výkupcami a v súkromných zberniciach a výkupniach odpadov					
	r. 2018	r. 2019	r. 2020	r. 2021	r. 2022
papier - mobilný výkup	1402,299	763,094	628,638	605,642	598,471
kovy- výkupne	9637,977	7457,969	8257,975	5608,355	8952,712
Ostatné odpady (aj papier) - výkupne	6844,882	7499,809	5105,009	4191,444	3322,685
SPOLU	17885,16	15720,87	13991,62	10405,44	12873,87

Prostredníctvom zberníc a výkupní triedených komunálnych odpadov súkromných subjektov a mobilných výkupcov papiera bolo vyzbieraných spoločne 12 873,87 ton komunálnych odpadov

Miera vytriedenia komunálnych odpadov vypočítaná podľa metodiky stanovenej v zákone č. 329/2018 Z.z. o poplatkoch za uloženie odpadov a o zmene a doplnení zákona č. 587/2004 Z.z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predstavovala za **rok 2022 hodnotu 53,00 %**.

Mesto Banská Bystrica zabezpečilo v zmysle legislatívy odstraňovanie nelegálnych skládok komunálnych odpadov a DSO a znečistenia verejného priestranstva komunálnym odpadom, a to zmluvnými spoločnosťami a verejnoprospešnými pracovníkmi. Odstránených bolo cca 24 väčších skládok odpadov. V roku 2022 poskytli výraznú pomoc v tejto oblasti v rámci viacerých lokalít mesta viacerí dobrovoľníci – najvýraznejšie pán Vladimír Bállek s rodinou a pán Martin Zeman. Zároveň v priebehu roka sú priebežne odstraňované malé uloženia odpadov prostredníctvom verejnoprospešných pracovníkov. Ročne zaplnia niekoľko tisíc 110 l vriec. Počet aktívnych pracovníkov nevieme ovplyvniť, každoročne sa znižuje.

Aj v roku 2022 tak ako po minulé roky (s výnimkou pandémie) prebehla celomestská akcia čistenia verejných priestranstiev mesta obyvateľmi "Za krajšie mesto", všetkým zúčastneným chceme touto cestou poďakovať.

Uskutočnené rozvojové akcie v roku 2022

Mesto v roku 2022 začalo s budovaním stojísk polopodzemných kontajnerov v mestských častiach Radvaň, Kráľová a Pršianska terasa. V roku 2022 bolo vybudovaných 8 stojísk. Na základe spracovanej projektovej dokumentácie je v pláne vybudovať v týchto mestských častiach 23 takýchto stojísk.

Plánované rozvojové aktivity na nasledujúce roky

V nasledujúcich rokoch plánujeme riešiť nevyhovujúce stojiská kontajnerov na komunálny odpad formou ďalšieho budovania polopodzemných kontajnerov - dobudovanie Radvaň, Kráľová, Pršianska terasa + v ďalších mestských častiach. Postupovať by sa malo v lokalitách, kde sa budú realizovať projekty „zelených sídlisk“. Kde nebude možné z technických dôvodov umiestniť polopodzemné kontajnery, mesto plánuje riešiť nadzemné stojiská kontajnerov. Mesto sa musí vysporiadať aj s novými legislatívnymi povinnosťami na úseku nakladania s komunálnym odpadom ako je najmä vysoko finančne náročná úprava odpadu pred skládkovaním. Ďalšou legislatívnou povinnosťou je zabezpečiť

pre IBV nulovú donáškovú vzdialenosť pre triedené odpady. V nasledovných rokoch je možné uvažovať o podpore individuálneho zberu biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu z domácností a to napr. poskytnutím vedierok do každej domácnosti. Uvažované je aj nad zriadením centra opätovného použitia vecí.

Detské ihriská, pieskoviská, mobiliár

Úlohou obce je vytvárať a udržiavať vhodné podmienky pre zdravý spôsob života obyvateľov. Detské ihriská, pieskoviská a mobiliár predstavujú dôležitý prvok v rámci voľnočasových aktivít obyvateľov mesta rôznych vekových kategórií nakoľko značnou mierou prispievajú k pozitívnemu rozvoju fyzického a duševného zdravia.

Mestské detské ihriská a pieskoviská predstavujú ideálny priestor pre rozvoj detskej motoriky a socializácie, sú spojené s hrou, tréňovaním obratnosti a v neposlednom rade tu dochádza aj k získavaniu základných návykov spoločenského správania. Preto je údržba, rekonštrukcia a starostlivosť o existujúce mestské detské ihriská a pieskoviská, ako aj budovanie nových detských ihrísk jednou z významných priorít mesta. Zároveň sa mesto orientuje na výmenu zastaralých herných prvkov tak, aby všetky verejné detské ihriská boli moderné a bezpečné, a aby spĺňali všetky platné legislatívne požiadavky a technické normy.

Zámerom obce je, aby boli verejné detské ihriská dostupné čo najširšej verejnosti a zároveň lokalizované rovnomerne s ohľadom na demografickú situáciu t.j. optimálne rozmiestnenie podľa územného a demografického členenia. Nezanedbateľný dôraz dáva obec aj na budovanie inkluzívnych detských ihrísk a dopĺňanie inkluzívnych herných prvkov v rámci už existujúcich detských ihrísk, teda prispôbenie detských ihrísk deťom so všetkým úrovňami telesných a mentálnych schopností.

V meste sa na verejných priestranstvách nachádza 81 detských ihrísk, na ktorých sa počas roku 2022 priebežne vykonávali kontroly, oprava a údržba herných prvkov a mobiliáru. Na detských ihriskách sa osadilo celkovo 22 nových herných prvkov, okrem toho sa podľa potreby vymieňali aj poškodené tabule s prevádzkovým poriadkom, či zničené odpadkové koše, ktoré sú súčasťou každého detského ihriska. V meste sa nachádza aj 60 verejných pieskovísk, ktoré boli počas roka od 1. marca do 30. novembra pravidelne čistené, prekopávané, prehrabávané a polievané v zmysle Vyhlášky 521/2007 Z.z. MZ SR o podrobnostiach a požiadavkách na pieskoviská. Mesto prísne dbá na hygienu pieskovísk, aby piesok vo verejnom pieskovisku neprekročil prípustné množstvo vybraných indikátorov mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia.

Neopomenuteľnou súčasťou života v meste je mestský mobiliár. Na pozemkoch vo vlastníctve mesta sa nachádza na verejných priestranstvách takmer 1 600 kusov lavičiek. V roku 2022 sa osadilo v rámci mesta 46 nových betónových a prenosných lavičiek. Medziročne stúpol počet nových osadených lavičiek o 7. Celkovo sa vykonalo 933 opráv častí mobiliáru.

Základné údaje - Detské ihriská a mobiliár v meste

	Rok 2022
Vymenené časti mobiliáru	933 ks
Nové betónové lavičky	46 ks
Vymenené herné prvky na detských ihriskách resp. ich súčasti	22 ks
Objem vymeneného piesku	54 m ³

Priority, ktorými sa mesto Banská Bystrica riadi:

- dostupnosť zariadení a ich bezpečné užívanie,
- dodržiavanie platnej legislatívy pri budovaní a údržbe voľnočasových zariadení,
- odstraňovanie nevyhovujúcich herných prvkov a ich výmena za nové, spĺňajúce platnú legislatívu,
- koncipovanie detských ihrísk tak, aby osadené herné prvky pokrývali všetky vekové kategórie detí do 12 rokov,
- centralizácia detských ihrísk,
- odstraňovanie nedostatkov zistených kontrolnou činnosťou,
- budovanie inkluzívnych detských ihrísk a dopĺňanie inkluzívnych detských prvkov v rámci už existujúcich detských ihrísk.

Významné projekty a investície v roku 2022

- Detské ihrisko Rudohorská – osadenie lavičiek a cyklostojanov.
- Detské ihrisko Rakytovce – doplnenie herného prvku a rekonštrukcia vahadlovej hojdačky.
- Detské ihrisko L. Ondrejova – výmena herného prvku a dobudovanie dopadovej plochy.
- Detské ihrisko Poľná č. 19 – výmena hernej zostavy, osadenie nového herného prvku s vybudovaním dopadovej plochy.
- Detské ihrisko T. Vansovej – preloženie pieskoviska, osadenie nového herného prvku s vybudovaním novej dopadovej plochy.
- Detské ihrisko Nešporova – výmena herného prvku za nový s vybudovaním novej dopadovej plochy.
- Detské ihrisko Švermova č. 22 – výmena herného prvku za nový s vybudovaním novej dopadovej plochy.
- Detské ihrisko Švermova č. 23 – výmena herného prvku za nový.
- Detské ihrisko Trieda Hradca Králové č. 36 - 40 – výmena herného prvku za nový.
- Detské ihrisko Tulská č. 22 - 24 – výmena herného prvku za nový.
- Detské ihrisko Magurská č. 23 – výmena 2 herných prvkov za nové, vybudovanie dopadovej plochy.
- Detské ihrisko Krivánska č. 10-14 – výmena herného prvku za nový s vybudovaním dopadovej plochy.
- Detské ihrisko Park pod Pamätníkom – výmena herného prvku za nový.
- Detské ihrisko Gerlachovská č. 8 – vybudovanie dopadovej plochy.
- Materská škola Strážovská – vybudovanie dopadovej plochy.
- Materská škola Odbojárov – osadenie novej hernej zostavy.
- Materská škola Kremnička – osadenie nového herného prvku.
- Mestský park – kompletná výmena drevených častí všetkých lavičiek.
- Oprava poškodeného zábradlia a osadenie prenosných lavičiek Partizánska cesta č. 14 – 20.
- Modernizácia a dopĺňanie herných prvkov a dopadových plôch na detské ihriská v materských školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica zo štátnej dotácie.
- Výroba lavičiek do materských škôl.
- Komplexná starostlivosť o existujúce verejné detské ihriská a pieskoviská.
- Komplexná starostlivosť o detské ihriská v materských školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica.

Plánované aktivity v roku 2023:

- Budovanie dopadových plôch pod existujúcimi hernými prvkami na verejných detských ihriskách v zmysle platných technických noriem.

- Kontrola a údržba existujúcich detských ihrísk a pieskovísk na verejných priestranstvách.
- Kontrola a údržba existujúcich detských ihrísk v materských školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica.
- Budovanie dopadových plôch pod existujúce herné prvky v materských školách v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta.
- Osadenie 13 kusov nových lavičiek k protipovodňovému múriku na Hronskom predmestí.
- Osadenie nových lavičiek ulica Radvanská, Bernoláková, Mládežnícka, Družby, Gerlachovská.
- Detské ihrisko Trieda Hradca Králové – výmena starých, opotrebovaných herných prvkov za nové.
- Detské ihrisko Slnecná 20 - výmena starých, opotrebovaných herných prvkov za nové.
- Detské ihrisko Ružová – výmena starého, opotrebovaného herného prvku za nový.
- Detské ihrisko Trieda SNP II. – výmena starých, opotrebovaných herných prvkov za nové.
- Detské ihrisko Rudohorská – doplnenie herného prvku, výmena starého herného prvku za nový, revitalizácia dopadovej plochy.

Správa a údržba verejnej zelene, deratizácia, údržba vodných tokov

Zabezpečenie správy a údržby verejnej zelene v obci

V zmysle zákona č. 369/1992 Zb. o obecnom zriadení mesto Banská Bystrica zabezpečuje na udržanie zdravých životných podmienok údržbu verejných priestranstiev v rámci zelene. Mesto túto činnosť zabezpečuje prostredníctvom príspevkovej organizácie Záhradnícke a rekreačné služby mesta BB, ktorá spočíva hlavne v starostlivosti o trávniky, kvetinovej výsadby, z náhradnej výsadby a ošetrovaní drevín.

Od apríla do októbra prebieha starostlivosť o trávniky, čo zahŕňa kosenie trávy a pohrabanie pokosenej trávy na verejných priestranstvách, na sídliskách, na detských ihriskách, ale aj v materských škôlkach a na cintorínoch v celkovej výmere 3 278 500 m². V rámci starostlivosti o trávniky sa počas roku 2022 pokosilo v priebehu 97 dní spolu 5 380 882 m². Počet kosieb sa pohyboval od ôsmich kosieb na najfrekventovanejších miestach v centre mesta, po dve kosby v extraviláne mesta, hlavne popri cestách a svahovitých plochách, extenzívne využívaných plochách na okraji sídlisk. V rámci údržby zelených plôch bola vykonávaná likvidácia invázných rastlín. Táto činnosť vyplýva mestu zo zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Náročnosť údržby trávnatých plôch zvyšujú klimatické podmienky v danom roku (zrážky), profil terénu, kde veľká časť je na svahoch. Tento problém je hlavne v Sásovej, na Fončorde a čiastočne aj v Radvani. V rámci údržby trávnatých plôch sa vykonáva kosenie výbehov pre psov v Sásovej a v Podlaviciach, oddychovo-rekreačných zón v Sásovskej doline, Laskomerskej doline a pri Medokýši na Štiavničkách.

K údržbe drevín radíme tiež orezávanie živých plotov a krov. V roku 2022 sa ošetrilo 33 635 m² živých plotov a 11 572 ks krov. Okrem toho boli upravované rezom kroviny najmä tie, ktoré obmedzovali priechodnosť ciest a chodníkov, alebo v obytných zónach poškodzovali opláštenie bytových domov. Súčasťou je úprava korún stromov, ktoré lemujú chodníky na sídliskách, dotvárajú vzhľad námestia a takisto zelené plochy v meste. Minulý rok sa ošetril rekordný počet stromov, až 2122 stromov. V roku 2022 sa z riadnych výrubových rozhodnutí vyrúbalo 99 kusov vzrastlých stromov, hlavne z pohľadu zlého zdravotného stavu drevín.

Významnú časť tvorí kvetinová výzdoba, ktorá skrášľuje námestia, križovatky, kruhové objazdy a parky. Kvetinových záhonov vrátane výsadiet na kruhových objazdoch je rozmiestnených v centre mesta 2 248 m². V užšom a širšom centre mesta sa organizácia stará o 1 449 m², na sídliskách Radvaň, Fončorda a Kremnička o 633 m² a sídlisku Sásová o 166 m² záhonov. V priebehu roka 2022 sa na týchto záhonoch

vysadilo vyše 123 970 kusov kvetov. Ku koncu roka 2022, bola hlavne z dôvodu zastaralej techniky na polievanie kvetinových záhonov znížená celková výmera záhonov na hodnotu 1 904 m²

Deratizácia

Tak ako každoročne, aj v roku 2022 prebehla celomestská deratizácia v meste Banská Bystrica a to v dvoch obdobiach v roku, na jar a na jeseň, o ktorej formou oznámenia zverejnenej na úradnej tabuli mesta informujeme širokú verejnosť. Okrem týchto zásahov bolo potrebné vykonávať aj operatívne zásahy v letnom období, čo môžeme pripisovať k čoraz častejším slabým zimným obdobiam resp. klimatickým zmenám. Výkon deratizácie sa sústredil najmä na verejné priestranstvá. Súčasne sa vykonávala deratizácia vybraných častí splaškovej a dažďovej kanalizácie, ktorú si zabezpečujú ich správcovia. Počas výkonu deratizácie za rok 2022 bol zistený stredný, v niektorých lokalitách až veľký výskyt hlodavcov. Počet zásahov poklesol oproti roku 2021 zo 139 na 86, aj vďaka tomu, že sa do deratizácie podarilo zapojiť správcovské spoločnosti bytových domov a takisto aj správcu kanalizačných sietí.

Ďalšou činnosťou v rámci deratizácie bolo vykonávanie dezinfekčných a dezinsekčných prác v materských školách, sociálnych zariadeniach a pod. V roku 2022 prebehlo 13 dezinsekčných zásahov a to predovšetkým v materských školách (osy, mravce).

Údržba vodných tokov

Na území mesta Banská Bystrica sa nachádza alebo ním prechádza 11 vodných tokov. Z toho najväčším vodným tokom je rieka Hron a ostatné majú charakter potokov. Mesto na Rudlovskom potoku zabezpečuje v spolupráci so zazmluvnenou spoločnosťou údržbu na miestach, kde tok vchádza do podzemnej časti, kde v roku 2022 táto údržba bola vykonaná 9 krát.

Spoločenské zvieratá

Úlohou obce v danej oblasti je ochrana obyvateľov mesta pred možným napadnutím zo strany voľne sa pohybujúcich spoločenských zvierat rovnako ako aj ochrana opustených zvierat. Za týmto účelom bola v roku 2004 zriadená prevádzka Karanténnej stanice pre spoločenské zvieratá so sídlom vo Zvolene, ktorej poslaním je poskytnúť dočasné prístrešie a starostlivosť zabehnutým, túlavým a opusteným spoločenským zvieratám - psom a mačkám. Karanténna stanica slúži pre potreby miest Banská Bystrica a Zvolen a je pod kontrolou Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Zvolen.

Obec je povinná zabezpečiť odchyt túlavých zvierat na území obce a ich umiestnenie do karanténnej stanice alebo útulku pre zvieratá prostredníctvom osoby schválenej na odchyt túlavých zvierat. Obec je taktiež povinná prevziať túlavé zviera nájdené na území obce od nálezcu a umiestniť ho v karanténnej stanici alebo útulku pre zvieratá. Obec zabezpečuje starostlivosť o túlavé zviera od okamihu jeho prevzatia a po tom, ako nadobudne vlastníctvo k zvieraťu, môže aj bezodplatne previesť vlastníctvo zvieraťa na karanténnu stanicu alebo útulok pre zvieratá. Ak nálezca odovzdá túlavé zviera priamo karanténnej stanici alebo útulku pre zvieratá, karanténna stanica alebo útulok pre zvieratá sú povinné o prevzatí zvieraťa upovedomiť obec, na území ktorej bolo zviera nájdené a zaregistrovať túlavé zviera do registra odchytených túlavých zvierat. V karanténnej stanici, útulku pre zvieratá a v stanici pre zvieratá môže byť umiestnené aj zviera, ktoré bolo zaistené orgánmi činnými v trestnom konaní na účely trestného konania najmä v prípadoch týrania zvieraťa, zvieraťa, ktoré bolo predmetom nelegálneho obchodovania, zvieraťa, ktoré spôsobilo ujmu na živote, zdraví alebo majetku alebo zvieraťa zadržaného počas výkonu veterinárnej kontroly. O umiestnení zvieraťa v karanténnej stanici, v útulku pre zvieratá alebo v stanici pre zvieratá rozhoduje veterinárny inšpektor pri kontrole na mieste.

Karanténna stanica pre spoločenské zvieratá sa nachádza na adrese Unionka 17 Zvolen, má kapacitu 60 voliér a slúži pre potreby miest Banská Bystrica a Zvolen. Zmluvu o umiestnení odchytených túlavých zvierat má mesto Banská Bystrica aj s obcou Kováčová.

Počty odchytených a adoptovaných spoločenských zvierat v roku 2022	
	SPOLU
Počet odchytených psov	46
Počet adoptovaných psov	32
Počet odchytených mačiek	0
Počet adoptovaných mačiek	0

Karanténna stanica poskytuje bezplatné odborné konzultácie v kynologickej problematike v zmysle platnej legislatívy pre občanov. V spolupráci so Štátnou ochranou prírody a Regionálnou veterinárnou a potravinovou správou BB, ZV usmerňuje občanov v prípade podozrenia na týranie zvierat, napr. o veci ako postupovať, ako a kam podať podnet a podobne.

Uskutočnené akcie v roku 2022:

V roku 2022 v tomto zariadení prebehlo:

- zakúpenie 4ks zateplených búd
- oprava - rekonštrukcia múrov vo voliérach
- zastrešenie voliér v sekcii B
- osadenie dosiek, prepážok a perforovaných plechov v hornej časti voliér v sekcii B.

Okrem vyššie uvedeného bola zabezpečená aj údržba výbehov (venčovísk) pre psov v mestských častiach Sásová a Podlavice.

Plánované investície a aktivity v roku 2022 a nasledujúcich rokoch

- dokončiť opravu stropov na voliérach v sekcii B

Menšie obecné služby - aktivačné práce

Úlohou obce je zabezpečenie čistoty verejných priestranstiev formou menších obecných služieb, ktoré mesto vykonáva prostredníctvom aktivačných pracovníkov a odsúdených v rámci trestu povinnej práce. Činnosti sa vykonávajú na základe dohôd a zmlúv uzatvorených medzi mestom BB a UPSVaR v BB resp. Okresným súdom v Banskej Bystrici. Počty aktivačných pracovníkov sa počas kalendárneho roka neustále menili. Ich pracoviskom sú zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, MsÚ v BB a časť je pracovníkov je umiestnená v teréne, ktorá zabezpečuje hlavne poriadok a odstraňovanie malých „čiernych skládok“ na verejných priestranstvách. Na aktivačnej činnosti sa v danom roku zúčastnilo do 75 pracovníkov a dnes tento počet klesol do 50. Okrem toho mesto Banská Bystrica dlhodobo pracuje s Okresným súdom Banská Bystrica, ako poskytovateľom prác pri výkone Trestu povinnej práce odsúdenými. V roku 2022 – 2023 tento Trest povinnej práce vykonáva 1 osoba. Na čistení sa podieľajú aj dobrovoľnícke organizácie, školy.

Prostredníctvom využitia aktivačných prác je pre rok 2023 cieľom:

- podpora udržiavania pracovných návykov uchádzačov o zamestnanie formou menších obecných služieb,
- zlepšenie tvorby a ochrany, udržiavanie a zlepšovanie životného prostredia obyvateľov mesta,
- pomoc pri mimoriadnych udalostiach a odstraňovaní ich následkov,
- zber drobného komunálneho odpadu na území obce, odstraňovanie čiernych skládok, udržiavanie poriadku na stojiskách nádob na komunálny odpad a pod.

Investičná a rozvojová činnosť mesta

Odbor rozvojových aktivít mesta Banská Bystrica zabezpečuje úlohy v investičnej činnosti, organizuje a riadi projektové práce a činnosti. Spolupracuje pri príprave koncepcií a projektových zámerov mesta s organizačnými útvarmi MsÚ a s externými partnermi projektov. Tvorí koncepcie, riadi a koordinuje činnosť oddelení organizačne začlenených do odboru s cieľom podpory rozvojových aktivít mesta. Člení sa na:

- Oddelenie implementácie projektov (ORA IP)
- Oddelenie investičnej výstavby (ORA IV)
- Oddelenie inovatívnych riešení a adaptácie na zmenu klímy (ORA IK)
- Oddelenie verejného obstarávania a nákupu (ORA VO)

Oddelenie implementácie projektov (ORA IP) koordinuje činnosti na získavanie nenávratných finančných príspevkov a dotácií do rozpočtu mesta pre prípravu a realizáciu rozvojových projektov mesta. V rámci projektového manažmentu zodpovedá za prípravu rozvojových aktivít mesta, vytvára možnosti spolupráce pri tvorbe a realizácii rozvojových zámerov mesta a vyhľadáva mimorozpočtové zdroje financovania projektov. Koordinuje realizáciu projektov Mesta Banská Bystrica spolufinancovaných z európskych fondov, dotácií a grantov. Zabezpečuje propagáciu implementovaných projektov, sleduje čerpanie dotácií, zodpovedá za riadenie projektov, komunikuje s poskytovateľom mimorozpočtových zdrojov a zabezpečuje monitoring realizovaných projektov. Zároveň zabezpečuje úlohy vyplývajúce z Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta (PHRSR). Pripravuje vypracovanie, aktualizáciu a vyhodnotenie plnenia PHRSR. Súčasne zabezpečuje súlad PHRSR s odvetvovými koncepciami rozvoja v meste a s vyššími rozvojovými dokumentami na krajskej a národnej úrovni.

Oddelenie investičnej výstavby (ORA IV) zabezpečuje a obstaráva vstupné podklady pre lokalizáciu stavby, vypracováva opis predmetu obstarania pre verejné obstarávanie na zabezpečenie prípravnej, projektovej dokumentácie a realizáciu stavby. V rámci úseku technického dozoru protokolárne zodpovedá za odovzdanie staveniska, sleduje dodržiavanie podmienok stavebných povolení po dobu realizácie stavby, zodpovedá za kontrolu vecnej správnosti vykonávaných prác na stavbe a dodržiavanie časového harmonogramu a takisto za vydanie kolaudačného rozhodnutia. Z hľadiska nákladov zodpovedá za kontrolu rozpočtov a fakturácie podľa skutočne vykonaných prác.

Oddelenie inovatívnych riešení a adaptácie na zmenu klímy (ORA IK) podporuje inteligentný rozvoj mesta s využitím technických a technologických inovácií vrátane IKT technológií, s cieľom zvýšiť kvalitu života, efektivitu jeho fungovania a urobiť ho energeticky úspornejším. Zavádza koncept SMART CITY do reálnych projektov, vytvára SMART CITY koncepty a stratégie inteligentného rozvoja mesta. Zároveň na úseku energetiky implementuje koncepciu mesta v oblasti energetiky, vedie evidenciu odberných miest, zabezpečuje podklady pre zmluvy na dodávky elektriny, tepla a plynu. Zabezpečuje spracovanie štatistík, komunikuje s dodávateľmi energií a spravuje objekty z hľadiska energetickej náročnosti, pričom navrhuje a vyhodnocuje energetické úspory a spolupracuje na tvorbe inteligentného riadenia budov. V rámci agendy na úseku životného prostredia a adaptácie na zmenu klímy realizuje adaptačnú a mitigačnú stratégiu mesta, nízkouhlíkovú stratégiu a presadzuje environmentálnu politiku mesta. Implementuje projekty v oblasti zmeny klímy a životného prostredia.

Na úseku **Oddelenia verejného obstarávania a nákupu** (ORA VO) metodicky riadi a usmerňuje proces verejného obstarávania v podmienkach MsÚ, vyhlasuje obstarávanie zverejnením vo vestníku pre VO, vypracováva a dohliada na prípravu podkladov a na ich distribúciu uchádzačom. Zabezpečuje

vypracovanie odpovedí na otázky k súťažným podkladom, priebeh otvárania obálok s ponukami a spracovanie následného záznamu. Zodpovedá za spracovanie výsledkov vyhodnotenia a vyhotovenie zápisnice o vyhodnotení ponúk, uzatvorenie zmluvy s víťazným uchádzačom a archiváciu dokladov. Vypracováva plán verejného obstarávania a zodpovedá za zverejňovanie všetkých relevantných informácií v procese verejného obstarávania.

V roku 2022 Odbor rozvojových aktivít pokračoval v realizácii projektov zameraných na rozvoj mesta v súlade so schválenými strategickými dokumentami, najmä v súlade s Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja a jeho aktualizovaným akčným plánom pre obdobie 2015 – 2023. Celkový počet realizovaných projektov je premietnutý v tabuľke nižšie, zahŕňajúc spoločne investičné a neinvestičné akcie.

PROGRAM PHSR	POČET REALIZOVANÝCH PROJEKTOV ZA R. 2022
1. Program Ekonomický rozvoj	1
2. Program Vzdelávanie	19
3. Program Doprava a technická infraštruktúra	32
5. Kultúra, šport, voľný čas a mládež	5
6. Program Sociálny rozvoj a bývanie	6
7. Program Životné prostredie	8
SPOLU	71

V roku 2022 bolo Oddelením implementácie projektov podaných celkovo sedem žiadostí na získanie externých zdrojov, z ktorých tri boli aj schválené riadiacimi orgánmi v tom istom roku.

Z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci operačného programu Integrovaná infraštruktúra mesto získalo dotáciu na projekt IoT smart riešenia, cieľom ktorého je vytvoriť najmodernejšie systémy inteligentného monitorovania v meste Banská Bystrica. Z Integrovaného regionálneho operačného programu, prioritná os REACT-EÚ, získalo mesto Banská Bystrica dotáciu na podporu administratívnych kapacít udržateľného mestského rozvoja, úlohou ktorých je zabezpečiť efektívnu prípravu a realizáciu programového obdobia 2021 – 2027. Mesto bolo úspešné aj v získaní účelovej dotácie z Fondu na podporu športu na dofinancovanie Mestského mládežníckeho štadiónu v Radvani.

Uskutočnené významné projekty, investície v roku 2022

V roku 2022 Oddelenie investičnej výstavby pokračovalo v rekonštrukcii miestnych komunikácií dôležitých úsekov cestnej infraštruktúry, ktoré boli vybrané v rámci zrealizovanej diagnostiky v predchádzajúcom období. Konkrétne v roku 2022 boli kompletne rekonštruované komunikácie Tajovského a Janka Kráľa, o celkovej ploche 7 500m², súčasťou prác bola aj rekonštrukcia chodníka pre peších v celkovej dĺžke 590 m. Rozsiahlej obnovy sa dočkali aj komunikácie Lazovná a Jána Bottu, kde pribudla nová okružná križovatka a združený chodník pre cyklistov a peších, o celkovej ploche približne

20 000m². Ďalšími rekonštruovanými komunikáciami boli ulica Bakossova a Námestie Štefana Moyzesa, vrátane chodníkov, pričom celková zrekonštruovaná plocha bola približne 8 300m². Súčasťou prác na všetkých komunikáciách bolo aj odvodnenie komunikácií, výmena obrubníkov, obnova dopravného značenia a osadenie bezpečnostných prvkov pre slabozrakých a nevidiacich pri priechodoch pre chodcov.

V roku 2022 boli ukončené projekty odborných učební na jedenástich základných školách mesta, výsledkom ktorých bola modernizácia a obnova učební, prepojenie teoretického a praktického vzdelávania a skvalitnenie podmienok vzdelávania. Projekty bol financované zo zdrojov štrukturálnych fondov Európskej únie a štátneho rozpočtu.

Obyvateľom, obzvlášť futbalovej verejnosti mesta Banská Bystrica, od polovice roku slúži Mestský mládežnícky štadión v Radvani, ktorý vznikol úpravou pôvodného ihriska a doplnením zázemia na tréningové centrum slúžiace aj na organizáciu športových podujatí na národnej úrovni. Po rekonštrukcii, ktorá bola financovaná externými, ale aj vlastnými zdrojmi, majú športové kluby k dispozícii štadión I. kategórie, súčasťou ktorého sú dve tribúny, dva objekty s pokladňami, bufetmi a sociálnymi zariadeniami a pribudli nové parkovacie miesta a plochy.

V roku 2022 boli ukončené a odovzdané do užívania vnútrobloky na sídliskách Sásová a Fončorda, financované z prostriedkov Integrovaného regionálneho operačného programu. Ich rekonštrukcia v nemalej miere prispela k zlepšeniu environmentálnych aspektov prostredníctvom vybudovania prvkov zelenej infraštruktúry. Vo verejných priestranstvách vnútroblokov pribudli nové herné prvky, prístrešky, fontány, detské ihriská a zrekonštruované chodníky.

Až deväť autobusových zastávok verejnej osobnej dopravy na území mesta Banská Bystrica prešlo v roku 2022 kompletnou modernizáciou spočívajúcou v úprave nástupnej plochy, vo vytvorení varovného pásu kontrastnej farby pre ľudí so zrakovým znevýhodnením, ale aj vo vytvorení autobusových zálivov s cementobetónovým krytom. Na vybraných autobusových zastávkach boli osadené nové prístrešky, nový mobiliár a zrekonštruovali sa priechody pre chodcov, pričom sa zároveň zabezpečilo ich nové osvetlenie v záujme zvýšenia bezpečnosti chodcov. Pôvodná zastávka v lokalite Tajovského narúšala bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky, z toho dôvodu bola postavená nová autobusová zastávka, zároveň bola zrekonštruovaná príľahlá plocha a vybudoval sa nový chodník. Primárnym zdrojom spolufinancovania bol nenávratný finančný príspevok poskytnutý zo zdrojov Európskej únie a štátneho rozpočtu.

Plánované projekty v roku 2023

Mesto Banská Bystrica v nasledujúcom roku plánuje pokračovať v realizácii projektov zameraných na rozvoj mesta a skvalitnenie života obyvateľov. Už v roku 2022 boli zahájené stavebné práce na výstavbe cyklolávky ponad R1 v časti Radvaň. Stavba je súčasťou mestskej cyklistickej trasy Hušták – Kráľová a jej cieľom jej zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy a vybudovanie bezpečného chodníka pre cyklistov a chodcov. Projekt je financovaný z prostriedkov EÚ a štátneho rozpočtu a predpokladané ukončenie výstavby je na jeseň 2023.

Z dôvodu nevyhovujúceho stavu menšieho mostu na Mládežníckej ulici bola zahájená jeho rekonštrukcia, s plánovaným ukončením v roku 2023. Na túto stavbu bude nadväzovať komplexná rekonštrukcia „veľkého“ mostu medzi Kyjevským námestím a Poľnou ulicou.

V tomto roku bude realizovaný aj projekt Ochrana verejného zdravia a zníženie dopadov koronavírusovej pandémie v MFO Banská Bystrica, ktorý je zameraný na ochranu verejného zdravia vo verejných budovách v mestskej funkčnej oblasti Banská Bystrica. Cieľom projektu je zabezpečiť ochranu verejného zdravia obyvateľov, ktorí žijú v Banskej Bystrici a príľahlých 14 obciach nákupom

a inštaláciou špecializovaných tovarov a pomôcok, ktoré napomáhajú k zníženiu prenosu vírusových infekcií medzi ľuďmi vo verejných budovách.

V rámci projektu Reakcia na zmenu klímy mesta Banská Bystrica sa realizuje viacero opatrení s cieľom znižovania nepriaznivých dopadov zmeny klímy. Medzi hlavné aktivity patrí vypracovanie strategického dokumentu Akčného plánu pre mitigáciu a adaptáciu a implementácia mitigačných opatrení v mestskej časti Fončorda, ktoré boli zahájené v predchádzajúcom roku a budú ukončené v roku 2023. Súčasťou projektu je aj komplexná rekonštrukcia materskej školy Šalgotarjánska zameraná na energetické opatrenia, konkrétne zateplenie celého objektu vrátane strechy. Súbežne bude prebiehať aj realizácia stavebných úprav zameraných na zlepšenie existujúcich priestorov a rozšírenie kapacít tejto materskej školy.

Šport

Mesto Banská Bystrica vytvára podmienky na rozvoj telesnej kultúry, v zmysle koncepcie rozvoja športu a na základe analýz športovej infraštruktúry, demografie, prírodných daností stanovuje strategické ciele a priority mesta v oblasti športu. Rozširuje ponuku a kvalitu služieb športu, ktoré spolu so športovými združeniami a poskytovateľmi zlepšujú športovú infraštruktúru a organizačné zabezpečenie športových podujatí. Podporuje predovšetkým mládežnícky šport, zabezpečuje systematicky správu mestskej športovej infraštruktúry a podporu športových podujatí, ktorých je organizátorom. Koordinuje a poskytuje súčinnosť na organizovaní medzinárodných športových podujatiach. Obyvateľom mesta boli a sú športové aktivity veľmi blízke. V roku 2017 získala Banská Bystrica titul Európske mesto športu 2017, nesie názov mesto olympijských víťazov a v roku 2022 sa stalo dejiskom najväčšieho športového podujatia na Slovensku – Európskeho olympijského festivalu mládeže 2022.

Kompetencie mesta v oblasti športu:

- podieľa sa na výbere a príprave športových talentov,
- podporuje organizovanie športových podujatí miestneho významu,
- utvára podmienky na rozvoj športu pre všetkých,
- podporuje športovú aktivitu zdravotne postihnutých občanov,
- podporuje iniciatívy v rámci telesnej kultúry zamerané na ochranu prírody,
- kontroluje účelnosť využívania finančných prostriedkov poskytnutých na telesnú kultúru,
- spolupracuje s občianskymi združeniami, obcami a inými právnickými a fyzickými osobami, ktoré pôsobia v oblasti telesnej kultúry.

Mesto v zmysle zákona o športe pri výkone samosprávy:

- vypracúva koncepciu rozvoja športu v meste,
- podporuje výstavbu, modernizáciu, rekonštrukciu, údržbu a prevádzkovanie športovej infraštruktúry v obci v spolupráci so športovými organizáciami,
- zabezpečuje využívanie športovej infraštruktúry v základných školách, ktorých je zriaďovateľom a športovej infraštruktúry vo vlastníctve alebo v správe mesta na šport pre všetkých so zameraním na mládež,
- oceňuje športovcov, športové kolektívy a športových odborníkov pôsobiach v meste.

Oddelenie športu v rámci pracovnej činnosti v roku 2022 spolupracovalo so športovými klubmi, občianskymi združeniami, obcami a inými právnickými a fyzickými osobami v oblasti telesnej kultúry. Poskytovalo poradenstvo športovým subjektom a jednotlivcom v oblasti športu v zmysle platnej legislatívy (Zákona č. 440/2015 o športe Z. z. a Zákona č. 1/2014 Z. z. o organizovaní verejných športových podujatí).

V roku 2022 mesto podporovalo športové subjekty **grantovým systémom vo forme dotácií**. V zmysle Všeobecne záväzného nariadenia mesta Banská Bystrica o poskytovaní dotácií z rozpočtu mesta Banská Bystrica a v zmysle platnej legislatívy poskytlo účelové dotácie na podporu športovej činnosti športových klubov a podporu významných medzinárodných podujatí zaradených v Kalendári podujatí a projektov ako napr. podpora hokeja v Banskej Bystrici, podpora a rozvoj futbalu v meste, podpora basketbalových súťaží, podpora univerzitného športu, podpora medzinárodných športových podujatí. Priamou dotáciou bolo podporených 18 športových subjektov.

Dotáciou na podporu športovej činnosti, podujatí voľnočasových aktivít získalo aj ďalších 36 športových subjektov. Mesto Banská Bystrica tak v roku 2022 podporilo celkovo 54 projektov.

CG eGOV - Dotácie (banskabystrica.sk)

<https://cdn.banskabystrica.sk/2021/12/Kalendar-podujati-a-projektov-v-Banskej-Bystrici-na-rok-2022.pdf>

Oddelenie športu MsÚ **realizovalo tradičné mestské športové podujatia:**

- 60

symbolických 100 metrov pre zdravie. V roku 2022 navštívilo počas podujatia krytú plaváreň 2 281 ľudí. Symbolických 100 metrov pre zdravie odplávalo 1 478 účastníkov.

Oddelenie športu v roku 2022 **participovalo na významných športových podujatiach:**

- Trojkraľový večerný beh
- Banskobystrická latka 2022
- Grand Prix Banská Bystrica 2022 v džude
- Banskobystrický maratón
- Olympijský deň
- Banskobystrický chodecký míting a medzinárodné preteky v atletickej chôdzi
- Európsky olympijský festival mládeže (EYOF Banská Bystrica 2022)

V júli 2022 sa Banská Bystrica stala dejiskom najväčšieho medzinárodného multišportového podujatia pre mládež - 16 ročníka letného **Európskeho olympijského festivalu mládeže (EYOF Banská Bystrica 2022)**, vďaka ktorému mesto okrem športovcov a odbornej verejnosti navštívilo aj niekoľko desiatok tisíc domácich a zahraničných návštevníkov. Podujatie pod záštitou Medzinárodného olympijského výboru bolo určené pre mladých športovcov vo veku od 14 do 18 rokov, do športových súťaží sa zapojilo 2302 športovcov zo 48 krajín, ktorí súťažili v 10 športových disciplínach.

Mesto Banská Bystrica v roku 2022 vytváralo podmienky pre podporu zdravého spôsobu života občanov formou poskytnutia zľavneného vstupného pre návštevníkov krytej **plavárne**, a to formou dotácie na zabezpečenie prevádzkových výdavkov krytej plavárne, ktorá bola poskytnutá mestskej obchodnej spoločnosti MBB a. s. Zároveň vďaka finančnej podpore sa žiaci 2. , 3. a 5. ročníkov banskobystrických základných škôl mohli bezplatne zúčastniť na projektoch Odstraňovania plaveckej negramotnosti žiakov ZŠ . Každoročne sa žiaci zapájajú aj do projektu Odstraňovania korčuliarskej negramotnosti žiakov I. a II. ročníkov ZŠ. Oddelenie športu koordinuje harmonogramy žiakov na vyššie uvedených projektoch.

Mesto prostredníctvom príspevkovej organizácie ZAaRES v roku 2022 zabezpečovalo aj údržbu **bežeckých lyžiarskych tratí**. Trate boli pravidelne upravované a zasnežované na bežeckom okruhu v areáli zimných športov na kúpalisku na Štiavničkách, ako aj v Kremnických vrchoch (Králiky, Skalka, Kordíky, Horné Pršany, Králiky – bežecký areál), Starohorských vrchoch (okruhy okolo Jesenskej skaly, Šachtíciok, Donovaly), vo Veľkej Fatre (sedlo Malý Šturec – cesta na Kráľovu studňu) a pod.

Oddelenie športu spolupracovalo so športovými subjektmi na území mesta, centrami voľného času, na základe vzájomnej spolupráce dopĺňalo databázu športových inštitúcií a aktualizovalo webovú stránku mesta v oblasti športu, zabezpečovalo propagáciu športových podujatí na webových portáloch mesta. Oddelenie športu viedlo evidenciu oznámení o konaní športových podujatí, poskytovalo odborné poradenstvo organizátorom športových podujatí a vykonávalo kontrolnú činnosť v zmysle Zákona č. 1/2014 Z. z. o organizovaní verejných športových podujatí. Spolupracovalo pri tvorbe projektov a výziev v oblasti športu. Podieľalo sa na vyhodnotení akčného plánu za rok 2022 v rámci PHSR. Oddelenie športu vo veľkej miere prispievalo pri organizovaní športových podujatí aj nefinančným plnením, a to hlavne propagovaním podujatí na webových portáloch mesta, bezplatným výlepom plagátov na výlepných plochách mesta, propagovaním podujatí v Radničných novinách. Ďalej poskytovaním propagačných predmetov a materiálov mesta ako cien pre víťazov alebo návštevníkov podujatia prispievalo k budovaniu pozitívneho imidžu mesta. V rámci Koncepcie rozvoja športu mesta Banská Bystrica na roky 2021 – 2027 oddelenie športu v súčinnosti so ZAaRESom spracovávalo pasportizáciu športových ihrísk na území mesta a ich následné zaznačenie do digitálnej mapy mesta Banská Bystrica.

Realizované projekty v roku 2022

Počas roku 2022 sa oddelenie športu aktívne zapájalo do mestskej lokálnej iniciatívy pre otvorené vládnutie OGP, v rámci ktorej sa podieľalo na stanovení záväzkov a aktivít v rámci projektu, ako aj pri plánovaní strategického dokumentu SPR Banská Bystrica – Brezno v spolupráci s BBSK a Integrovannej územnej stratégie FMO Banská Bystrica.

V roku 2022 sa v rámci rekonštrukcie a obnovy vnútroblokov Sitnianska – Tatranská ulica a vo vnútrobloku Tulsá ulica podarilo zrealizovať moderné športoviská, a zároveň sa začalo s prevádzkou novo zrekonštruovaného Mestského mládežníckeho futbalového štadiónu na Sládkovičovej ulici. Futbalový štadión využívajú na tréningovú činnosť a zápasy futbalisti z futbalových klubov pôsobiacich na území mesta. Moderný komplex zároveň slúži na organizáciu športových podujatí a súťaží.

Plánované projekty v roku 2023

Na základe negatívneho dopadu energetickej krízy a vysokej inflácie na rozpočet samosprávy mesto Banská Bystrica v roku 2023 nevyčlení finančné prostriedky určené na podporu športových subjektov vo forme dotácií.

Mesto v roku 2023 zahájilo v spolupráci so SPOLUpracovňou Banská Bystrica aj sériu diskusií so zástupcami športových klubov a združení k spoločnému hľadaniu riešení pre transparentné a udržateľné financovanie športu v Banskej Bystrici.

Aj napriek nepriaznivej finančnej situácii mesto bude pokračovať v organizovaní mestských tradičných športových podujatí a poskytne súčinnosť na organizovaní významných športových podujatí či už formou propagácie, poskytnutím propagačných predmetov mesta pre účastníkov podujatí, materiálno-technickým zázemím, súčinnosťou na organizácii podujatí príslušníkmi MsP a pod.

Oddelenie športu bude podporovať športové aktivity zdravotne postihnutých športovcov, ako napr. HANDI OPEN, rôzne charitatívne a benefičné podujatia, poskytne súčinnosti na pilotnom projekte Detská liga v malom futbale, Majstrovstvách Slovenska v malom futbale detí aj dospelých.

V zmysle Konceptie rozvoja športu bude participovať na vyhlásených výzvach, týkajúcich sa výstavby, modernizácii, rekonštrukcie a údržby mestskej športovej a školskej infraštruktúry, aj v súčinnosti s odbornými útvarmi MsÚ a so športovými inštitúciami.

Cestovný ruch

Prvá tretina roka 2022, podobne ako predchádzajúci rok, bola poznamenaná pandémiou COVID 19. Tretia vlna trvala až do mája. Nakoľko došlo k obmedzeniu cestovania, oblasť cestovného ruchu postihla pandémia asi najviac. Boli v značnej miere pozastavené všetky marketingové aktivity ako doma, tak aj v zahraničí. Situácii v oblasti cestovného ruchu neprispela ani aktuálna politická situácia – vojna na Ukrajine. Nasledoval prudký nárast cien všetkých komodít a hlavne energií, čo tiež malo svoj podiel na rast cien aj v oblasti služieb cestovného ruchu.

Hlavnou úlohou mesta samozrejme za výraznej podpory štátu bude v nasledujúcom období v oblasti cestovného ruchu obnoviť situáciu pred pandemického obdobia, zvýšiť počet návštevníkov a následne počet prenocovaní v meste Banská Bystrica a výrazne koordinovať a sieťovať služby v meste a okolí.

Štatistické ukazovatele v cestovnom ruchu za rok 2022

Napriek týmto negatívnym vplyvom sme dosiahli významný rast kľúčových štatistických ukazovateľov. Na celokrajsej úrovni sme zaznamenali nárast počtu návštevníkov o 57,29 % aj počtu prenocovaní o 39,50 %. Za okres Banská Bystrica v prípade počtu návštevníkov sme zaznamenali rast až o 85,58 % a v prípade počtu prenocovaní taktiež skvelý rast o 81,57 %.

Za mesto Banská Bystrica sme v prípade počtu návštevníkov zaznamenali nárast až o rekordných 123,4 %. Toto číslo odráža situáciu v roku 2021, kedy boli zariadenia v oblasti CR značnú časť roka zavreté. Čo sa týka prenocovaní taktiež evidujeme nárast o 144,2 %. Priemerná dĺžka prenocovania v meste za rok 2022 bola 0,1 dňa. Napriek aktuálnej situácii záujem o Slovensko rástol, v najvyšších priečkach návštevnosti evidujeme turistov z Česka, Poľska, Maďarska, Nemecka a Rakúska. Všeobecne konštatujeme, že rok 2022 je charakteristický výrazným nárastom návštevnosti aj počtu prenocovaní. Pozitívne hodnotíme ochotu spolupracovať a hľadať spoločné riešenia, flexibilne vytvárať konkurencieschopnú ponuku a prispôbovať sa zmenám. Časť ponuky (napríklad pri podujatiach) sa presunula do online priestoru.

Aktivity v roku 2022

Hlavným cieľom projektu v regióne mala byť podpora rozvoja cestovného ruchu a sledovanie vývoja dôležitých merateľných ukazovateľov, akými sú návštevnosť, počet a dĺžka prenocovaní, pričom dosiahnutie tohto cieľa by mali podporiť nasledovné aktivity:

- a) Marketingové aktivity:** rôzne aktivity, ktoré majú zameranie na domáci trh a dôležité zahraničné trhy. Tieto aktivity zahŕňajú použitie online platforiem, ako sú webové stránky (banskabystrica.sk, visitbanskabystrica.sk), sociálne siete (Facebook a Instagram), exteriérová reklama, platená inzercia, články, medzinárodné veľtrhy a podujatia a pod.
- b) Zvýšenie kooperácie subjektov:** spolupráca medzi subjektmi v regióne a mimo neho pri tvorbe udržateľných produktov cestovného ruchu. To zahŕňa participáciu, organizáciu stretnutí, workshopov a seminárov, kde sa môžu rôzne subjekty vzájomne inšpirovať a spolupracovať na rozvoji cestovného ruchu.
- c) Podpora udržateľných produktov cestovného ruchu:** zjednotenie ponuky produktov cestovného ruchu v regióne a poskytovanie konzultačných a podporných služieb subjektom cestovného ruchu. Týmto spôsobom sa usilujeme o udržateľný rozvoj a lepšiu kvalitu služieb v oblasti turizmu.
- d) Rast kvality infraštruktúry a služieb:** zlepšovanie infraštruktúry cestovného ruchu v regióne. Ide o údržbu turistických chodníkov, cyklotrás, tvorbu jednotného informačného systému, výstavbu náučných chodníkov a realizáciu ďalších rozvojových projektov. Zároveň sa snažíme minimalizovať prekážky a bariéry pre návštevníkov.

Banská Bystrica je súčasťou **medzinárodnej Európskej Fuggerovskej cesty**, ktorá spája destinácie v Nemecku, Taliansku a Rakúsku. Súčasťou projektu je aj interaktívna **THURZO – FUGGER zážitková**

expozičia, ktorá využíva moderné technológie, ako je virtuálna a augmentovaná realita, 3D projekcie a ďalšie audiovizuálne pomôcky, aby obohatila zážitok návštevníkov. Expozičia prezentuje významnú banícku históriu Banskej Bystrice a jej okolia a ďalej smeruje návštevníkov do múzeí a galérií, na náučné chodníky a k zaujímavým miestam na tomto území. Celý rok 2022 bol orientovaný na udržateľný rozvoj cestovného ruchu v regióne, podporu spolupráce medzi subjektmi, zlepšenie infraštruktúry a posilnenie marketingových aktivít s cieľom prilákať viac návštevníkov a zvýšiť atraktivitu mesta aj celého regiónu pre turistov.

Realizované projekty v roku 2022

- Spustenie THURZO – FUGGER zážitkovej expoziície (TFZE) v Barbakane
- Propagácia TFZE v médiách (RTVS – Slovensko v obrazoch, Televíkend, TV Regina, TA3, Rádio Lumen, Rádio Regina, Rádio Hronka)
- Živá panoráma – spolupráca s RSTV 2 – priamy prenos z Banskej Bystrice
- Zastrešenie projektu „Európsky týždeň mobility“
- Kampaň „Do práce na bicykli“
- Požičovňa e-bikov v Turistickom informačnom centre
- Projekt „Tvorivá galéria“ na Sitnianskej ulici
- Banícke povstanie (podujatie na podporu CR v rámci Svetového dňa CR)
- Zlegalizovanie oficiálnych verejných graffiti plôch a vytvorenie etického kódexu používania výlepných plôch
- Smartguide – audiosprievodca po meste
- Redizajn outdoorových marketingových aktivít
- Eyof 2022 – aktívna participácia počas celého podujatia, propagácia mesta a regiónu na podujatí
- Propagácia aktivít a podujatí (Cestovný lexikón, Cestovný informátor, Kam do mesta, Radničné noviny, Rodapress a pod.)
- Projekt „Authenticity“ – význam duševného vlastníctva – školenia a workshopy
- Príprava MÚZpasu – spolupráca múzeí a galérií v Banskej Bystrici
- Instagram Visit Banská Bystrica (v top 10 insta profilov na SK)
- Týždenník + novinky a zaujímavosti – zasielané z TIC e-mailom
- Zelené oázy – ekoaktivita
- Suvenírová 0 € bankovka „THURZO – FUGGER zážitková expoziícia Banská Bystrica“
- Účasť na veľtrhoch a výstavách CR
- Účasť na odborných kurzoch a školeniach
- Výkon práv poľovníctva
- Aktualizácia informačných tabúl mesta – propagácia podujatí
- Spravovanie webovej stránky mesta v sekcii podujatia a sociálnych sietí

Plánované aktivity v roku 2023

- Petermanova veža – ideová súťaž – sprístupnenie Petermanovej veže pre verejnosť – riešenie príp. exteriérového vstupu a pútavých turistických atrakcií v interiéri
- Visutý mostík – výstavba na Urpíne – riešenie externých zdrojov financovania prostredníctvom vhodných výziev (dotácie, granty, sponzori)
- Projekt – Urpín serpentíny – dobudovanie vežičky, tančiarne, amfiteátra a pod.
- Turistický vláčik Neusohl – zaobstaranie a prevádzka v spolupráci s OOCR SS a KOOR Banskobystrický kraj Turizmus
- Koncepcia CR mesta Banská Bystrica – kreovanie pracovnej skupiny, príprava, výskum, tvorba koncepcie
- Pripomienkovanie koncepcie kultúry (Partnerstvo pre kultúru)

- Smart Guide – spustenie aplikácie, doplnenie aplikácie dátami (historické pamiatky, gastronómia, nočný život, všeobecné údaje)
- Prístavisko vodákov pri Zimnom štadióne
- Živá panoráma – spolupráca s RSTV 2 – priamy prenos z Banskej Bystrice
- Zastrešenie projektu „Európsky týždeň mobility“
- Kampaň „Do práce na bicykli“
- Nový propagačný materiál – „Bystrica deťom“
- Účasť na veľtrhoch a výstavách CR
- Účasť na odborných kurzoch a školeniach
- Výkon práv poľovníctva
- Aktualizácia informačných tabúl mesta – propagácia podujatí, zakreslenie info tabúl do GIS
- Zasielanie mesačných prehľadov podujatí príslušným obciam (40 obcí) – recipročná propagácia podujatí
- Spravovanie webovej stránky mesta v sekcii podujatia a sociálnych sietí
- Oprava turistických tabúl v BB a okolí
- Redizajn a aktualizácia materiálu Leto a Zima v Banskej Bystrici
- Hodinová veža – dokončenie interiéru, komunikácia s KPÚ
- Návšteva partnerov v rámci projektu Európska fuggerovská cesta
- Spojenie IC a TIC v rámci optimalizácie nákladov

Na základe aktivít realizovaných v roku 2022 v súlade s predloženým a upravovaným projektom je možné konštatovať, že sa stanovený zámer a ciele podarilo naplniť v rámci možností najlepšie, ako bolo v aktuálnej situácii možné, aj napriek vyššie uvedeným súvislostiam o štatistických ukazovateľoch v regióne. Dôležité je pritom zohľadniť nielen kvantitatívne štatistické ukazovatele, ale aj kvalitatívny rozmer realizovaných aktivít a ich vplyv na ďalší rozvoj cestovného ruchu v destinácii a zlepšenie partnerskej spolupráce zainteresovaných subjektov. V zlepšovaní týchto ukazovateľov plánujeme pokračovať aj v roku 2023.

Informačné centrá mesta Banská Bystrica

Hlavnou náplňou práce v IC a TIC je vyhľadávanie, spracovávanie a sústavná aktualizácia množstva rôznorodých informácií a ich **bezplatné** podávanie návštevníkom a obyvateľom Banskej Bystrice o možnostiach poznávania Banskej Bystrice a turistiky v najbližšom okolí, ale aj o rôznych službách v meste. Na základe kvality a rozsahu poskytovaných informácií sa turisti rozhodujú o príchode do Banskej Bystrice, o dlhšom pobyte v meste a o množstve využitých služieb ako sú vstupy do pamiatok a múzeí, návšteva kultúrnych, spoločenských a športových podujatí, ubytovanie, stravovanie, parkovanie a doprava MHD, nákupy a pod. Rôzne poplatky a dane, vzniknuté pobytom turistov, sú príjmom mesta Banská Bystrica.

Informácie sú turistom dostupné osobne priamo v kancelárii IC, telefonicky, e-mailom, alebo prostredníctvom sociálnych sietí v slovenskom, anglickom, nemeckom, prípadne inom jazyku.

Doplňkovou prácou je predaj suvenírov, vstupeniek, poskytovanie služieb za úhradu a v prípade TIC aj požičovňa elektrobicyklov.

Štatistika návštevnosti informačných centier mesta Banská Bystrica za rok 2022

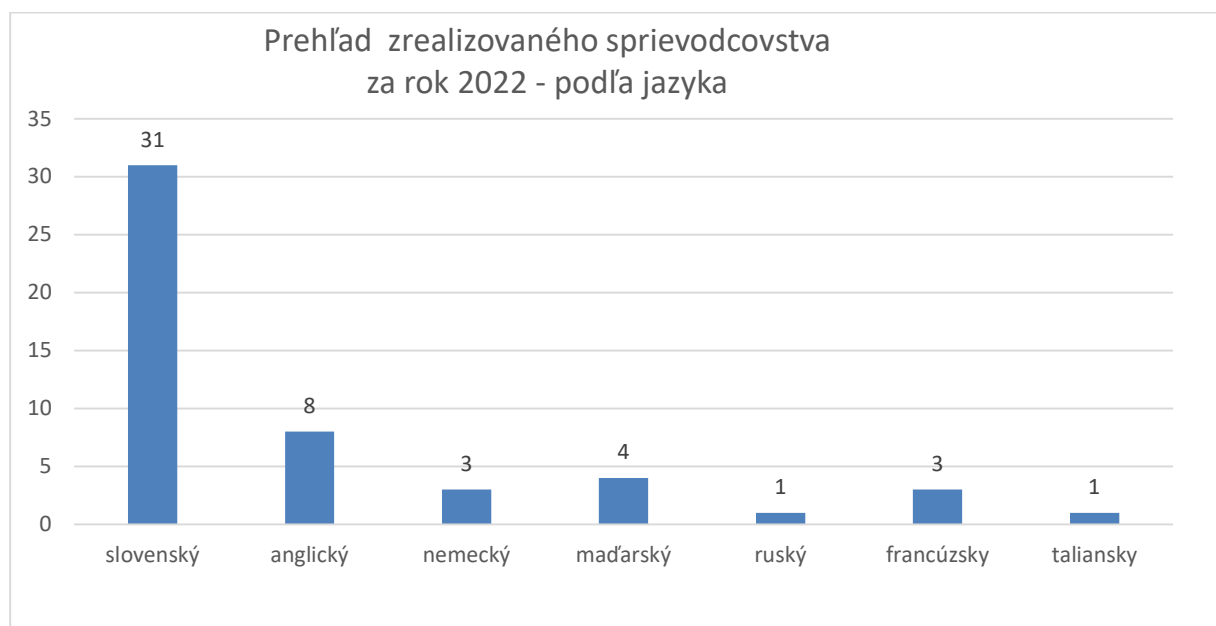
ŠTATISTIKA CELKOVEJ NÁVŠTEVNOSTI IC V ROKU 2022				
Domáci návštevníci	Zahraniční návštevníci	Telefonicke vybavení návštevníci	Celkovo vybavených návštevníkov	Počet odpracovaných dní
9 921	1 918	3 584	15 423	288

ŠTATISTIKA CELKOVEJ NÁVŠTEVNOSTI TIC V ROKU 2022		
Domáci návštevníci	Zahraniční návštevníci	Celkovo vybavených návštevníkov
2 878	216	3 094

Poznámka: TIC bolo na začiatku roka pre prípravu novej expozície v priestoroch Barbakánu viac krát zatvorené, ale informácie boli poskytované e-mailom a telefonicke a to podobne aj počas letnej sezóny (pre veľký záujem návštevníkov v TFZE).

Celková návštevnosť IC a TIC sa oproti predchádzajúcim rokom 2020 a 2021 zvýšila, nakoľko poľavili aj protipandemické opatrenia a cestovný ruch sa pomaly začal vracieť späť do mesta. Pandémia však správanie turistov zmenila a návštevnosť IC ešte nenabrala pred pandemické čísla. Okrem domácich turistov navštívili IC turisti najmä z Českej republiky, Maďarska, Poľska, Anglicka, Ukrajiny, Nemecka, Francúzska, Španielska, Izraela a ďalších.

Počet objednaných sprievodcovských služieb sa tento rok zvýšil. Celkovo objednaných skupín bolo 51. Celkový počet návštevníkov objednaných prehliadok bol 1067 osôb. Najčastejšie boli objednávky v slovenskom jazyku.

Počet návštevníkov na podujatiach organizovaných Informačným centrom – Potulky mestom, Letné prehliadky kostolov a Štvrťkové prehliadky bol 343 osôb.

Počas letných mesiacov sme pre verejnosť opäť sprístupnili návštevu kostolov v hradnom areáli. Komentovaných prehliadok sa počas pracovných dní v mesiaci júl a august zúčastnilo 101 osôb. Oproti roku 2021 návštevnosť kostolov klesla o 46,27%.

Štatistika návštevnosti Hodinovej veže za rok 2022

	Domáci	Zahraniční	Celkovo vybavených	Počet dní
Január	0	0	0	0
Február	109	12	121	7
Marec	675	79	754	20
Apríl	682	163	845	17
Máj	1224	367	1591	27
Jún	1195	244	1439	28
Júl	1503	588	2091	30
August	2038	537	2575	31
September	2072	400	2472	26
Október	360	62	422	18
November	636	96	732	17
December	334	56	390	10
SPOLU	10828	2604	13432	231

Hodinová veža bola otvorená celoročne avšak nakoľko jej prístupnosť je ovplyvnená počasím, v januári bola z bezpečnostných príčin neprístupná verejnosti. Mimo sezóny bola hodinová veža sprístupnená na požiadanie pracovníkmi IC a v sezóne brigádnici. Hodinová veža sa aj tento rok zapojila do podujatia Noc múzeí a galérií. Predaj suvenírov na Hodinovej veži tvorí len doplnkovú časť, návštevníci majú záujem hlavne o magnetky s tematikou Hodinovej veže. Tak ako aj v Informačnom centre aj na veži sa predávajú hlavne magnetky, turistické nálepky a pohľadnice.

THURZO – FUGGER zážitková expozícia

Prevádzkou TIC je aj THURZO – FUGGER zážitková expozícia, ktorá prezentuje významnú banícku históriu Banskej Bystrice a jej okolia a je „pozvánkou“ do múzeí a galérií, na náučné chodníky a k zaujímavým miestam na tomto území. **Pre verejnosť bola otvorená 16. 3. 2022** – v deň výročia založenia Thurzovsko-Fuggerovskej spoločnosti (16. 3. 1495).

NÁVŠTEVNOSŤ TFZE	
2022	Počet návštev v TFZE
Január *	2
Február *	9
Marec*	566
Apríl	706
Máj	1323
Jún	778
Júl	611
August	645
September	278
Október	343
November	156
December	120
Celkom:	5 526

*TFZE bola pre verejnosť otvorená až od 16. 3. 2022 a to denne, vrátane sviatkov, no TIC bolo celý rok otvorené len počas pracovných dní a cyklopožičovňa len v sezóne a to aj počas víkendov.

Iné aktivity IC a TIC a spolupráca so subjektmi CR

- Spolupráca s OOCR SS a RA BBSK na príprave a realizácii rôznych projektov a akcií.
- Prezentácia Banskej Bystrice v stánku pre účastníkov Európskeho olympijského festivalu mládeže (EYOF).
- Spolupráca v rámci aktivít AiCES a účasť na Valnom zhromaždení a na školeniach pracovníkov TIC organizovaných asociáciou (prezenčne aj online formou).
- Spolupráca so subjektmi CR – s ubytovateľmi, reštauráciami, dopravcami, taxi službami, poskytovateľmi rôznych kultúrnych a športových aktivít, a pod. na propagácii ich služieb pre turistov.
- Príprava podkladov na aktualizáciu webu Visit Banská Bystrica – vyhľadávanie a aktualizácia rôznych faktografických dát, spracovávanie a úprava textov, realizácia a spracovanie fotografií, a pod.
- Príprava podkladov k tvorbe produktov CR, napr.: audiosprievodcov, a pod.,
- Prezentácia e-bike požičovne počas Európskeho týždňa mobility.
- Banícke povstanie – rekonštrukcia bojov a ďalší program v areáli mestského hradu – spolupráca na realizácii projektu.

Pre zlepšenie práce a ďalšie vzdelávanie a využitie možností spolupráce s ďalšími subjektmi CR a práci na projektoch sa pracovníčky IC zúčastnili, okrem pravidelných školení BOZP, PO a vodičov – referentov, aj týchto školení a pracovných ciest:

- 2-denná infocesta Regiónu Gron do Sklenných Teplíc a okolia (3/2022).
- Školení OOCR SS „Predaj a jeho tajomstvá“ – k predaju produktov CR.
- Zahraničná pracovná cesta do Augsburgu v súvislosti s realizáciou projektu Európska Fuggerovská cesta – spolupráca s partnermi projektu.
- Krajská konferencia „Tvorba stálej spoločenskovednej expozície“ v múzeu v SSM – Thurzovom dome (23. 9.)
- Webinár – Erasmus+ „Podaj lepší projekt a poznaj benefity programu“ (28. 9.),
- Školenie pre komunikáciu s nepočujúcimi (13. 10.),

Rok 2022 bol hlavne v znamení EYOF. Zamestnanci IC sa aktívne zúčastňovali prezentácie mesta v stánku na plážovom kúpalisku počas celého týždňa konania EYOFu, kde okolitým súťažiacim poskytovali informácie o meste. Svojou prácou sme prispeli aj k Dňom mesta, kde sme pomohli pripraviť informačné tabule s textom a fotkami celej Národnej ulice. V rámci Dní mesta sme usporiadali Potulky mestom s témou „Čo sa skrýva za dverami Národnej banky Slovenska“.

Plánované aktivity v roku 2023

V roku 2023 plánujeme presunúť predaj vstupeniek na Hodinovú vežu do zrekonštruovaného priestoru, nad dvere nového priestoru osadiť nápis „Hodinová veža“ podobne ako má SSG na budove, pracovať na podkladoch pre ďalších audiosprievodcov.

Informácia o vývoji príjmov a výdavkov rozpočtu mesta

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce je rozpočet obce. Obec sa pri zostavovaní rozpočtu riadi zákonom 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Rozpočet obce je vyjadrením samostatnosti hospodárenia obce a slúži ako riadiaci nástroj financovania úloh a funkcií, ktoré má obec vo svojej kompetencii.

Rozpočet mesta Banská Bystrica na rok 2022 bol schválený dňa 07.12.2021 uznesením mestského zastupiteľstva č. 937/2021 a bol zostavený ako vyrovnaný. V priebehu roka 2022 bol upravený desiatimi zmenami programového rozpočtu, pričom z toho 4 zmeny boli vykonané primátorom. Okrem týchto, predmetom ďalších šesť zmien programového rozpočtu, boli zmeny účelovo určených prostriedkov. Rozpočtovými opatreniami v priebehu roka 2022 bola príjmová časť rozpočtu zvýšená o 8 741 296 Eur na úroveň 105 765 947 Eur a rovnako výdavková časť rozpočtu bola zvýšená o 8 741 296 Eur na úroveň 105 765 947 Eur, kde:

- upravený rozpočet bežných príjmov predstavuje 79 250 883 Eur,
- upravený rozpočet bežných výdavkov predstavuje 82 696 582 Eur,
- upravený rozpočet kapitálových príjmov predstavuje 4 012 377 Eur,
- upravený rozpočet kapitálových výdavkov predstavuje 19 925 525 Eur.

Upravený rozpočet príjmových finančných operácií predstavoval v roku 2022 sumu 22 502 687 Eur a upravený rozpočet výdavkových finančných operácií predstavoval sumu 3 143 840 Eur.

Celkový upravený rozpočet roku 2022 bol vyrovnaný.

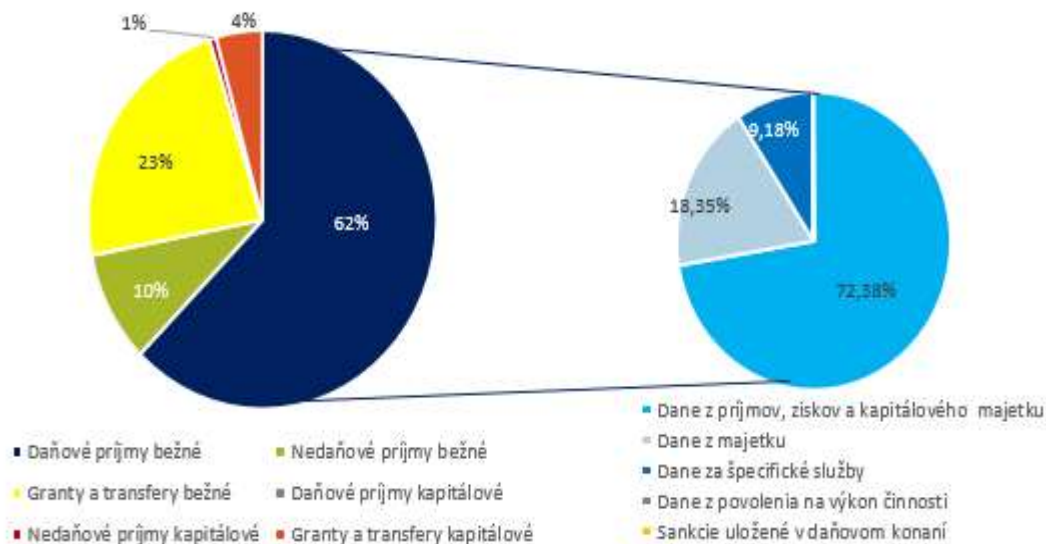
Príjmy	2022			
	schválený rozpočet	očakávaná skutočnosť	Plnenie k 31.12.2022	% plnenia
Bežné príjmy spolu	73 618 861	79 250 883	81 038 354	102,26%
Kapitálové príjmy spolu	8 031 764	4 012 377	4 205 975	104,83%
Bežné a kapitálové príjmy SPOLU	81 650 625	83 263 260	85 244 329	102,38%
Príjmy FO spolu	15 374 026	22 502 687	13 407 605	59,58%
PRÍJMY CELKOM	97 024 651	105 765 947	98 651 934	93,27%
Výdavky	2022			
	schválený rozpočet	očakávaná skutočnosť	Plnenie k 31.12.2022	% plnenia
Bežné výdavky spolu	73 618 861	82 696 582	79 271 001	95,86%
Kapitálové výdavky spolu	21 444 340	19 925 525	12 327 548	61,87%
Bežné a kapitálové výdavky SPOLU	95 063 201	102 622 107	91 598 549	89,26%
Výdavky FO spolu	1 961 450	3 143 840	2 470 227	78,57%
VÝDAVKY CELKOM	97 024 651	105 765 947	94 068 776	88,94%

Rozpočet mesta Banská Bystrica za rok 2022 (v EUR)

Príjmová časť rozpočtu

Rozpočet bežných a kapitálových príjmov v roku 2022 bol schválený na úrovni 81 650 625 Eur. V priebehu roka bol rozpočtovými opatreniami navýšený na úroveň 83 263 260 Eur. K 31.12.2022

predstavovalo plnenie rozpočtu bežných a kapitálových príjmov sumu 85 244 329 Eur, čo je 102,38 % očakávanej skutočnosti bežných a kapitálových príjmov. Po zapojení finančných operácií je upravený rozpočet príjmov na úrovni 105 765 947 Eur, pričom plnenie k 31.12.2022 je vo výške 98 651 934 Eur, čo predstavuje 93,27 % podiel očakávanej skutočnosti. Skutočné plnenie príjmov bežného a kapitálového rozpočtu v roku 2022 zobrazuje graf nižšie.

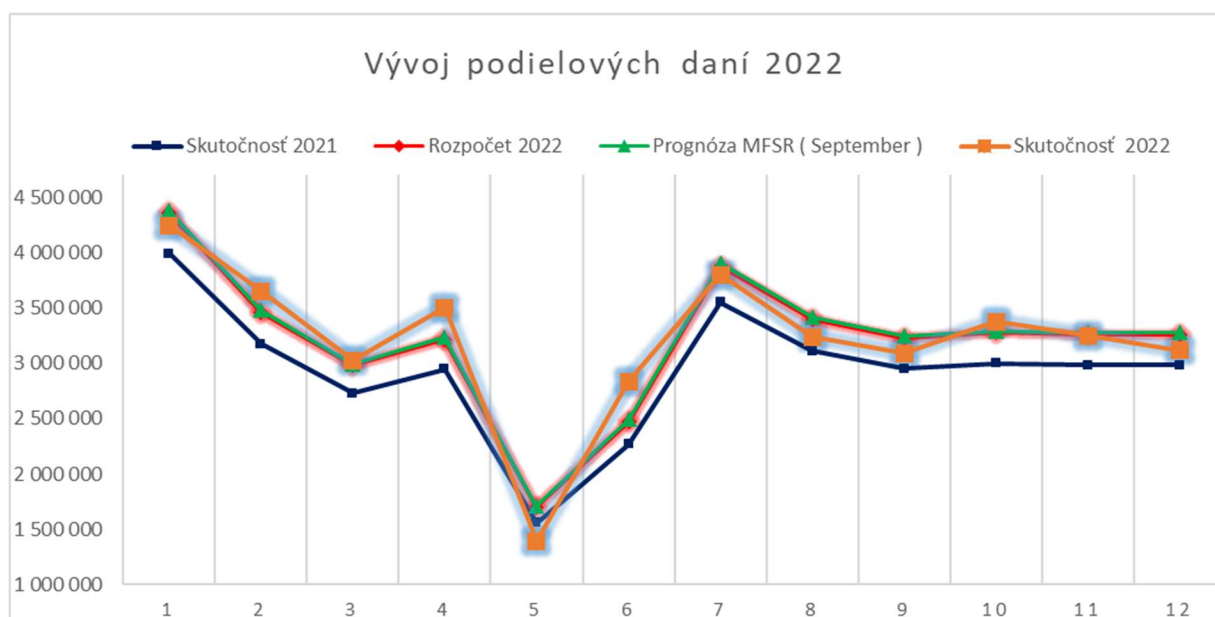

Podiel skutočných príjmov v rozpočte mesta Banská Bystrica za rok 2022

Najväčší podiel tvoria daňové príjmy bežného rozpočtu, a to 62 %. Z toho 72,38 % tvoria tzv. podielové dane, t. j. výnos dane z príjmov fyzických osôb, pričom ich percentuálny podiel medziročne nepatrne vzrástol.

V roku 2022 pandémia COVID-19 nemala taký na vývoj príjmov z podielových daní ako predošlé roky. Na celoštátnej úrovni bol zaznamenaný nárast daňových a odvodových príjmov, pričom tento fakt mal dopad aj na daň z príjmu fyzických osôb, tzv. podielové dane, ktoré sú hlavnou príjmovou zložkou rozpočtov samospráv. Podľa septembrovej prognózy MF SR z roku 2022 mal byť výnos DPFO pre mestá a obce v porovnaní s pôvodným výnosom o 5,10 % vyšší. Záver roka bol ovplyvnený zvýšeným daňovým bonusom a skutočná hodnota prijatých podielových daní bola mierne nižšia ako bolo naprognózované.

Objem prijatých podielových daní bol v porovnaní so schváleným rozpočtom vyšší o 1 647 577 Eur a v porovnaní s upraveným rozpočtom vyšší o 65 307 Eur. V porovnaní s minulým rokom bola celková suma prijatých podielových daní v roku 2022 o 3 272 612 Eur vyššia. V Grafe nižšie krivky znázorňujú vývoj príjmov z podielových daní v rokoch 2021 a 2022. Na nich vidíme, že pri porovnaní príjmov v jednotlivých mesiacoch pokles nastal len v máji, inak podielové dane určené pre mesto Banská Bystrica prevýšili príjmy z podielových daní v rovnakých mesiacoch v minulom roku.

Vývoj príjmov z podielových daní v priebehu roka 2022 a ich porovnanie s upraveným rozpočtom na rok 2022, septembrovou prognózou MF SR, a skutočnosťou roka 2021 (v EUR)

Výdavková časť rozpočtu

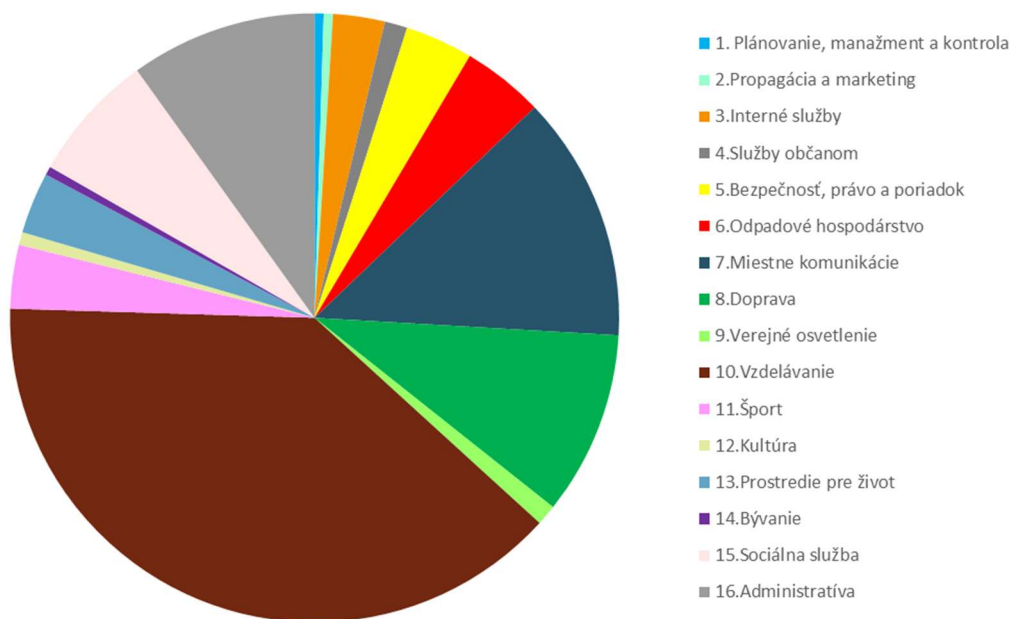
Schválený rozpočet bežných a kapitálových výdavkov a výdavkových finančných operácií v roku 2022 bol zostavený na úrovni 97 024 651 Eur, pričom v priebehu roka bol úpravami zvýšený na sumu 105 765 947 Eur. V roku 2022 boli skutočne realizované bežné a kapitálové výdavky rozpočtu na úrovni 91 598 549 Eur. Po započítaní výdavkových finančných operácií plnenie výdavkovej časti rozpočtu dosiahlo ku dňu 31.12.2022 hodnotu 94 068 776 Eur. Celkové plnenie výdavkovej časti rozpočtu v roku 2022 bolo na úrovni 88,94 %.

Výdavková časť rozpočtu mesta pozostáva zo šiestnástich programov, v rámci ktorých sú výdavky realizované. Nižšie v tabuľke uvádzame prehľad plnenia rozpočtu za rok 2022 v štruktúre podľa jednotlivých programov. V grafe uvádzame skutočné plnenie výdavkov v jednotlivých programoch a ich podiely na celkovej sume výdavkov za rok 2022.

Program	2020	2021	2022			
	Skutočnosť	Skutočnosť	Schválený	Upravený	Plnenie k 31.12.2022	% plnenia
Spolu	71 987 204	81 989 134	97 024 651	105 765 947	94 068 776	88,94%
1. Plánovanie, manažment a kontrola	423 549	594 886	972 325	590 908	449 658	76,10%
2. Propagácia a marketing	442 581	479 576	493 461	539 349	460 539	85,39%
3. Interné služby	2 466 781	2 568 544	4 279 433	4 680 180	2 584 535	55,22%
4. Služby občanom	538 942	616 807	1 672 359	1 331 232	1 130 517	84,92%
5. Bezpečnosť, právo a poriadok	2 563 173	2 568 055	2 372 447	3 542 478	3 387 668	95,63%
6. Odpadové hospodárstvo	4 001 179	4 170 192	4 173 001	4 483 779	4 083 436	91,07%
7. Miestne komunikácie	3 914 272	7 079 543	15 535 544	16 124 750	12 279 090	76,15%
8. Doprava	7 177 738	7 219 359	9 553 689	9 249 375	9 187 942	99,34%
9. Verejné osvetlenie	2 701 349	767 179	1 105 360	1 156 210	1 021 569	88,35%
10. Vzdelávanie	33 735 057	33 361 433	34 420 295	37 918 054	36 420 409	96,05%
11. Šport	2 823 960	4 514 929	2 230 989	3 289 169	3 179 293	96,66%
12. Kultúra	415 795	457 831	583 241	673 298	637 776	94,72%
13. Prostredie pre život	2 379 122	2 618 973	3 882 180	3 407 162	3 063 050	89,90%
14. Bývanie	280 400	282 037	2 314 102	1 818 044	429 218	23,61%
15. Sociálna služba	5 763 118	6 431 221	7 218 730	7 789 477	6 436 974	82,64%
16. Administratíva	8 114 243	8 258 571	6 217 495	9 172 482	9 317 101	101,58%

Prehľad plnenia rozpočtu za roky 2020 až 2022 v štruktúre podľa programov (v EUR)

Plnenie programového rozpočtu mesta Banská Bystrica za rok 2022

Najnižšie výdavky boli v programe 14. Bývanie, a to v objeme 429 218 Eur, naopak najvyššie výdavky boli v programe 10. Vzdelávanie, a to v celkovom objeme 36 420 409 Eur.

Usporiadanie rozpočtového hospodárenia za rok 2022

Rozpočet mesta na roky 2022 – 2024 bol schválený uznesením MsZ č. 937/2021 zo dňa 7. decembra 2021. Mesto hospodáril v roku 2022 s prebytkovým bežným rozpočtom v sume 1 767 352 Eur a so schodkovým kapitálovým rozpočtom v sume – 8 121 573 Eur. Pre účely odvádzania peňažných prostriedkov z prebytku rozpočtu do peňažných fondov je potrebné vylúčiť nedočerpané účelovo určené prostriedky zo štátneho rozpočtu, rozpočtu Európskej únie alebo na základe osobitného predpisu, ktoré boli poskytnuté v roku 2022 a v roku 2023 budú zapojené do rozpočtu cez príjmové finančné operácie. Mesto Banská Bystrica hospodáril v roku 2022 so schodkovým bežným a kapitálovým rozpočtom (po vylúčení účelovo určených prostriedkov) vo výške – 8 035 323 Eur.

Vplyvom výsledku hospodárenia finančných operácií vo výške 10 937 379 Eur a po odpočítaní účelovo určených prostriedkov finančných operácií v sume 100 000 Eur vykázalo mesto Banská Bystrica celkový výsledok rozpočtového hospodárenia vo výške 2 802 056 Eur. Tento výsledok, znížený o výsledok hospodárenia podnikateľskej činnosti po zdanení za rok 2022 vo výške 37 160 Eur, v sume 2 764 896 Eur, bol zdrojom tvorby peňažných fondov.

	Príjmy	Výdavky	Prebytok (+) / Schodok (-)
BEŽNÝ ROZPOČET	81 038 354	79 271 001	1 767 352
<i>Vylúčenie bežných účelovo určených prostriedkov:</i>			1 610 502
PREBYTOK BR po vylúčení účelovo určených prostriedkov			156 850
KAPITÁLOVÝ ROZPOČET	4 205 975	12 327 548	-8 121 573
<i>Vylúčenie kapitálových účelovo určených prostriedkov:</i>			70 601
SCHODOK KR po vylúčení účelovo určených prostriedkov			-8 192 174
BEŽNÝ + KAPITÁLOVÝ ROZPOČET	85 244 329	91 598 549	-6 354 220
SCHODOK ROZPOČTU po vylúčení účelovo určených prostriedkov			-8 035 323
FINANČNÉ OPERÁCIE	13 407 605	2 470 227	10 937 379
<i>Odpočítanie účelovo určených prostriedkov finančných operácií:</i>			100 000
VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA po vylúčení nedočerpaných účelovo určených prostriedkov			2 802 056

Usporiadanie rozpočtového hospodárenia za rok 2022 (v EUR)

Rozpočtové ukazovatele

Základný pohľad na rozpočet mesta možno doplniť o ukazovatele vychádzajúce z rozpočtových údajov, ktoré sú súčasťou finančnej analýzy. Takto uchopená finančná analýza, ktorá vychádza nielen z účtovníctva, ale aj z rozpočtu, môže poskytnúť kompletnejšie informácie o finančnej situácii a celkovom finančnom zdraví hodnotenej samosprávy. V rámci pohľadu cez rozpočet sú hlavnými hodnotenými oblasťami bežné hospodárenie samosprávy, finančná kapacita a hospodárenie s majetkom.

Ukazovateľ	Merná jednotka	Rok 2022	Rok 2021	Index 2022/2021
Hodnotenie bežného hospodárenia				
Príjmy na obyvateľa	EUR	1 322,59	1 141,83	1,1583
Výdavky na obyvateľa	EUR	1 261,14	1 088,59	1,1585
Daňová sila	EUR	713,41	657,07	1,0858
Daňová sebestačnosť	%	65,66%	65,93%	-0,26%
Ukazovatele finančnej kapacity				
Miera samofinancovania	%	105,34%	107,36%	-2,02%
Finančná sebestačnosť	%	59,06%	62,58%	-3,52%
Majetkové ukazovatele				
Majetková sila hrubá	EUR	3 581	3 495	1,0244
Majetková sila čistá	EUR	3 124	3 065	1,0193
Rozvojový koeficient	%	4,62%	2,21%	2,40%

Rozpočtové ukazovatele mesta Banská Bystrica za rok 2022 a 2021¹

Príjmy na jedného obyvateľa mesta Banská Bystrica medziročne vzrástli o 15,83 %, t.j. absolútne o 180,76 Eur na obyvateľa. Vyššie príjmy umožňujú samospráve vyššie výdavky, a tak v prípade celkových **výdavkov pripadajúcich na jedného obyvateľa** za rok 2022 sledujeme taktiež nárast, a to v nepatrne väčšej miere ako v prípade príjmov (15,85 %). Na jedného obyvateľa tak pripadala suma 1 261,14 Eur z celkovej sumy výdavkov obce. **Daňová sila obce** vzrástla medziročne o 8,58 %. Do daňových príjmov sú započítané podielové dane, miestne dane a miestne poplatky. Na jedného obyvateľa pripadala v roku 2022 suma 713,41 Eur daňových príjmov, zatiaľ čo v roku 2021 to bolo o 56,35 Eur menej. **Daňová sebestačnosť**, ktorá vyjadruje podiel daňových príjmov na celkových bežných príjmoch obce, mierne klesla, a to na úroveň 65,66 %, čo predstavuje oproti minulému roku pokles o 0,26 percentuálnych bodov.

V oblasti finančnej stability hodnotíme mesto Banská Bystrica ako **finančne sebestačné** na pomerne vysokej úrovni, aj keď v prípade ukazovateľa dávajúceho do pomeru vlastné príjmy a celkové príjmy zaznamenávame pokles na úroveň 59,06 %. Znamená to, že takmer dve tretiny príjmov mesta pochádzajú z vlastných zdrojov, čo indikuje pomerne vysokú mieru samostatnosti a stability hospodárenia mesta. Medziročný pokles v prípade tohto ukazovateľa bol na úrovni 3,52 p. b. **Miera samofinancovania**, ktorá dáva do pomeru vlastné príjmy a bežné výdavky hrazené z týchto vlastných príjmov, na úrovni 105,34 %, hovorí o tom, že mesto môže použiť prebytočné vlastné prostriedky aj na rôzne projekty v rámci kapitálových investícií. V prípade hodnoty nižšej ako 1 by naopak potrebovalo ďalšie zdroje na krytie bežných výdavkov. Medziročne miera samofinancovania klesla o 2,02 percentuálnych bodov, a to v dôsledku väčšieho nárastu bežných výdavkov v porovnaní s nárastom

¹ Rozpočtové ukazovatele za roky 2022 a 2021 sú počítané s údajom o počte obyvateľov k 31.12.2022 dostupnom na webe Štatistického úradu SR.

vlastných príjmov. Zatiaľ čo vlastné príjmy medziročne vzrástli o viac než 4,44 mil. Eur, bežné výdavky vzrástli o 5,18 mil. Eur.

Majetok obce vytvára základy pre to, aby mesto ako samospráva mohlo vykonávať všetky svoje úlohy, funkcie a kompetencie, či už originálne alebo prenesené zo štátnej správy. Majetok je následne využívaný na výkon samosprávy, verejné účely, prípadne na podnikateľskú činnosť. Pohľadom cez pomerové majetkové ukazovatele môžeme zhodnotiť majetkovú pozíciu obce. **Hrubá majetková sila** je pomerom celkovej hodnoty majetku obce a počtu obyvateľov. Tá medziročne vzrástla na úroveň 3 581 Eur hodnoty majetku obce pripadajúceho na jedného obyvateľa. Po odpočítaní záväzkov od majetku obce a daním do pomeru s počtom obyvateľov dostaneme ukazovateľ **čistej majetkovej sily obce**, ktorá dosiahla úroveň 3 124 Eur na obyvateľa.

Mesto Banská Bystrica investuje každý rok svoje prostriedky do rôznych projektov s cieľom podporovať a zabezpečovať rozvoj mesta. **Rozvojový koeficient**, ktorý dáva do pomeru kapitálové výdavky a celkovú hodnotu majetku obce, je toho vyjadrením. Kapitálové výdavky boli za rok 2022 najvyššie v histórii mesta a tak aj rozvojový koeficient bol vyšší ako posledné roky. Jeho hodnota dosiahla úroveň 4,62 %. Historicky najväčší objem prostriedkov bol vynaložený na rekonštrukcie miestnych komunikácií, na ktoré mesto použilo vlastné a úverové zdroje. Značný objem prostriedkov bol vynaložený na revitalizácie vnútroblokov Sitnianska a Tulská. Mesto pravidelne v priebehu roka vstupovalo do registra investícií, ktorý predstavuje zoznam investičných priorít samosprávy pre nadchádzajúce obdobie, prehodnocovalo a aktualizovalo tento zoznam, s cieľom zrealizovať postupne tie investície, ktoré majú stanovenú najvyššiu prioritu. V meste Banská Bystrica tak je stále potenciál pre pozitívny vývoj hodnoty rozvojového koeficientu v ďalšom období.

Zadlženosť mesta

Cudzíe zdroje financovania na jednej strane zvyšujú zadlženosť samosprávy, no na druhej strane môžu byť zdrojom pre rast finančnej sebestačnosti a miery samofinancovania v budúcnosti. Prioritným účelom ich použitia sú investičné zábery samosprávy, zároveň však umožňujú riešiť obnovu zastaraného technického zázemia či rozsiahlejšiu údržbu a rekonštrukcie v rôznych oblastiach. Zrealizovanie uskutočnených záberov však následne môže byť zdrojom rastu vlastných príjmov obce.

Celková suma dlhu, podľa § 17 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, vzrástla v sledovanom období o 1 812 572 Eur oproti roku 2021, na úroveň 9 068 915 Eur, a to v dôsledku čerpania úverových zdrojov v priebehu celého roka 2022 na investičné akcie mesta Banská Bystrica a na financovanie projektovej prípravy a realizácie projektov mesta Banská Bystrica financovaných prostredníctvom európskych štrukturálnych investičných fondov, zo štátneho rozpočtu, z Európskeho hospodárskeho priestoru a z Nórskeho fondov. Nárast dlhu spôsobený čerpaním úverových zdrojov bol súčasne kompenzovaný postupným splácaním zostatkov istín úverov prijatých v predchádzajúcich obdobiach.

V súlade s metodikou MF SR týkajúcou sa vykazovania bankových úverov mesto vykazuje záväzky voči dodávateľom, ktorí odpredali svoju pohľadávku banke, ako bankové úvery. Konkrétne ku koncu roka 2022 sa jedná o záväzky, ktoré vznikli v súvislosti s projektom obnovy povrchu asfaltu na Námestí SNP a miestnej komunikácii na Graniari. Záväzky, ktoré vznikli v súvislosti s projektom údržby a výstavby miestnych komunikácií a s lízingom výpočtovej techniky boli ku dňu 31.12.2022 splatené.

Tabuľka nižšie je zostavená v súlade s § 17 ods. 6 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov. Podľa právnej úpravy tohto zákona, platnej od 01.01.2017, môže mesto prijať návratné zdroje financovania len, ak celková suma dlhu obce neprekročí 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka a suma ročných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov neprekročí 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka. V prípade výpočtu podielu splátok sa bežné príjmy znižujú o prostriedky poskytnuté v príslušnom rozpočtovom roku obci alebo vyššiemu územnému celku z rozpočtu iného subjektu verejnej správy, prostriedky poskytnuté z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia alebo prostriedky získané na základe osobitného predpisu. V dôsledku tejto právnej úpravy sa vyššie uvedený podiel v porovnaní s predchádzajúcim spôsobom výpočtu zvýšil. Mesto Banská Bystrica je však stabilne hlboko pod stanovenou hranicou.

Vybrané záväzky § 17 ods. 7 zákona 583/2004 Z.z.	Stav k 31.12.2021	Stav k 31.12.2022
Zákonom stanovená celková suma dlhu podľa § 17 ods. 7	7 256 342	9 068 915
Bežné príjmy k 31.12. predchádzajúceho roka	72 694 191	75 063 061
Celková suma dlhu k 31.12. (istiny)	7 256 342	9 068 915
Zákonné ukazovatele zadlženosti mesta (60%)	9,98%	12,08%

Vybrané záväzky § 17 ods. 7 zákona 583/2004 Z.z.	Stav k 31.12.2021	Stav k 31.12.2022
Zákonom stanovená suma ročných splátok podľa § 17 ods. 6	3 111 133	2 239 327
Bežné príjmy k 31.12. predchádzajúceho roka znížené	52 824 128	54 638 493
Celková suma ročných splátok k 31.12. (istina + úroky)	3 111 133	2 239 327
Zákonné ukazovatele zadlženosti mesta (25%)	5,89%	4,10%

Stav zadlženosti mesta Banská Bystrica k 31.12.2021 a 31.12.2022 (v EUR)

Informácia o vývoji mesta z pohľadu účtovníctva

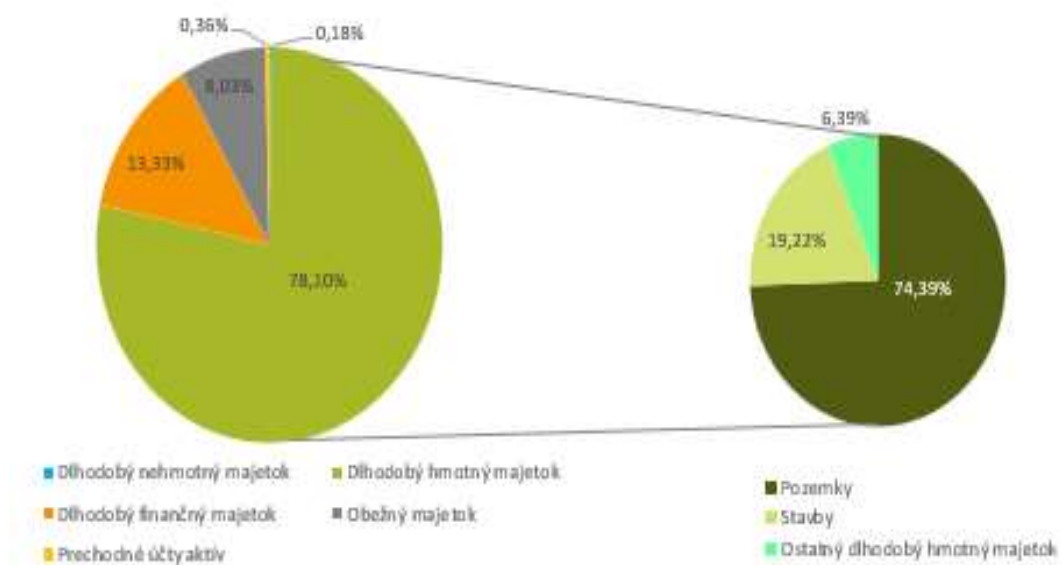
Individuálna účtovná závierka

Aktíva a pasíva

V zmysle zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov zostavuje mesto individuálnu účtovnú závierku a konsolidovanú účtovnú závierku. Obsahom účtovnej závierky je súvaha, výkaz ziskov a strát a poznámky k účtovnej závierke. Výkazy účtovnej závierky mesta Banská Bystrica uvádzame v Prílohe č.3.

AKTÍVA	Netto 31.12.2022		Netto 31.12.2021		Index vývoja
	v EUR	%	v EUR	%	
Spolu majetok	267 073 048,11	100,00%	263 249 921,34	100,00%	0,0145
Neobežný majetok	244 647 722,15	91,60%	236 463 561,18	89,82%	0,0346
Dlhodobý nehmotný majetok	480 540,79	0,18%	521 355,31	0,20%	-0,0783
Dlhodobý hmotný majetok	208 575 389,11	78,10%	200 360 413,62	76,11%	0,0410
Dlhodobý finančný majetok	35 591 792,25	13,33%	35 581 792,25	13,52%	0,0003
Obežný majetok	21 451 781,45	8,03%	26 539 595,78	10,08%	-0,1917
Zásoby	129 950,17	0,05%	110 765,59	0,04%	0,1732
Zúčtovacie vzťahy	10 446 543,45	3,91%	10 974 087,91	4,17%	-0,0481
Dlhodobé pohľadávky	497,91	0,00%	497,91	0,00%	0,0000
Krátkodobé pohľadávky	1 960 930,51	0,73%	1 812 037,21	0,69%	0,0822
Finančný majetok	8 913 859,41	3,34%	13 642 207,16	5,18%	-0,3466
Prechodné účty aktív	973 544,51	0,36%	246 764,38	0,09%	2,9452

Bilancia aktív mesta Banská Bystrica k 31.12.2022 a 31.12.2021 (v EUR)

Vertikálna analýza bilancie aktív ku dňu 31.12.2022

Majetok mesta Banská Bystrica v roku 2022 vzrástol oproti predchádzajúcemu roku o 1,45 %. Ako vidieť v grafe, viac ako tri štvrtiny majetku mesta tvoril dlhodobý hmotný majetok, z toho viac než 74 % hodnoty je viazanej v pozemkoch. Druhou najväčšou majetkovou položkou je dlhodobý finančný majetok, ktorý má 13,33 % podiel. Hodnota dlhodobého finančného majetku sa medziročne nezmenila. Hodnota dlhodobého nehmotného majetku poklesla o takmer 41 tis. Eur. V roku 2022 pri softvéri došlo k navýšeniu jeho hodnoty o 199 tis. Eur, z dôvodu technického zhodnotenia GISPLAN vo výške

59 808 Eur, technického zhodnotenia CORA GEO vo výške 83 822,56 Eur a nakúpenia softvéru Zber údajov pre Passport cintorínov vo výške 55 788 Eur. Oprávky pre softvér boli vo výške 98 tis. Eur.

V rámci obežného majetku došlo k poklesu hodnoty finančného majetku, čo sa prejavilo medziročne poklesom až o 34,66 %, t. j. v absolútnom vyjadrení o 4 728 347,75 Eur, pričom tento pokles sa týkal hlavne prostriedkov na bankových účtoch. Hodnota na bankových účtoch k 31.12.2022 vykazovala sumu 8 895 189,86 Eur. Dôvodom držania veľkého množstva prostriedkov na bankových účtoch je hromadenie prostriedkov, prebytkov a výsledkov hospodárenia obce do peňažných fondov mesta v súvislosti so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. V súvislosti s uvedeným zákonom účel a výšku použitia týchto prostriedkov schvaľuje mestské zastupiteľstvo. Ku koncu roka 2022 suma nahromadených prostriedkov vo fondoch predstavovala sumu viac ako 4,2 mil. Eur.

V prípade dlhodobých pohľadávok sa hodnota medziročne nezmenila a ostáva na úrovni roka 2021. Pri krátkodobých pohľadávkach evidujeme nárast o 4 % v brutto hodnote, čo je v absolútnom vyjadrení nárast o 205 tis. Eur. V netto hodnote evidujeme nárast krátkodobých pohľadávok v objeme o takmer 149 tis. Eur (8,22 %).

K 31.12.2022 mesto evidovalo pohľadávky po lehote splatnosti v sume 3 756 586,97 Eur, pričom medziročne klesli o viac než 229 tis. Eur (5,76 % pokles). Na zásobách evidujeme nárast celkovo v sume viac ako 19 tis. Eur, pričom najviac vzrástli zásoby materiálu, a to takmer o 21 tis. Eur, zatiaľ čo zásoby tovaru mierne klesli (1 tis. Eur). Významnou položkou v rámci obežného majetku je zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy. Ide o zúčtovanie transferov poskytnutých z rozpočtu obce rozpočtovým organizáciám, ktorými sú základné školy, a zúčtovanie transferov, ktoré boli poskytnuté príspevkovej organizácii ZAaRES.

PASÍVA	Netto 31.12.2022		Netto 31.12.2021		Index vývoja
	v EUR	%	v EUR	%	
Spolu vlastné imanie a záväzky	267 073 048,11	100,00%	263 249 921,34	100,00%	0,0145
Vlastné imanie	206 857 605,73	77,45%	207 689 565,29	78,89%	-0,0040
Oceňovacie rozdiely	754 620,18	0,28%	754 620,18	0,29%	0,0000
Kapitálové fondy	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-
Nevysporiadaný VH minulých rokov	206 934 945,11	77,48%	208 974 520,80	79,38%	-0,0098
Výsledok hospodárenia za ÚO	-831 959,56	-0,31%	-2 039 575,69	-0,77%	-0,5921
Záväzky	34 038 796,01	12,75%	32 394 265,08	12,31%	0,0508
Rezervy	16 604 016,60	6,22%	16 079 873,63	6,11%	0,0326
Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	977 054,08	0,37%	1 157 271,24	0,44%	-0,1557
Dlhodobé záväzky	561 104,88	0,21%	827 119,44	0,31%	-0,3216
Krátkodobé záväzky	6 722 225,37	2,52%	7 073 488,75	2,69%	-0,0497
Bankové úvery	9 174 395,08	3,44%	7 256 512,02	2,76%	0,2643
Prechodné účty pasívne	26 176 646,37	9,80%	23 166 090,97	8,80%	0,1300

Bilancia pasív mesta Banská Bystrica v rokoch 2022 a 2021 (v EUR)

Vlastné imanie mesta kleslo oproti predchádzajúcemu roku kvôli dosiahnutému zápornému výsledku hospodárenia za rok 2021.

Hodnota rezerv vzrástla v roku 2022 o 3,26 %. Do dlhodobých rezerv mesto zaúčtovalo sumu 190 037,52 Eur ako rezervu na opravy okien na deviatich základných školách, ktoré sa majú vykonať na základe koncesných zmlúv medzi mestom, základnými školami a dodávateľom tepla. V zmluvách sa dodávateľ tepla zaväzuje finančne sa podieľať na výmene okien a kotolní v základných školách. Ostatné dlhodobé rezervy v celkovej výške 13 953 806,41 Eur sú zaúčtované na prebiehajúce súdne spory.

Vzhľadom k skutočnosti, že súdne spory prebiehajú niekoľko rokov, nie je možné presne stanoviť predpokladaný rok použitia rezerv. Dlhodobé rezervy na odchodné boli vytvorené v sume 929 787,69 Eur.

Zo sumy 1 530 384,98 Eur krátkodobých rezerv 8,67 % tvorila rezerva na opravy okien na základných školách (suma 132 694,95 Eur). Krátkodobé rezervy boli vytvorené aj na výplatu odmien k životnému jubileu vo výške 99 tis. Eur a odchodné do dôchodku v celkovej výške 272 tis. Eur. Rezervy na predpokladaný nedoplatok náhrady preukázanej straty z výkonov vo verejnom záujme pre SAD Zvolen, a. s. a Dopravný podnik mesta Banská Bystrica, a. s. predstavovali v roku 2022 výšku 965 tis. Eur. V krátkodobých rezervách bola vytvorená aj rezerva na vykonanie auditu vo výške 22 tis. Eur. Rezerva na energie v budovách v majetku mesta bola vytvorená vo výške 40 tis. Eur.

Hodnota záväzkov vyplývajúcich zo zúčtovania so subjektami verejnej správy k 31.12.2022 bola na úrovni 977 054 Eur, čo je oproti roku 2021 pokles o 15,57 %, v absolútnom vyjadrení ide o pokles o 180 217 Eur. Z tejto sumy približne 498 tis. Eur predstavuje zostatok bežného transferu pre základné školy, materské školy, ZUŠ a CVČ. Suma 59 tis. Eur predstavuje zostatok bežného transferu úradu práce, sociálnych vecí a rodiny na stravu predškolačkov v MŠ a žiakov ZŠ. Suma 70 tis. Eur predstavuje dotáciu na obnovu schodiska k Národnej kultúrnej pamiatke Hrob s náhrobníkom Jozefa Dekréta Matejovie na Katolíckom cintoríne v Banskej Bystrici. Suma 53 tis. Eur je objem prostriedkov určených na úhradu nákladov spojených s konaním referenda v januári roku 2023. Suma 66 tis. Eur je zostatkom transferov v sociálnej oblasti. Suma 222 tis. EUR je zostatkom nevyčerpanej dotácie od Environmentálneho fondu na nakladanie s komunálnym odpadom, ktorá bude ďalej použitá na určený účel v roku 2023.

Zároveň došlo k poklesu dlhodobých záväzkov o 32,16 % oproti minulému roku. Súčasne klesli aj krátkodobé záväzky, a to o 4,97 % oproti roku 2021, v absolútnom vyjadrení o takmer 351 tis. Eur. O viac než 236 tis. Eur klesli záväzky voči zamestnancom, o 166 tis. Eur klesli záväzky voči orgánom sociálneho a zdravotného poistenia, a daňové záväzky voči štátu o sumu 96 tis. Eur. Klesli aj tzv. iné záväzky, a to takmer o 183 tis. Eur. V skupine tzv. iných záväzkov sa účtujú záväzky dlhodobé aj krátkodobé. V roku 2022 mesto účtovalo o nasledujúcich skutočnostiach:

- Suma 211 213,71 Eur predstavuje predpis záväzku vyplývajúceho zo súdneho sporu voči Ministerstvu spravodlivosti SR, ktorý mesto Banská Bystrica spláca na základe Dohody o splátkach
- Suma 315 000 Eur predstavuje záväzok voči spoločnosti SAD Zvolen, a. s. na úhradu preukázanej straty z výkonov vo verejnom záujme za rok 2022.
- Suma 650 000 Eur predstavuje záväzok voči spoločnosti Dopravný podnik mesta Banská Bystrica, a. s. na úhradu preukázanej straty z výkonov vo verejnom záujme za rok 2022.
- Suma 100 000 Eur predstavuje predpis záväzku plynúceho z finančnej zábezpeky zloženej uchádzačom v rámci procesu verejného obstarávania a suma 48 150 Eur predstavuje predpis záväzku plynúceho zo zábezpeky zloženej uchádzačom v rámci predloženia súťažných podkladov v uplynulom období

Súčasne bol tento pokles kompenzovaný nárastom, záväzky voči dodávateľom narástli o 315 tis. Eur, ostatné záväzky a nevyfakturované dodávky narástli o 106 tis. Eur.

Mesto ku dňu 31.12.2022 malo záväzky po lehote splatnosti vo výške 589 335,35 Eur, čo znamená nárast o 573 tis. Eur v porovnaní s predošlým rokom.

Mesto Banská Bystrica hospodáril v roku 2022 so stratou za účtovné obdobie vo výške -831 959,56 Eur po zdanení.

Náklady a výnosy

Mesto Banská Bystrica popri svojej hlavnej činnosti vykonáva aj **podnikateľskú činnosť**, konkrétne predaj drobného tovaru v rámci dvoch informačných centier. Zisk mu plynie aj z provízie z predaja vstupeniek na kultúrne podujatia organizované externými subjektmi. Predmetom podnikateľskej činnosti je aj poskytovanie kaderníckych služieb v priestoroch objektu KOMUCE. Zdrojom príjmov v rámci podnikateľskej činnosti mesta je tiež prenájom nebytových priestorov. V roku 2022 bola v rámci podnikateľskej činnosti v priestoroch Barbakanu verejnosti sprístupnená Thurzovsko – Fuggerovská expozícia.

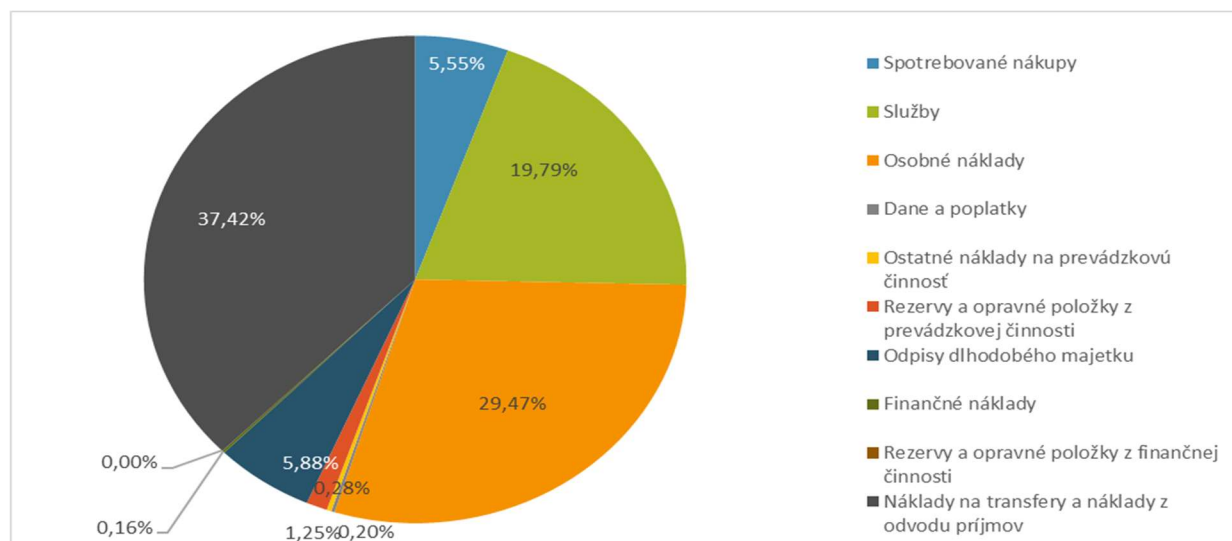
Celkové náklady podnikateľskej činnosti v sledovanom období predstavovali 77 891,64 Eur. V porovnaní s nákladmi minulého roka ide o nárast o 10,96 %. Zaznamenali sme nárast osobných nákladov a nákladov na spotrebované služby. Naopak pokles nastal u nákladov na predaný tovar.

Výnosy z podnikateľskej činnosti vznikajú mestu v súvislosti s poskytnutými službami a predaným tovarom a v roku 2022 dosiahli výšku 117 494,93 Eur, čo je oproti roku 2021 nárast o takmer 12 tis. Eur. Súvisí to predovšetkým z nárastom z predaja služieb, keďže rok 2022 už nebol tak ovplyvnený pandemiou COVID, ako tomu bolo v predchádzajúcich rokoch a navyše pribudla nová podnikateľská činnosť.

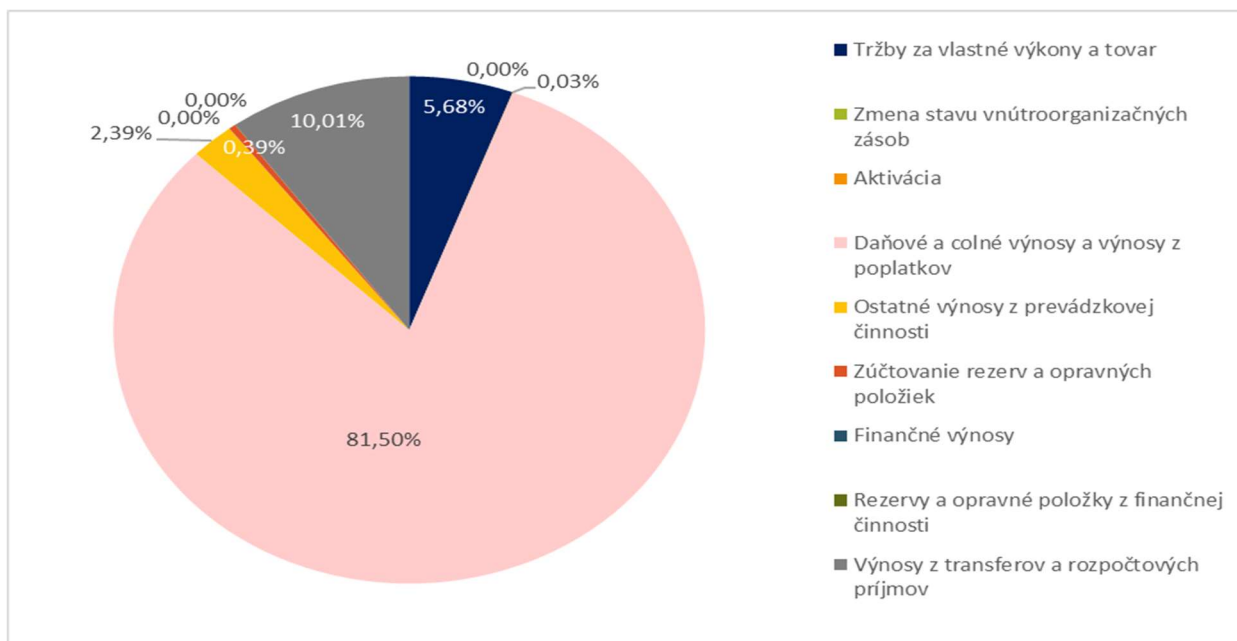
V roku 2022 podnikateľská činnosť vykázala zisk v sume 39 603,29. Po odvedení dane z príjmov dosiahol výsledok hospodárenia po zdanení úroveň 37 159,60 Eur.

Celkové náklady **hlavnej činnosti** mesta Banská Bystrica za rok 2022 oproti predchádzajúcemu účtovnému obdobiu vzrástli o 5,13 %, v absolútnom vyjadrení o 3 250 tis. Eur. V rámci prevádzkovej činnosti tvorili najväčší objem nákladov osobné náklady a náklady na služby.

Najväčšou výnosovou položkou mesta v rámci hlavnej činnosti sú daňové výnosy samosprávy, ktorých objem medziročne vzrástol o 3 397 910,52 Eur. Výnosy z poplatkov vzrástli v oveľa menšej miere, a to o viac než 168 tis. Eur. Daňové výnosy a výnosy z poplatkov tvorili viac než štyri pätiny dosiahnutých výnosov v hlavnej činnosti (81,50 %). Mesto Banská Bystrica vykázalo v hlavnej činnosti za rok 2022 stratu na úrovni -869 119,16 Eur.

Náklady hlavnej činnosti mesta Banská Bystrica za rok 2022

Výnosy z hlavnej činnosti mesta Banská Bystrica za rok 2022

Rok	2022						2021						Index vývoja 2022/2021		
Činnosť	Hlavná činnosť		Podnikateľská činnosť		SPOLU		Hlavná činnosť		Podnikateľská činnosť		SPOLU		Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%			
NÁKLADY spolu	66 584 302,67	100,00%	77 891,64	100,00%	66 662 194,31	100,00%	63 333 980,33	100,00%	70 196,63	100,00%	63 404 176,96	100,00%	0,0513	0,1096	0,0514
<i>Prevádzková činnosť</i>	<i>41 565 957,11</i>	<i>62,43%</i>	<i>76 609,70</i>	<i>98,35%</i>	<i>41 642 566,81</i>	<i>62,47%</i>	<i>40 121 515,26</i>	<i>63,35%</i>	<i>69 319,18</i>	<i>98,75%</i>	<i>40 190 834,44</i>	<i>63,39%</i>	<i>0,0360</i>	<i>0,1052</i>	<i>0,0361</i>
Spotrebované nákupy	3 697 142,74	5,55%	39 127,45	50,23%	3 736 270,19	5,60%	2 949 434,18	4,66%	44 652,53	63,61%	2 994 086,71	4,72%	0,2535	-0,1237	0,2479
Služby	13 175 770,74	19,79%	3 392,26	4,36%	13 179 163,00	19,77%	12 715 835,46	20,08%	2 027,97	2,89%	12 717 863,43	20,06%	0,0362	0,6727	0,0363
Osobné náklady	19 621 256,22	29,47%	20 022,76	25,71%	19 641 278,98	29,46%	19 419 086,50	30,66%	13 770,07	19,62%	19 432 856,57	30,65%	0,0104	0,4541	0,0107
Dane a poplatky	131 785,72	0,20%	0,00	0,00%	131 785,72	0,20%	132 027,69	0,21%	0,00	0,00%	132 027,69	0,21%	-0,0018	-	-0,0018
Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	189 110,92	0,28%	0,23	0,00%	189 111,15	0,28%	469 009,18	0,74%	48,61	0,07%	469 057,79	0,74%	-0,5968	-0,9953	-0,5968
Rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti	834 206,37	1,25%	0,00	0,00%	834 206,37	1,25%	442 168,03	0,70%	0,00	0,00%	442 168,03	0,70%	0,8866	-	0,8866
Odpisy dlhodobého majetku	3 916 684,40	5,88%	14 067,00	18,06%	3 930 751,40	5,90%	3 993 954,22	6,31%	8 820,00	12,56%	4 002 774,22	6,31%	-0,0193	0,5949	-0,0180
<i>Finančná činnosť</i>	<i>103 740,82</i>	<i>0,16%</i>	<i>1 281,94</i>	<i>1,65%</i>	<i>105 022,76</i>	<i>0,16%</i>	<i>468 953,22</i>	<i>0,74%</i>	<i>877,45</i>	<i>1,25%</i>	<i>469 830,67</i>	<i>0,74%</i>	<i>-0,7788</i>	<i>0,4610</i>	<i>-0,7765</i>
Finančné náklady	103 740,82	0,16%	1 281,94	1,65%	105 022,76	0,16%	468 953,22	0,74%	877,45	1,25%	469 830,67	0,74%	-0,7788	0,4610	-0,7765
Rezervy a opravné položky z finančnej činnosti	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-	-	-
<i>Mimoriadna činnosť</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	-	-	-
Náklady na transfery a náklady z odvodu príjmov	24 914 604,74	37,42%	0,00	0,00%	24 914 604,74	37,37%	22 743 511,85	35,91%	0,00	0,00%	22 743 511,85	35,87%	0,0955	-	0,0955

Rok	2022						2021						Index vývoja 2022/2021		
Činnosť	Hlavná činnosť		Podnikateľská činnosť		SPOLU		Hlavná činnosť		Podnikateľská činnosť		SPOLU		Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%			
VÝNOSY spolu	65 715 183,51	100,00%	117 494,93	100,00%	65 832 678,44	100,00%	61 259 615,29	100,00%	105 612,79	100,00%	61 365 228,08	100,00%	0,0727	0,1125	0,0728
<i>Prevádzková činnosť</i>	<i>59 135 756,07</i>	<i>89,99%</i>	<i>116 726,23</i>	<i>99,35%</i>	<i>59 252 482,30</i>	<i>90,00%</i>	<i>54 620 440,96</i>	<i>89,16%</i>	<i>98 332,08</i>	<i>93,11%</i>	<i>54 718 773,04</i>	<i>89,17%</i>	<i>0,0827</i>	<i>0,1871</i>	<i>0,0829</i>
Tržby za vlastné výkony a tovar	3 734 960,33	5,68%	116 725,75	99,35%	3 851 686,08	5,85%	3 267 470,24	5,33%	98 332,03	93,11%	3 365 802,27	5,48%	0,1431	0,1871	0,1444
Zmena stavu vnútroorganizačných zásob	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-	-	-
Aktivácia	16 645,40	0,03%	0,00	0,00%	16 645,40	0,03%	17 485,20	0,03%	0,00	0,00%	17 485,20	0,03%	-0,0480	-	-0,0480
Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	53 556 373,50	81,50%	0,00	0,00%	53 556 373,50	81,35%	49 989 555,31	81,60%	0,00	0,00%	49 989 555,31	81,46%	0,0714	-	0,0714
Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	1 573 340,53	2,39%	0,48	0,00%	1 573 341,01	2,39%	600 708,11	0,98%	0,05	0,00%	600 708,16	0,98%	1,6191	-	1,6191
Zúčtovanie rezerv a opravných položiek	254 436,31	0,39%	0,00	0,00%	254 436,31	0,39%	745 222,10	1,22%	0,00	0,00%	745 222,10	1,21%	-0,6586	-	-0,6586
<i>Finančná činnosť</i>	<i>8,23</i>	<i>0,00%</i>	<i>768,70</i>	<i>0,65%</i>	<i>776,93</i>	<i>0,00%</i>	<i>357 522,86</i>	<i>0,58%</i>	<i>7 280,71</i>	<i>6,89%</i>	<i>364 803,57</i>	<i>0,59%</i>	<i>-1,0000</i>	<i>-</i>	<i>-0,9979</i>
Finančné výnosy	8,23	0,00%	768,70	0,65%	776,93	0,00%	357 522,86	0,58%	7 280,71	6,89%	364 803,57	0,59%	-1,0000	-	-0,9979
Rezervy a opravné položky z finančnej činnosti	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-	-	-
<i>Mimoriadna činnosť</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	-	-	-
Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov	6 579 419,21	10,01%	0,00	0,00%	6 579 419,21	9,99%	6 281 651,47	10,25%	0,00	0,00%	6 281 651,47	10,24%	0,0474	-	0,0474

Rok	2022			2021			Index vývoja 2022/2021		
Činnosť	Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU	Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU	Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			
Výsledok hospodárenia pred zdanením	-869 119,16	39 603,29	-829 515,87	-2 074 365,04	35 416,16	-2 038 948,88	-0,5810	0,1182	-0,5932
Splatná daň z príjmov	0,00	2 443,69	2 443,69	0,00	626,81	626,81	-	-	-
Dodatocne platená daň z príjmov	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-
Výsledok hospodárenia po zdanení	-869 119,16	37 159,60	-831 959,56	-2 074 365,04	34 789,35	-2 039 575,69	-0,5810	0,0681	-0,5921

Horizontálna a vertikálna analýza nákladov a výnosov mesta Banská Bystrica za rok 2022 a 2021

Finančné ukazovatele

Aby mohla byť samospráva riadená efektívne, je dôležité zhodnotiť jej finančnú situáciu. Tak ako v podnikateľskej sfére aj v oblasti verejnej správy sa pre tento účel využíva finančná analýza, ktorej základom sú finančné ukazovatele. Finančná analýza je rozborom dát získaných z účtovníctva, a v prípade samosprávy aj z rozpočtovníctva, s cieľom zistiť, aká je majetková a finančná situácia hodnotenej jednotky. Základom každej finančnej analýzy sú pomerové ukazovatele, ktoré podávajú rýchly obraz o finančnom stave organizácie a jej základných vlastnostiach.

Ukazovateľ	Merná jednotka	Rok 2022	Rok 2021
Oblasť likvidity			
Celková likvidita (3.stupňa)	p.j.	2,063	2,379
Celková likvidita (3.stupňa) - upravená	p.j.	2,063	2,379
Bežná likvidita (2.stupňa)	p.j.	1,000	1,373
Pohotovú likvidita (1.stupňa)	p.j.	0,820	1,212
Čistý pracovný kapitál	EUR	12 171 691	16 379 012
Čisté pohotovú prostriedky	EUR	2 191 634	6 568 718
Oblasť zadlženosti			
Celková zadlženosť (dlhový pomer)	p.j.	0,2255	0,2111
Finančná nezávislosť	p.j.	3,435	3,738
Finančná nezávislosť - upravená	p.j.	4,743	5,261
Miera zadlženosti	p.j.	0,291	0,268
Ukazovateľ podielu KZ na CuZ	p.j.	0,181	0,203
Oblasť aktivity			
Krytie neobežného majetku	p.j.	0,846	0,878
Ukazovateľ neobežného majetku	p.j.	0,916	0,898
Ukazovateľ obežného majetku	p.j.	0,080	0,101
Oblasť rentability			
Rentabilita celkového kapitálu	p.j.	-0,31%	-0,77%
Rentabilita vlastného kapitálu	p.j.	-0,40%	-0,98%

Finančné ukazovatele mesta Banská Bystrica za rok 2022 a 2021

Platobná schopnosť je základným predpokladom úspešného fungovania nielen v podnikateľskom sektore, ale aj v samospráve. Tú možno hodnotiť prostredníctvom ukazovateľov likvidity, ktorá znamená schopnosť premeniť majetok na likvidné prostriedky a uhradiť tak záväzky. **Celková likvidita (likvidita 3.stupňa)** je hlavným ukazovateľom finančnej likvidity a udáva celkový potenciál likvidity účtovnej jednotky. Vypočíta sa ako podiel celkových obežných aktív a krátkodobých cudzích zdrojov. V našom prípade sme k obežným aktívam pripočítali ešte prechodné aktíva, ktoré majú krátkodobý charakter. Hodnota tohto ukazovateľa dosiahla v roku 2022 úroveň **2,063**. Vyššiu vypovedaciu schopnosť má tento ukazovateľ, pokiaľ od obežných aktív odpočítame hodnotu dlhodobých pohľadávok, nakoľko tie nemôžu z časového hľadiska slúžiť na úhradu krátkodobých záväzkov. Vzhľadom k skutočnosti, že v roku 2022 sa netto hodnota dlhodobých pohľadávok, podobne ako v predošlom roku, blíži k nule, hodnota takto upraveného ukazovateľa celkovej likvidity je rovnaká, t.j. na úrovni **2,063**. **Bežná likvidita (likvidita 2.stupňa)** vyjadruje, aká časť krátkodobých záväzkov je krytá finančným majetkom a krátkodobými pohľadávkami. Tento ukazovateľ dosiahol v roku 2022 hodnotu **1**, čo znamená pokles v porovnaní s minulým rokom a hodnota ukazovateľa sa pohybuje v rozmedzí

optima tohto ukazovateľa. **Likvidita 1.stupňa (okamžitá, pohotová likvidita)** hovorí o okamžitej platobnej schopnosti hodnoteného subjektu. Predstavuje podiel hotovostných prostriedkov v pokladni a na bankových účtoch a krátkodobých záväzkov. Vzhľadom k tomu, že samospráva drží na bankovom účte pomerne veľké množstvo hotovostných prostriedkov z dôvodu hromadenia prostriedkov z peňažných fondov, hodnota tohto ukazovateľa prekračuje hornú hranicu optima, a v roku 2022 dosiahla úroveň **0,820**. Všetky štyri spomenuté ukazovatele likvidity za rok 2022, aj ich porovnanie s hodnotami dosiahnutými v predošlom roku, hovoria o trvalej platobnej schopnosti samosprávy, ktorá je pozitívnym znakom jej dobrého finančného zázemia. Medziročne zaznamenávame pokles hodnôt ukazovateľov likvidity, a v prípade 3 zo 4 ukazovateľov sme v optimálnom rozmedzí.

Iný pohľad na likviditu účtovnej jednotky je prostredníctvom absolútneho rozdielu obežných aktív a krátkodobých záväzkov, ktorý sa nazýva **čistý pracovný kapitál**. Jeho hodnota v roku 2022 na úrovni **12 171 691 Eur** hovorí o hodnote obežného majetku, ktorá je financovaná dlhodobým kapitálom. Predstavuje prebytok krátkodobých aktív nad krátkodobými dlhmi, čo je opäť signálom dobrého finančného zázemia samosprávy. **Čisté pohotové prostriedky** predstavujú objem ihneď dostupných peňažných prostriedkov po splatení všetkých okamžite splatných krátkodobých záväzkov. K 31.12.2022 ich objem predstavoval sumu **2 191 634 Eur**.

Kapitálová štruktúra samosprávy má vplyv na jej prosperitu a finančnú stabilitu, a preto je z pohľadu jej riadenia dôležité vyhodnotiť aj ukazovatele zadlženosti. **Celková zadlženosť** hovorí o tom, aká časť majetku je financovaná cudzími zdrojmi. V prípade mesta Banská Bystrica bola hodnota tohto ukazovateľa v roku 2022 **22,55 %**. V porovnaní s predošlým rokom sa zvýšila o 1,44 p. b. Vyššie hodnoty ukazovateľa znamenajú väčšie riziko pre veriteľov, súčasne však využívaním cudzích zdrojov môže samospráva zvyšovať svoju finančnú nezávislosť, preto je dôležité hľadať optimálny pomer medzi vlastnými a cudzími zdrojmi. **Stupeň finančnej samostatnosti** je vyjadrený podielom vlastného a cudzieho kapitálu, a v prípade mesta Banská Bystrica je jeho hodnota **3,435**. V trhovej ekonomike by sa mal tento ukazovateľ pohybovať na úrovni do 100 %, v samospráve sú však prijateľné aj vyššie hodnoty vzhľadom k skutočnosti, že subjekt má stabilné a pomerne isté príjmy v podobe daní a miestnych poplatkov. Na zhodnotenie zadlženosti má vplyv aj tvorba rezerv, ktoré predstavujú budúci záväzok, ktorý môže vzniknúť v bližšie neurčenom čase v neurčitej, len predpokladanej výške. V prípade, že od tohto druhu záväzku abstrahujeme, stupeň finančnej samostatnosti sa zvýši na úroveň **4,743**. Opačným pomerom získame ukazovateľ **miery zadlženosti**. Tá v prípade mesta Banská Bystrica za rok 2022 hovorí, že na 1 Eur vlastného kapitálu pripadá **0,291** Eur z cudzích zdrojov. Krátkodobé záväzky tvoria z celkových cudzích zdrojov **18,1 %**. Medziročne tento podiel klesol v dôsledku poklesu krátkodobých záväzkov a krátkodobých bankových úverov.

Ukazovateľ krytia neobežného majetku je na úrovni **0,846** a vyjadruje, aký podiel dlhodobého majetku kryjú vlastné zdroje. Hodnoty blížiac sa k 1 znamenajú rast stability, avšak prekročenie už znamená aj nižšiu efektívnosť využitia zdrojov. Ukazovatele obežného a neobežného majetku sú vyjadrením štruktúry aktív. **Neobežný majetok** tvorí **91,6 %** a **obežný majetok** tvorí **8 %** celkového majetku mesta Banská Bystrica. Medziročne podiel obežného majetku na celkovom majetku klesol o 2,05 p.b. v dôsledku výrazného súčasného poklesu finančného majetku a o niečo menej výrazným poklesom zúčtovania transferov rozpočtu obce.

V závere prevedenej finančnej analýzy môžeme zhrnúť, že mesto Banská Bystrica je vysoko likvidné a nemá problémy s platobnou schopnosťou. Celková zadlženosť je nízka, pričom v štruktúre prevažujú dlhodobé záväzky so splatnosťou dlhšou ako jeden rok, a vyznačuje sa vysokým stupňom finančnej nezávislosti. Výnosnosť prostriedkov investovaných do samosprávy sa medziročne dostala do záporných čísel z dôvodu dosiahnutej straty. Rentabilita vlastného kapitálu sa pohybuje na úrovni **-0,40 %**, čo pri porovnaní s predchádzajúcim obdobím znamená, že vzrástla o **,58 p.b.**

Rentabilita celkového kapitálu taktiež vzrástla, z úrovne -0,77 % na úroveň -0,31 %. V podnikateľskom prostredí by tieto hodnoty boli považované za výrazne negatívne. V prípade mesta môžeme byť voči týmto hodnotám viac tolerantní, nakoľko prioritou samosprávy nie je dosahovanie zisku. Napriek tomu stále záporné čísla a dosiahnutá strata poukazujú na negatívnu skutočnosť, a to že v danom roku náklady výrazne presiahli výnosy účtovnej jednotky. Preto snahou samosprávy v ďalšom období bude zvrátenie tohto vývoja s cieľom dosiahnuť opäť kladný výsledok hospodárenia.

Konsolidovaná účtovná závierka

Mesto Banská Bystrica je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Mesto pri výkone samosprávy zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje podľa osobitných predpisov svoje rozpočtové a príspevkové organizácie, iné právnické osoby a zariadenia. Je súčasťou súhrnného celku verejnej správy Slovenskej republiky.

V zmysle zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve je mesto Banská Bystrica povinné zostaviť konsolidovanú účtovnú závierku, nakoľko malo v roku 2022 väčšinovú (viac ako 50 %) alebo významnú majetkovú účasť (nad 20 %) vo viacerých obchodných spoločnostiach. Zároveň malo mesto v roku 2022 v zriaďovateľskej pôsobnosti 13 rozpočtových a 2 príspevkové organizácie a u 2 obchodných spoločností figuruje ako 100 % vlastník.

Organizácie konsolidovaného celku

Rozpočtové organizácie mesta Banská Bystrica ku dňu 31.12.2022

Názov organizácie:	
Základná škola s materskou školou Jána Bakossa	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Bakossova 5, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
ZŠ s MŠ Jána Bakossa sa zameriava na vyučovanie anglického jazyka (posilnenie týždenného počtu hodín, týždeň s anglickým lektorom), vyučovanie ďalších cudzích jazykov (nemecký jazyk, ruský jazyk), podporu žiakov s individuálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Podporuje rozvíjanie talentu žiakov ich účasťou v predmetových olympiádach a súťažiach. Snahou je, aby sa žiaci pravidelne venovali športu, preto ich zapájajú do športových súťaží a aktivít a pravidelne organizuje plavecký a korčuliarsky výcvik na 1. stupni a plavecký a lyžiarsky výcvik na 2. stupni ZŠ. Na prvom stupni pravidelne organizuje pobyty žiakov v škole v prírode. Škola je zapojená do projektov Zelená škola, Škola podporujúca zdravie a IT Akadémia. Žiakom poskytuje bohatú krúžkovú činnosť. Škola má vlastnú školskú knižnicu, v rámci ktorej realizuje aktivity podporujúce čitateľskú gramotnosť. Základná škola zabezpečuje aj vzdelávanie žiakov, ktorí sú vo vyšetrovacej väzbe v Ústave na výkon väzby a Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Banskej Bystrici a plnia si povinnú školskú dochádzku.	

Názov organizácie:	
Základná škola, Golianova 8, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Golianova 8, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Škola kladie dôraz na poskytnutie čo najlepšieho vzdelania pomocou moderných vyučovacích metód; každá trieda je vybavená interaktívnymi tabuľami, ktoré sú využívané vo výchovno-vzdelávacom procese. V čo najväčšej miere sa snaží povzbudiť deti k zdravému životnému štýlu, zdravej strave a pobytu v prírode. Škola kladie dôraz na rozvoj pohybových schopností žiakov, mottom školy je: "Naučme deti športovať". Škola úzko spolupracuje so športovými klubmi: HC 05 Banská Bystrica, Športový klub lyžiarov BB, Klub karate, basketbalový oddiel ŠKP 08 BB.	

Názov organizácie:	
Základná škola Slobodného slovenského vysielateľa Skuteckého 8 Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Skuteckého 8, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Škola pre deti so špecifickým nadaním na cudzie jazyky (vyučovanie prvého cudzieho jazyka od 1.ročníka / v rozsahu 3 hodiny týždenne, druhý cudzí jazyk od 5. ročníka / v rozsahu 3 hodiny týždenne), organizujúca množstvo aktivít na podporu ich výučby (projekty, vzdelávacie pobyty v zahraničí). Škola s rozšíreným vyučovaním cudzích jazykov; integrované vyučovanie cudzích jazykov a neязыkových predmetov metódou CLIL, konverzácia v cudzích jazykoch v povinných aj záujmových útvaroch ; školský vzdelávací program je dopĺňaný hodinami aj podľa regionálnych špecifik Banskej Bystrice.	

Názov organizácie:	
Základná škola , Trieda SNP 20 , Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Trieda SNP 20, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Škola pripravujúca žiakov na samostatné a aktívne zapojenie sa do života prostredníctvom osvojovania si vedomostí, ovládania cudzích jazykov, rozvíjanie vzťahu k životnému prostrediu a k počítačovej gramotnosti. Dlhodobým zámerom školy je rozvíjať osvetovú, vzdelávaciu a výchovnú činnosť detí a žiakov s dôrazom na environmentálnu výchovu, šport, jazykové a informačno-komunikačné kompetencie žiakov. Veľký dôraz kladie na dobrú prípravu žiakov na stredné školy i do života (posilnená výučba SJL a MAT v 9. ročníku), výučba matematiky na I. stupni Hejného metódou; škola rozvíjajúca jazykové spôsobilosti (výučba anglického jazyka od 1. ročníka a druhého cudzieho jazyka od 7. ročníka); sociálny pedagóg pomáha žiakom a rodičom pri riešení zložitých výchovno-vzdelávacích situácií; škola podporujúca šport (rozšírená výučba telesnej výchovy na I. stupni, športové triedy 5. - 9. ročník so zameraním na futbal, atletiku, volejbal; spolupráca s klubmi MFK Dukla Banská Bystrica, Futbalovou školou M. Hamšíka, ŠK UMB B. Bystrica, VK Brusno); škola formujúca vzťah k životnému prostrediu; škola využívajúca IKT; škola poskytujúca aktívne využívanie voľného času; škola otvorená sociálnym partnerom a verejnosti.	

Názov organizácie:	
Základná škola, Moskovská 2, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Moskovská 2, 974 04 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Škola zameraná na vyučovanie cudzích jazykov (rozšírené vyučovanie anglického jazyka od 1. ročníka, od 7. ročníka pribúda ďalší cudzí jazyk - nemecký a ruský, projekty, spolupráca so školami v zahraničí, rozvoj kľúčových kompetencií žiakov , využívanie moderných technológií vo vyučovaní, výučba informatiky a zavádzanie IKT do vyučovania a medzi verejnosť, zvyšovanie environmentálneho a globálneho povedomia žiakov cez projektové vyučovanie, rozvoj regionálnej kultúry, šport a zdravý životný štýl, mimoškolská činnosť (aktívne trávenie voľného času v školskej knižnici, ŠKD, na krúžkoch v SCVČ Relaxáčik).	

Názov organizácie:	
Základná škola s materskou školou, Radvanská 1, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Radvanská 1, 974 05 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Škola, ktorej žiaci majú možnosť oboznamovať sa s cudzím jazykom už od 1. ročníka. V súčasnosti sa v škole vyučujú cudzie jazyky - anglický, nemecký, ruský. Jazykové kvízy, práca s časopismi a tvorba projektov sú hlavné aktivity, ktorými si žiaci rozvíjajú rečové zručnosti aj tvorivosť. Oživením jazykového vyučovania je práca s IKT. Záujem o cudzí jazyk podporuje i spolupráca so subjektmi mimo školy.</p> <p>V rámci projektov sa vybudovali moderné odborné učebne pre jednotlivé predmety – geografia, biológia, chémia, fyzika, výchova umením, cudzie jazyky, počítačové učebne. Žiaci majú k dispozícii všetky názorné pomôcky na zoznámenie sa s týmito predmetmi a majú možnosť kvalitnejšie rozvíjať svoj talent. Prostredníctvom IKT učitelia modernou a príťažlivou formou vzbudzujú záujem žiakov o tieto predmety.</p> <p>Na škole pôsobí detský folklórny súbor Radvanček, hudobno – tvorivá dielňa Spievankovo, či detský divadelný súbor Radvanské hviezdy, ktoré každoročne pripravujú vystúpenia pre žiakov a verejnosť a ktoré si získali divákov nielen v našej škole, ale na rôznych vystúpeniach a prehliadkach.</p>	

Názov organizácie:	
Základná škola, Spojová 14, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Spojová 14, 974 04 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Škola s viac ako 40- ročnou históriou je najväčšou plne organizovanou školou v meste, ktorá pre žiakov vytvára bezpečné a tvorivé prostredie s príjemnou pracovnou atmosférou, zameriava sa na otvorené partnerstvo, žiakov vedie k zdravému životnému štýlu, ekologickému mysleniu, kooperácii a podpore v schopnostiach samostatne myslieť, vhodne sa vyjadrovať a prezentovať svoje názory primeraným spôsobom; nadpriemernú úroveň školy potvrdzuje účasť žiakov v súťažiach na úrovni okresu, kraja i celého Slovenska, ale najmä ich úspešnosť v ďalšom štúdiu na stredných a vysokých školách, súčasťou školy je upravený školský športový areál, ktorý ponúka športové využitie dopoludnia žiakom a v popoludňajších hodinách aj sídliskovej komunite.</p>	

Názov organizácie:	
Základná škola, Ďumbierska 17, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Ďumbierska 17, 974 11 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>TOP škola Slovenska podľa INEKO, ktorej mottom je: "Poznávajme nielen rozumom, ale aj srdcom" ; škola sa ako jediná v banskobystrickom okrese zaoberá aj vzdelávaním detí so všeobecným intelektovým nadaním, pričom v každom ročníku je zriadená jedna trieda pre deti so všeobecným intelektovým nadaním (VIN), v porovnaní s klasickými triedami majú do obsahu vzdelávania pridaný v každom ročníku ďalší predmet s názvom Obohatenie, v piatom ročníku predmet Tvorba prezentácií, v 3., 4. a 8. ročníku: Logickú matematiku. Súčasťou absolvovania každého ročníka a postupu do vyššieho ročníka je aj obhajoba ročníkovej práce - celoročného žiackeho projektu.</p>	

Názov organizácie:	
Základná škola Sitnianska 32, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Sitnianska 32, 974 11 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Škola podporuje rozvoj jazykových zručností (výučba anglického jazyka od 1. ročníka), športovo-pohybových zručností (korčuliarsky, plavecký, lyžiarsky výcvik, škola v prírode), výučba umožňujúca rozvoj individuálnych záujmov v troch líniiach v predmete "Mladý bádateľ", výučba s pomocou interaktívnych tabúl a digitálnych technológií, špičkovo vybavené špecializované učebne, pestrá ponuka krúžkov, odborné poradenstvo (školský psychológ, špeciálny pedagóg).	

Názov organizácie:	
Základná škola, Pieninská 27, Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Pieninská 27, 974 11 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Škola ponúka žiakom kvalitný výchovno-vzdelávací proces zabezpečený odbornými pedagogickými zamestnancami, individuálny prístup k deťom podľa konkrétnych potrieb a orientáciu na osobnosť žiaka, výchovné poradenstvo a odborný výkon špeciálneho pedagóga, kvalitnú prípravu a úspechy žiakov v mnohých súťažiach a olympiádach, komplexnú starostlivosť ŠKD pre žiakov 1. - 5. ročníka, ojedinelú a atraktívnu prázdninovú činnosť ŠKD, pestrú krúžkovú a záujmovú činnosť, výborné podmienky pre rozvoj záujmov v oblasti športu, možnosť reprezentačne hrať volejbal v súťažiach riadených Slovenskou volejbalovou federáciou a spolupráca so športovými klubmi a inštitúciami v rôznych oblastiach športu, klub aktivistov žiackeho života - žiacky parlament, rozhlasovú družinu a redakčnú radu; lyžiarsky, plavecký a korčuliarsky výcvik, školu v prírode, školské poznávacie výlety a exkurzie, prepojenosť školy a rodiny, príjemné prostredie a priestrané triedy.	

Názov organizácie:	
Základná škola Jozefa Gregora Tajovského Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Gaštanová 12, 974 09 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Škola je zameraná na rozvoj technického a prírodovedného rozvoja žiakov. V priestoroch školy bolo otvorené Centrum techniky, tzv. CeTech. Jedná sa o jedinečný komplex odborných učební techniky na Slovensku. Zaručuje žiakom základnej školy bezkonkurenčné nadobúdanie technickej gramotnosti, t.j. technického myslenia, pracovných zručností, kreatívneho riešenia komplexných úloh. Zaujímavý študijný program ZŠ J. G. Tajovského a najmodernejšie technológie súčasnej doby, s ktorými žiaci v CeTechu pracujú, sú silným stimulom z hľadiska ich budúcej profesijnej orientácie. CNC stavebnice, 3D tlačiarne, laserová gravírovačka a mnoho iných technických zariadení žiakom otvárajú dvere do moderného sveta práce.	

Názov organizácie:	
Základná umelecká škola Jána Cikkera Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Štefánikovo nábrežie 6, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Základná umelecká škola Jána Cikkera Banská Bystrica poskytuje na území mesta vzdelanie v štyroch odboroch: v hudobnom, tanečnom, výtvarnom a literárno-dramatickom. Vyučovanie v ZUŠ je organizované na troch pracoviskách: Štefánikovo nábrežie 6 (hudobný odbor: hra na klavíri, keyboarde, husliach, gitare, elektrickej gitare, cimbale, zobcovej a priečnej flaute, trúbke, bicích nástrojoch, akordeóne a spev; výtvarný odbor: rozšírené vyučovanie keramiky, počítačová animácia, príprava na stredné a vysoké školy; tanečný odbor a literárno – dramatický odbor); Lazovná 62 (hudobný odbor: hra na klavíri, keyboarde, husliach, violončele, gitare, zobcovej flaute, trúbke, akordeóne, bicích nástrojoch, klarinete, saxofóne a spev a výtvarný odbor a Internátna 2A (hudobný odbor: hra na klavíri, keyboarde, husliach, gitare, zobcovej a priečnej flaute, akordeóne a spev a výtvarný odbor).</p>	

Názov organizácie:	
Centrum voľného času Banská Bystrica	
Právna forma:	rozpočtová organizácia
Sídlo organizácie:	Havranské 9, 974 04 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Centrum voľného času je samostatná rozpočtová organizácia s právnou subjektivitou. Okrem pravidelnej činnosti v záujmových útvaroch organizuje rôzne príležitostné podujatia formou jednorazových akcií alebo pravidelne sa opakujúcich ako napr. predmetové olympiády, okresné športové súťaže, besedy pre žiakov základných škôl a detí materských škôl, preventívne programy pre materské a základné školy. Podieľa sa aj na vypíňaní voľného času zdravotne a mentálne postihnutých detí. Zamestnanci spolupracujú s materskými a základnými školami, športovými klubmi, hasičským a záchranným zborom, policajným zborom, občianskymi združeniami a rôznymi ďalšími organizáciami pracujúcimi s deťmi a mládežou.</p>	

Príspevkové organizácie mesta Banská Bystrica ku dňu 31.12.2022

Názov organizácie:	
Záhradnícke a rekreačné služby	
Právna forma:	príspevková organizácia
Sídlo organizácie:	Švermova 45, 974 04 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
<p>Výkon správy fondu vegetačných porastov v rozsahu platného VZN mesta Banská Bystrica o tvorbe, údržbe a ochrane zelene; údržba mestskej zelene, detských ihrísk, pieskovísk a zverených technických zariadení; správa cintorínov, pohrebná a cintorínska činnosť; správa krematória, kremačná činnosť; spoločensko-kultúrna a osvetová činnosť; organizácia programov, výstav predstavení, atď.; správa kultúrnych a rekreačných zariadení; prevádzka športovísk a športových zariadení; budovanie nových telovýchovných objektov a zariadení; správa zvereného majetku mesta.</p>	

Názov organizácie:	
Investorský útvar mesta	
Právna forma:	príspevková organizácia
Sídlo organizácie:	Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Architektonické činnosti - v súčasnosti nevyvíja činnosť	

Obchodné spoločnosti s majetkovou účasťou mesta Banská Bystrica ku dňu 31.12.2022

Názov organizácie:	
MBB a. s.	
Právna forma:	akciová spoločnosť
Sídlo organizácie:	Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Prenájom nehnuteľností, investičná výstavba, správa bytových domov, prevádzka športových zariadení ako je Krytá plaváreň Štiavničky a Zimný štadión v Banskej Bystrici, predaj pozemkov a budovanie infraštruktúry v Priemyselnom parku Šalková (Industrial park).	

Názov organizácie:	
Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o.	
Právna forma:	spoločnosť s ručením obmedzeným
Sídlo organizácie:	Dolný Harmanec 51, 976 03 Dolný Harmanec
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Správa lesného majetku mesta Banská Bystrica na vymedzenom území a vykonávanie hospodárskej činnosti (pestovanie lesa a ťažba dreva), poľnohospodárstvo a lesníctvo, vrátane nespracovaných poľnohospodárskych a lesných výrobkov na ďalšie spracovanie alebo predaj, poľovníctvo, ktoré vykonáva v poľovnom revíri mesta Banská Bystrica na základe nájomnej zmluvy.	

Názov organizácie:	
Dopravný podnik mesta Banská Bystrica, a. s.	
Právna forma:	akciová spoločnosť
Sídlo organizácie:	Kremnička 53, 974 05 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Výkon verejnej pravidelnej Mestskej hromadnej dopravy v Banskej Bystrici, na území mesta Banská Bystrica, cestná motorová doprava - vnútroštátna nepravidelná autobusová doprava, vykonávanie medzinárodnej nepravidelnej autobusovej dopravy, prevádzkovanie dráhy: Trolejbusová mestská dráha v Banskej Bystrici, prevádzkovanie dopravy na dráhe: Trolejbusová mestská dráha v Banskej Bystrici.	

Názov organizácie:	
BB-BIOPOWER, a. s.	
Právna forma:	akciová spoločnosť
Sídlo organizácie:	Svoradova 1, 811 03 Bratislava
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Výroba elektriny, inžinierske činnosti a poradenstvo.	

Názov organizácie:	
STEFE Banská Bystrica, a. s.	
Právna forma:	akciová spoločnosť
Sídlo organizácie:	Zvolenská cesta 1, 974 05 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Elektroenergetika - výroba elektriny.	

Názov organizácie:	
BIC Banská Bystrica, s.r.o.	
Právna forma:	spoločnosť s ručením obmedzeným
Sídlo organizácie:	Rudohorská 33, 974 11 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Aktívna podpora podnikateľským subjektom ako aj verejnému sektoru a vytváranie atmosféry pre inovatívne podnikanie v regióne.	

Názov organizácie:	
Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.	
Právna forma:	akciová spoločnosť
Sídlo organizácie:	Partizánska cesta 5, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Poradenská, technická a odborná pomoc v oblasti výroby, úpravy, dodávky pitnej a úžitkovej vody, prevádzky vodovodov, kanalizácií a čistiarní odpadových vôd; vodohospodárske stavby; projektovanie, riešenie a vyhodnocovanie úloh hydrogeologického prieskumu, inžiniersko-geologického prieskumu a geologického prieskumu životného prostredia; prevádzkovanie verejných vodovodov I. až III. kategórie, prevádzkovanie verejných kanalizácií I. až III. kategórie.	

Názov organizácie:	
Zolka Zvolen, s.r.o.	
Právna forma:	spoločnosť s ručením obmedzeným
Sídlo organizácie:	Námestie SNP 3, 960 01 Zvolen
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Ťažba, predaj a približovanie dreva, prenájom strojov a prístrojov, poradenstvo.	

Názov organizácie:	
Dom kultúry BB, s.r.o.	
Právna forma:	spoločnosť s ručením obmedzeným
Sídlo organizácie:	Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica
Činnosť, ktorú vykonáva:	
Zriadené na odkúpenie a rekonštrukciu Domu kultúry pre účely kultúrneho vyžitia obyvateľov BB.	

Pri spracovaní konsolidovaného celku postupovalo mesto Banská Bystrica metódou úplnej konsolidácie pri rozpočtových organizáciách, príspevkovej organizácii a pri obchodných spoločnostiach MBB a. s. a Mestské lesy Banská Bystrica s. r. o.

Metódou vlastného imania postupovalo mesto v prípade obchodných spoločností: Dopravný podnik mesta Banská Bystrica, a. s., BB-BIOPOWER, a. s., STEFE Banská Bystrica, a. s. a Domu kultúry, s.r.o.

Ostatné majetkové podiely sú nižšie ako 20 % a z tohto dôvodu boli zahrnuté do konsolidovaných výkazov v účtovnej hodnote.

Spoločnosť	Základné imanie	Podiel na základnom imaní	Hodnota podielu na základnom imaní k 31.12.2022 bežného účtovného obdobia - netto	Poznámka
	EUR	%	EUR	
Obchodné spoločnosti v zakladateľskej pôsobnosti a s majetkovou účasťou mesta Banská Bystrica				
MBB a.s.	16 400 000	100,00%	16 400 000	Mesto BB - 100%
Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o.	211 598	100,00%	211 598	Mesto BB - 100%
Obchodné spoločnosti s majetkovou účasťou mesta Banská Bystrica v rámci konsolidácie				
Dom kultúry BB, s.r.o.	20 000	50,00%	10 000	Mesto BB
Dopravný podnik mesta Banská Bystrica, a.s.	70 826	48,98%	34 692	Mesto BB
BB-BIOPOWER, a. s.*	25 000	40,00%	10 000	majetkový podiel MBB, a.s.
STEFE Banská Bystrica, a.s.	8 968 400	34,00%	3 049 256	Mesto BB
Obchodné spoločnosti s majetkovou účasťou mesta Banská Bystrica zahrnuté do konsolidovaných výkazov v účtovnej hodnote				
BIC Banská Bystrica, s.r.o.	24 167	14,42%	3 486	Mesto BB
Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.	147 472 314	10,77%	15 882 760	Mesto BB
Zolka Zvolen, s.r.o.**	9 960	10,00%	996	podiel Mestské lesy Banská Bystrica

(*) majetkový podiel MBB a.s.

(**) majetkový podiel Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o.

Majetkové podiely mesta Banská Bystrica k 31.12.2022

Aktíva a pasíva

Najväčší podiel na majetku tvorí dlhodobý hmotný majetok, ktorý predstavuje 86,62 % z celkového majetku konsolidovaného celku. Medziročne dlhodobý hmotný majetok vzrástol o 3,85 %, v absolútnom vyjadrení o 9,570 mil. Eur. Hodnota dlhodobého nehmotného majetku klesla o 6,84 % z dôvodu vytvorených oprávok. V rámci krátkodobých aktív najvýraznejší pohyb sledujeme na finančných účtoch, kde objem prostriedkov poklesol absolútne o 5,096 mil. Eur na úroveň 14,202 mil. Eur. Na účte zásoby hodnota vzrástla o 11,02 % (o 24 tis. Eur). Pohľadávky po lehote splatnosti vzrástli na úroveň 1 598 555,49 Eur, čo znamená nárast približne o 320 tis. Eur.

AKTÍVA	Netto 31.12.2022		Netto 31.12.2021		Index vývoja
	v EUR	%	v EUR	%	
Spolu majetok	297 818 398,59	100,00%	292 232 560,29	100,00%	0,0191
Neobežný majetok	279 478 791,23	93,84%	269 817 401,40	92,33%	0,0358
Dlhodobý nehmotný majetok	491 120,92	0,16%	527 189,64	0,18%	-0,0684
Dlhodobý hmotný majetok	257 975 520,52	86,62%	248 405 513,04	85,00%	0,0385
Dlhodobý finančný majetok	21 012 149,79	7,06%	20 884 698,72	7,15%	0,0061
Obežný majetok	17 291 866,37	5,81%	22 099 426,87	7,56%	-0,2175
Zásoby	246 100,17	0,08%	221 669,91	0,08%	0,1102
Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-
Dlhodobé pohľadávky	497,91	0,00%	497,91	0,00%	0,0000
Krátkodobé pohľadávky	2 843 452,46	0,95%	2 579 616,99	0,88%	0,1023
Finančný majetok	14 201 815,83	4,77%	19 297 642,06	6,60%	-0,2641
Prechodné účty aktívne	1 047 740,99	0,35%	315 732,02	0,11%	2,3185

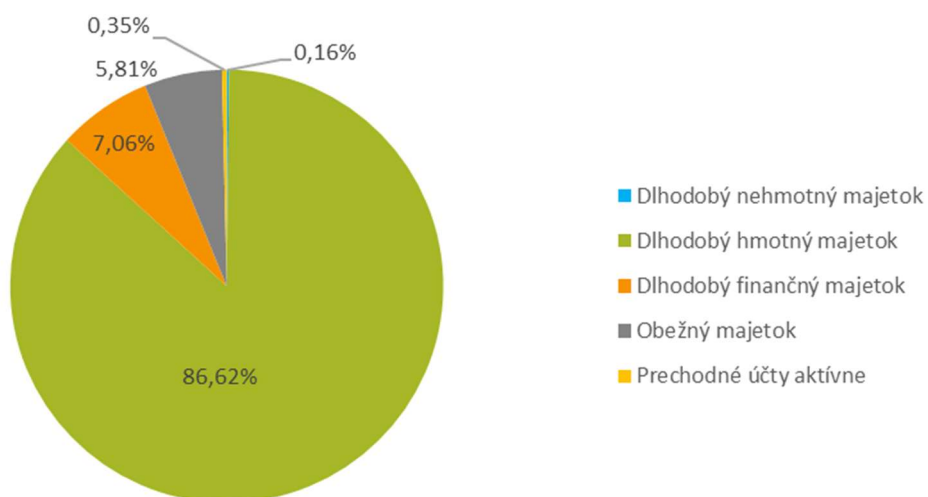
Konsolidované aktíva mesta Banská Bystrica k 31.12.2022 a 31.12.2021 (v EUR)

Hodnota konsolidovaného výsledku hospodárenia dosiahla aj tento rok zápornú hodnotu, a to - 592 751,76 Eur, čo v porovnaní s minulým rokom predstavuje v absolútnom vyjadrení nárast približne o 902 tis. Eur.

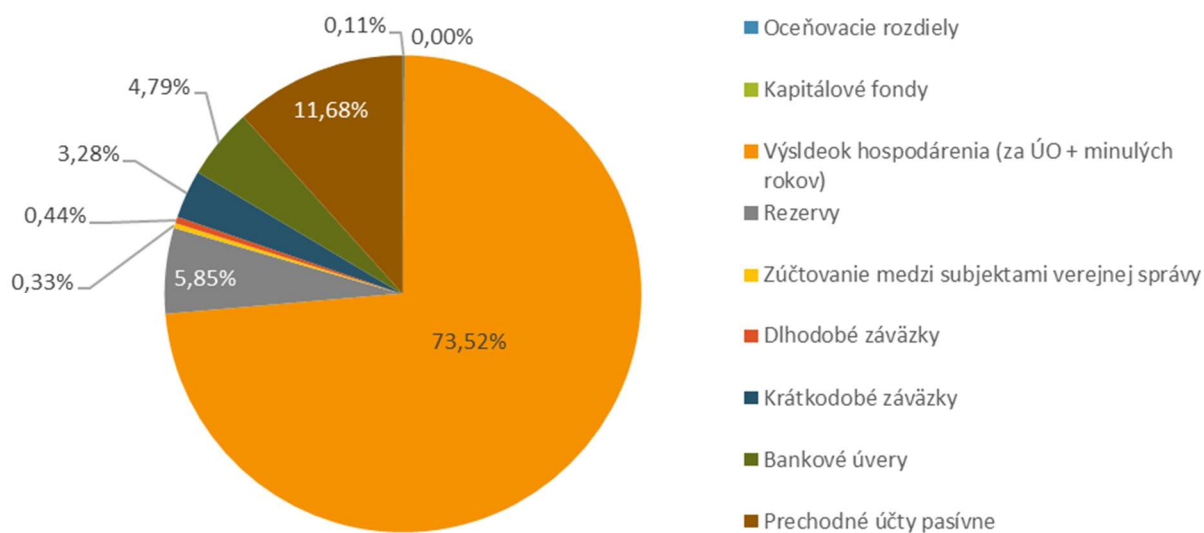
Hodnota rezerv vzrástla len nepatrne. Výrazný nárast sme zaznamenali pri bankových úveroch (nárast o 41,55 %). Zároveň došlo k poklesu krátkodobých záväzkov (pokles o 4,88 %) a výraznému poklesu dlhodobých záväzkov (pokles o 20,11 %).

PASÍVA	Netto 31.12.2022		Netto 31.12.2021		Index vývoja
	v EUR	%	v EUR	%	
Spolu vlastné imanie a záväzky	297 818 398,59	100,00%	292 232 560,29	100,00%	0,0191
Vlastné imanie	219 281 685,79	73,63%	220 119 310,13	75,32%	-0,0038
Oceňovacie rozdiely	334 070,32	0,11%	290 957,22	0,10%	0,1482
Kapitálové fondy	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-
Nevysporiadaný VH minulých rokov	219 540 367,23	73,72%	221 322 878,74	75,74%	-0,0081
Výsledok hospodárenia za ÚO	-592 751,76	-0,20%	-1 494 525,83	-0,51%	-0,6034
Záväzky	43 762 991,77	14,69%	40 045 663,51	13,70%	0,0928
Rezervy	17 432 417,51	5,85%	16 897 891,05	5,78%	0,0316
Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	981 361,80	0,33%	1 157 271,24	0,40%	-0,1520
Dlhodobé záväzky	1 314 741,96	0,44%	1 645 780,62	0,56%	-0,2011
Krátkodobé záväzky	9 757 904,80	3,28%	10 258 611,73	3,51%	-0,0488
Bankové úvery	14 276 565,70	4,79%	10 086 108,87	3,45%	0,4155
Prechodné účty pasívne	34 773 721,03	11,68%	32 067 586,65	10,97%	0,0844

Konsolidované pasíva mesta Banská Bystrica k 31.12.2022 a 31.12.2021

Vertikálna analýza konsolidovaných aktív mesta Banská Bystrica k 31.12.2022

Vertikálna analýza konsolidovaných pasív mesta Banská Bystrica k 31.12.2022

Náklady a výnosy

Konsolidovaný celok mesta Banská Bystrica vykázal za rok 2022 za svoju hlavnú činnosť stratu v sume -157 129,24 Eur. V rámci podnikateľskej činnosti za rok 2022 taktiež vygeneroval stratu v sume -421 054,51 Eur, ktorá sa po odvedení dani z príjmov zvýšila na sumu - 435 622,52 Eur.

V prípade hlavnej činnosti konsolidovaného celku evidujeme nárast nákladov aj výnosov, v prípade nákladov o 5,39 % a v prípade výnosov o 6,11 %. Najväčší podiel majú osobné náklady, ktoré medziročne vzrástli o 3,62 %. Daňové výnosy a výnosy z poplatkov vzrástli o sumu 3 559 066,65 Eur, čo predstavuje nárast o 7,14 % oproti roku 2021. Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov do rozpočtu obce a ňou zriadených rozpočtových a príjmových organizácií vzrástli o 0,63 %, pričom najväčší podiel na tom mali bežné transfery zo štátneho rozpočtu a od iných subjektov verejnej správy (podiel 92,10 %). Medziročný pokles nákladov a výnosov v súvislosti s tvorbou rezerv vznikol z dôvodu zmeny spôsobu účtovania. Zatiaľ čo v roku 2018 boli do výnosov rozpúšťané celé rezervy a v rámci nákladov vytvárané nové, od roku 2019 sa rezerva vytvorí a zúčtuje len v potrebnej výške rozdielu. Tento postup bol použitý aj v roku 2020 a 2021.

V prípade podnikateľskej činnosti konsolidovaného celku evidujeme mierny nárast na strane výnosov, no významný pokles na strane nákladov, a tak dosiahnutá bolo strata sa v porovnaní s rokom 2021 nižšia o viac než 378 tis. Eur. Spomedzi nákladov najväčší podiel, viac ako 31 %, tvoria osobné náklady, ktoré medziročne vzrástli o 17,21 % (absolútne o 279 tis. Eur). Stúpili aj ďalšie druhy nákladov, okrem nákladov na dane a poplatky, ktoré medziročne klesli o takmer 21 %. Klesli aj náklady na spotrebované nákupy, a spolu s nimi ostatné náklady na prevádzkovú činnosť. V prípade výnosov je medziročný pokles výnosov z predaja tovaru kompenzovaný nárastom tržieb z predaja vlastných výrobkov a z predaja služieb. Konsolidovaný celok dosiahol v roku 2022 v podnikateľskej činnosti finančný výnos v objeme 3 921,73 Eur. Oproti tomu však stoja v konsolidovanom celku finančné náklady v objeme 92 803,02 Eur. Výsledkom hospodárenia podnikateľskej finančnej činnosti je preto strata.

KONSOLIDOVANÉ ÚDAJE	2022						2021						Index vývoja 2022/2021		
Činnosť	Hlavná činnosť		Podnikateľská činnosť		SPOLU		Hlavná činnosť		Podnikateľská činnosť		SPOLU		Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%			
NÁKLADY spolu	82 251 448,72	100,00%	6 082 356,77	100,00%	88 333 805,49	100,00%	78 044 742,16	100,00%	6 349 869,46	100,00%	84 394 611,62	100,00%	0,0539	-0,0421	0,0467
<i>Prevádzková činnosť</i>	<i>67 874 026,06</i>	<i>82,52%</i>	<i>5 989 553,75</i>	<i>98,47%</i>	<i>73 863 579,81</i>	<i>83,62%</i>	<i>64 702 580,01</i>	<i>82,90%</i>	<i>6 289 487,49</i>	<i>99,05%</i>	<i>70 992 067,50</i>	<i>84,12%</i>	<i>0,0490</i>	<i>-0,0477</i>	<i>0,0404</i>
Spotrebované nákupy	7 415 273,73	9,02%	912 101,63	15,00%	8 327 375,36	9,43%	6 099 729,31	7,82%	1 577 315,12	24,84%	7 677 044,43	9,10%	0,2157	-0,4217	0,0847
Služby	14 727 734,93	17,91%	1 763 776,27	29,00%	16 491 511,20	18,67%	14 413 062,00	18,47%	1 649 177,49	25,97%	16 062 239,49	19,03%	0,0218	0,0695	0,0267
Osobné náklady	39 498 880,81	48,02%	1 899 045,56	31,22%	41 397 926,37	46,87%	38 117 139,55	48,84%	1 620 266,15	25,52%	39 737 405,70	47,09%	0,0362	0,1721	0,0418
Dane a poplatky	140 812,68	0,17%	4 135,18	0,07%	144 947,86	0,16%	139 354,29	0,18%	5 226,62	0,08%	144 580,91	0,17%	0,0105	-0,2088	0,0025
Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	540 383,48	0,66%	40 658,03	0,67%	581 041,51	0,66%	573 084,01	0,73%	214 288,92	3,37%	787 372,93	0,93%	-0,0571	-0,8103	-0,2621
Rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti	834 206,37	1,01%	5 197,46	0,09%	839 403,83	0,95%	442 312,03	0,57%	4 175,19	0,07%	446 487,22	0,53%	0,8860	0,2448	0,8800
Odpisy dlhodobého majetku	4 716 734,06	5,73%	1 364 639,62	22,44%	6 081 373,68	6,88%	4 917 898,82	6,30%	1 219 038,00	19,20%	6 136 936,82	7,27%	-0,0409	0,1194	-0,0091
<i>Finančná činnosť</i>	<i>157 122,27</i>	<i>0,19%</i>	<i>92 803,02</i>	<i>1,53%</i>	<i>249 925,29</i>	<i>0,28%</i>	<i>524 290,03</i>	<i>0,67%</i>	<i>60 381,97</i>	<i>0,95%</i>	<i>584 672,00</i>	<i>0,69%</i>	<i>-0,7003</i>	<i>0,5369</i>	<i>-0,5725</i>
Finančné náklady	157 122,27	0,19%	92 803,02	1,53%	249 925,29	0,28%	524 290,03	0,67%	60 381,97	0,99%	584 672,00	0,69%	-0,7003	0,5369	-0,5725
Rezervy a opravné položky z finančnej činnosti	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-	-	-
<i>Mimoriadna činnosť</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Náklady na transfery a náklady z odvodu príjmov</i>	<i>14 220 300,39</i>	<i>17,29%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>14 220 300,39</i>	<i>16,10%</i>	<i>12 817 872,12</i>	<i>16,42%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>12 817 872,12</i>	<i>15,19%</i>	<i>0,1094</i>	<i>-</i>	<i>0,1094</i>

Rok	2022						2021						Index vývoja 2022/2021		
Činnosť	Hlavná činnosť		Podnikateľská činnosť		SPOLU		Hlavná činnosť		Podnikateľská činnosť		SPOLU		Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU
	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%			
VÝNOSY spolu	82 094 319,48	100,00%	5 661 302,26	100,00%	87 755 621,74	100,00%	77 369 802,48	100,00%	5 550 405,68	100,00%	82 920 208,16	100,00%	0,0611	0,0200	0,0583
<i>Prevádzková činnosť</i>	<i>61 239 240,15</i>	<i>74,60%</i>	<i>5 657 380,53</i>	<i>99,93%</i>	<i>66 896 620,68</i>	<i>76,23%</i>	<i>55 976 310,15</i>	<i>72,35%</i>	<i>5 543 124,92</i>	<i>99,87%</i>	<i>61 519 435,07</i>	<i>74,19%</i>	<i>0,0940</i>	<i>0,0206</i>	<i>0,0874</i>
Tržby za vlastné výkony a tovar	4 710 847,55	5,74%	4 877 462,81	86,15%	9 588 310,36	10,93%	3 686 273,36	4,76%	4 589 231,86	82,68%	8 275 505,22	9,98%	0,2779	0,0628	0,1586
Zmena stavu vnútroorganizačných zásob	0,00	0,00%	9 233,00	0,16%	9 233,00	0,01%	0,00	0,00%	4 738,00	0,09%	4 738,00	0,01%	-	0,9487	0,9487
Aktivácia	137 514,93	0,17%	0,00	0,00%	137 514,93	0,16%	131 755,20	0,17%	3 615,00	0,07%	135 370,20	0,16%	0,0437	-1,0000	0,0158
Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	53 380 766,36	65,02%	0,00	0,00%	53 380 766,36	60,83%	49 821 699,71	64,39%	0,00	0,00%	49 821 699,71	60,08%	0,0714	-	0,0714
Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	2 755 675,00	3,36%	752 462,49	13,29%	3 508 137,49	4,00%	1 591 007,58	2,06%	766 919,39	13,82%	2 357 926,97	2,84%	0,7320	-0,0189	0,4878
Zúčtovanie rezerv a opravných položiek	254 436,31	0,31%	18 222,23	0,32%	272 658,54	0,31%	745 574,30	0,96%	178 620,67	3,22%	924 194,97	1,11%	-0,6587	-0,8980	-0,7050
<i>Finančná činnosť</i>	<i>117 466,29</i>	<i>0,14%</i>	<i>3 921,73</i>	<i>0,07%</i>	<i>121 388,02</i>	<i>0,14%</i>	<i>786 307,40</i>	<i>1,02%</i>	<i>7 280,76</i>	<i>0,13%</i>	<i>793 588,16</i>	<i>0,96%</i>	<i>-0,8506</i>	<i>-0,4614</i>	<i>-0,8470</i>
Finančné výnosy	117 466,29	0,14%	3 921,73	0,07%	121 388,02	0,14%	786 307,40	1,02%	7 280,76	0,13%	793 588,16	0,96%	-0,8506	-0,4614	-0,8470
Rezervy a opravné položky z finančnej činnosti	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	0,00	0,00%	-	-	-
<i>Mimoriadna činnosť</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov</i>	<i>20 737 613,04</i>	<i>25,26%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>20 737 613,04</i>	<i>23,63%</i>	<i>20 607 184,93</i>	<i>26,63%</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00%</i>	<i>20 607 184,93</i>	<i>24,85%</i>	<i>0,0063</i>	<i>-</i>	<i>0,0063</i>

Rok	2022			2021			Index vývoja 2022/2021		
Činnosť	Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU	Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU	Hlavná činnosť	Podnikateľská činnosť	SPOLU
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			
Výsledok hospodárenia pred zdanením	-157 129,24	-421 054,51	-578 183,75	-674 939,68	-799 463,78	-1 474 403,46	-0,7672	0,4733	-0,6079
Splatná daň z príjmov	0,00	14 568,01	14 568,01	0,00	-11 141,98	-11 141,98	-	2,3075	-2,3075
Dodatočne platená daň z príjmov	0,00	0,00	0,00	0,00	31 264,35	31 264,35	-	-	-
Výsledok hospodárenia po zdanení	-157 129,24	-435 622,52	-592 751,76	-674 939,68	-819 586,15	-1 494 525,83	-0,7672	0,4685	-0,6034

Konsolidované výnosy a náklady mesta Banská Bystrica za rok 2022 a 2021

Výbor pre audit

Mesto Banská Bystrica, ako účtovná jednotka, bola v roku 2022 auditovaná audítorskou spoločnosťou Accept Audit & Consulting, s. r. o. Na základe legislatívnych predpisov týkajúcich sa zvýšenia objektívneho posúdenia vykonaného auditu, bolo potrebné v zmysle zákona č. 423/2015 Z. z. o štatutárnom audite v z. n. p. zriadiť Výbor pre audit.

Rozsah pôsobnosti Výboru pre audit je upravený v § 34 ods. 4 zákona 423/2015 Z. z. v z. n. p. Jeho hlavnou úlohou je sledovanie procesu zostavovania individuálnej a konsolidovanej účtovnej závierky, dodržiavanie osobitných predpisov a predkladanie odporúčania a návrhov na zabezpečenie integrity tohto procesu. V neposlednom rade má sledovať nezávislosť audítorskej spoločnosti a informovať riadiaci orgán účtovnej jednotky o výsledku štatutárneho auditu konsolidovanej účtovnej závierky, zohľadňuje svoje zistenia a závery prezentuje úradu.

Výbor pre audit má najmenej troch členov a môže byť zriadený ako samostatný výbor, alebo ako výbor riadiaceho orgánu, alebo ako výbor dozorného orgánu. Najmenej jeden člen výboru pre audit musí mať odbornú prax v oblasti účtovníctva alebo štatutárneho auditu. Členovia výboru pre audit ako celok musia mať kvalifikáciu vhodnú pre sektor, v ktorom účtovná jednotka pôsobí. Nadpolovičná väčšina členov výboru pre audit musí byť nezávislá. Ak sú všetci členovia výboru pre audit členmi riadiaceho orgánu alebo dozorného orgánu, nemusia spĺňať podmienku, že väčšina členov výboru pre audit je nezávislá.

Mestské zastupiteľstvo schválilo zriadenie Výboru pre audit na svojom zasadnutí dňa 20.6.2017 uznesením č. 837/2017. Do marca 2018 pracoval Výbor pre audit v zložení: doc. Ing. Zuzana Šuranová, PhD., Ing. Marta Skřivánková, a Ing. Daniel Eliáš, CA. Listom doručeným dňa 14.03.2018 sa Ing. Daniel Eliáš, CA vzdal členstva a za novú členku Výboru pre audit mesta Banská Bystrica zvolilo mestské zastupiteľstvo Ing. Annu Harmaniovú, PhD., a to uznesením č. 1056/2018 na svojom zasadnutí dňa 24. apríla 2018. V tomto zložení pracoval Výbor pre audit až do novembra 2021.

V zmysle Štatútu Výboru pre audit mesta Banská Bystrica, článku 3 ods. 5b, požiadali členky doc. Ing. Zuzana Šuranová, PhD. a Ing. Marta Skřivánková o ukončenie členstva vo Výbore pre audit mesta Banská Bystrica. Mestské zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 2. novembra 2021 vzalo na vedomie žiadosti oboch členiek a odvolalo ich z členstva. Uznesením MsZ č. 885/2021 zo dňa 2.11.2021 boli do funkcie členov Výboru pre audit mesta Banská Bystrica zvolení:

- Ing. Kamil Ščerba, PhD.
- Ing. Elena Bradová

Spolu s Ing. Annou Harmaniovou, PhD., všetci traja členovia Výboru pre audit spĺňajú podmienku odbornosti z oblasti verejnej správy a účtovníctva. V takom zložení pracoval Výbor pre audit aj v roku 2022.

Ostatné dôležité informácie

Prijaté granty a transfery

V priebehu roku 2022 prijalo mesto granty a transfery v celkovej hodnote 23 350 350 Eur. Vo výške 14 380 978 Eur boli určené transfery pre rozpočtové organizácie mesta, t. j. základné školy, základnú umeleckú školu a Centrum voľného času. Na predškolákov v materských školách bol prijatý transfer vo výške 388 tis. Eur. Ďalších takmer 1 731 tis. Eur bolo určených na výdavky spojené s výkonom sociálnej dlhodobej starostlivosti a ďalšie služby v sociálnej oblasti.

V rámci dotácie na obеды pre deti v hmotnej núdzi v MŠ a ZŠ mesto obdržalo transfer vo výške viac než 121 tis. Eur.

Transfer v sume viac než 725 tis. Eur boli príjmom z fondu na podporu športu na refundáciu výdavkov týkajúcich sa výstavby Mestského mládežníckeho štadiónu v Radvani. Prostriedky v sume 502 tis. Eur boli prijaté na realizáciu projektu v rámci programu „Zvýšenie bezpečnosti cestujúcich verejnej osobnej dopravy v Banskej Bystrici“. Kapitálové transfery na projekt „Budovanie a zlepšenie technického vybavenia odborných učební na ZŠ“ boli prijaté vo výške 370 tis. Eur. V roku 2022 bola realizovaná revitalizácia vnútroblokov Tulsá a Sitnianska. V rámci spolufinancovania boli prijaté transfery vo výške 1 777 tis. Eur. Prijaté boli aj transfer v sume 251 tis. Eur na vypracovanie dokumentu Plán udržateľnej mobility funkčného územia krajského mesta Banská Bystrica.

V roku 2022 mesto Banská Bystrica a jeho rozpočtové organizácie prijali tiež prostriedky na refundáciu mzdových nákladov v rámci rôznych projektov, ako napr. národného projektu „Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov“, v rámci ktorých boli vytvorené nové pracovné miesta pre asistentov vo vybraných materských a základných školách. Celkový objem týchto prostriedkov bol v roku 2022 vo výške takmer 307 tis. Eur. Prijatých bolo aj 99 tis. Eur na program „Spolu múdrejší 3“ a 9 tis. Eur na projekt „Pomocný vychovávateľ na MŠ“.

Na úhradu nákladov spojených s preneseným výkonom štátnej správy na rôznych úsekoch prijalo mesto od štátu celkovo približne 277 tis. Eur. Ďalších 64 tis. Eur dostalo na prevádzku chránených pracovísk.

Mesto Banská Bystrica v roku 2022 prijalo okrem iného aj transfery na refundáciu výdavkov spojených s migráciou ukrajinského obyvateľstva, a na poskytovanie príspevkov na ubytovanie ukrajinských odíedencov, celkovo vo výške 1 182 tis. Eur. V súvislosti s organizovaním spojených volieb do samosprávnych krajov a obcí mesto prijalo transfer v sume 146 tis. Eur. V sume 15 tis. Eur bol prijatý transfer na rekonštrukciu vojnového cintorína v Majeri a ďalších 14 tis. eur na obnovu vojnových hrobov a ďalších 18 tis. Eur od Ministerstva kultúry SR na archeologický výskum v Medenom Hámri. Rôzne menšie sumy boli prijaté na financovanie výdavkov vynaložených v rámci kultúrnych podujatí, ako sú napr. Radvanský jarmok alebo Klauni rozdáajú smiech.

Udalosti osobitného významu po skončení účtovného obdobia

Po 31.12.2022 do dňa zostavenia konsolidovanej účtovnej závierky nedošlo k takým skutočnostiam, ktoré by ovplyvnili resp. zmenili výsledky vykázané v účtovnej evidencii a v účtovných výkazoch konsolidovaných účtovných jednotiek k 31.12.2022.

Významné riziká a neistoty, ktorým je účtovná jednotka vystavená

Od 1.1.2023 sa výška daňového bonusu zvýšila až na 200 euro na dieťa. Jedná sa o dobré opatrenie smerom k rodinám s deťmi a smerom k zníženiu daňovo- odvodového zaťaženia, samosprávy tým pádom však prišli o značnú časť svojich príjmov. Tento výpadok je z časti krytý daňami z príjmu právnických osôb, vzhľadom k narastajúcim cenám táto kompenzácia nie je dostatočná.

Na mestskom zastupiteľstve dňa 13.12.2022 bolo okrem rozpočtu schválené aj nové VZN o miestnom dani a poplatku, ktoré počíta s navyšovaním miestnych daní a poplatku za komunálny odpad. Na rok 2023 bola z dôvodu šetrenia zastavená aj dotačná schéma. Rozpočet bol zostavený aj preto, lebo od 15.12.2022 do konca roka 2023 je v platnosti prechodné ustanovenie zákona 583/2004, ktoré umožňuje použiť zdroje z peňažných fondov, úverov, a kapitálových príjmov aj na úhradu prevádzkových nákladov. Vo vzťahu ku zostaveniu rozpočtu 2024 až 2026 už bude nutné zostavovať rozpočet v súlade so všetkými ustanoveniami zákona 583/2004. . Z dôvodu, že ešte stále nebol novelizovaný ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti, samosprávam hrozí, že v roku 2024 vstúpi do platnosti tretie a štvrté sankčné pásmo, čo pre obce znamená :

- *obec a vyšší územný celok sú povinní schváliť rozpočet na nasledujúci rozpočtový rok s výdavkami maximálne vo výške výdavkov rozpočtu predchádzajúceho rozpočtového roka okrem výdavkov na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami a výdavkov na financovanie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie*
- *obec a vyšší územný celok sú povinní schváliť na nasledujúci rozpočtový rok iba vyrovnaný rozpočet alebo prebytkový rozpočet.*

Aby to nenastalo, musí byť do konca roka 2023 vyslovená dôvera vláde, ktorá by mali vziť z parlamentných volieb, ktoré sa budú konať 30.9.2023. Tým pádom bude platnosť posledných troch sankčných pásiem posunutá o 22 mesiacov. Možnosť úpravy dlhovej brzdy novelizáciou ústavného zákona sa javí ako nereálna.

Na prebiehajúce súdne spory mesto tvorí účtovnú rezervu pre prípad negatívneho výsledku, a tak zohľadňuje hroziace riziko.

Predpokladaný budúci vývoj v roku 2023

Aj napriek ťažšej finančnej situácii, hlavne na strane bežného rozpočtu, mesto v roku 2023 plánuje pokračovať v investičných aktivitách a ďalej sa rozvíjať. Výstavba mestskej cyklistickej trase Hušták – Kráľová vetva B, ktorá vedie ponad cestu R1 v časti Radvan by mala byť dokončená a sprístupnená verejnosti na jeseň 2023. V júli 2023 mesto ohlásilo, že sa podarí získať financie z Plánu obnovy na rozvoj cyklistickej infraštruktúry na sídlisku Sásová. Pokračovať by sa malo aj v nastolenom trende rekonštrukcií miestnych komunikácií. Podobne bude mesto naďalej realizovať opatrenia s cieľom znižovania nepriaznivých dopadov zmeny klímy. Do prevádzky by mali byť na jeseň 2023 opäť spustené kremačné pece, keďže v roku 2022 sa podarilo vysúťažiť zhotoviteľa na rekonštrukciu kremačných pecí.

Jednou z priorít vedenia mesta Banská Bystrica je prinavrátiť mestu a jeho občanom **Dom kultúry** a opäť z neho urobiť miesto stretnutí a podujatí. Mesto Banská Bystrica a Banskobystrický samosprávny kraj (BBSK), v nadväznosti na podpísané memorandum, v roku 2022 založili obchodnú spoločnosť Dom kultúry BB s. r. o., ktorá bude miestnu a regionálnu samosprávu zastupovať v procese získania tejto budovy do vlastníctva a následnej rekonštrukcií tejto budovy. Dňa 15.6.2023 sa na opakovanej dražbe podarilo uspieť tejto obchodnej spoločnosti, keď objekt Dom kultúry vydražila za 1,8 milióna Eur.

Mesto v tomto roku čaká aj vypracovanie a schvaľovanie nového Programu rozvoja mesta na roky 2024-2030. V záujme mesta je pre nasledujúce roky príprava parkovacej politiky, z dôvodu, že počet áut pribúda, a v niektorých častiach mesta sa javí súčasný stav ako neudržateľný.

Náklady na činnosť v oblasti výskumu a vývoja

Účtovná jednotka v roku 2022 nemala žiadne náklady, výdavky na činnosti v oblasti výskumu a vývoja.

Návrh na vysporiadanie prebytku a rozdelenie zisku roku 2022

Mestské zastupiteľstvo uznesením zo dňa 18. apríla 2023 č. 88/2023 – MsZ schválilo:

- a) Záverečný účet Mesta Banská Bystrica za rok 2022,
- b) celoročné hospodárenie Mesta Banská Bystrica za rok 2022 bez výhrad,
- c) schodok bežného a kapitálového hospodárenia Mesta Banská Bystrica za rok 2022 vo výške - 6 354 220,20 Eur, zistený podľa § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a doplnení niektorých zákonov v z. n. p., z ktorého sa vylučujú nevyčerpané účelovo určené finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu a Európskej únie, alebo na základe osobitného predpisu, v sume 1 681 102,91 Eur,
- d) prevod rozdielu medzi príjmami a výdavkami finančných operácií vo výške 10 937 378,76 Eur, po vylúčení prostriedkov z prijatých zábezpek vo výške 100 000 Eur, zníženého o schodok bežného a kapitálového hospodárenia po vylúčení nevyčerpaných účelových prostriedkov vo výške -8 035 323,11 Eur a o výsledok hospodárenia podnikateľskej činnosti po zdanení za rok 2022 vo výške 37 190,60 Eur, do peňažných fondov, a to nasledovne:
  - do rezervného fondu vo výške 550 000,00 Eur,
  - do fondu minulých rokov vo výške 2 214 896,05 Eur.

Prílohy

- Príloha č.1: Orgány samosprávy na roky 2018-2022 a na roky 2022-2026
- Príloha č.2: Organizačná štruktúra úradu mesta Banská Bystrica platná k 31.12.2022
- Príloha č.3: Individuálna účtovná závierka Mesta Banská Bystrica k 31.12.2022
- Príloha č.4: Správa audítora o overení individuálnej účtovnej závierky Mesta Banská Bystrica k 31.12.2022
- Príloha č.5: Konsolidovaná účtovná závierka Mesta Banská Bystrica k 31.12.2022
- Príloha č.6: Správa audítora o overení konsolidovanej účtovnej závierky a konsolidovanej výročnej správy k 31.12.2022

VÝROČNÁ SPRÁVA KONSOLIDOVANÉHO CELKU MESTA BANSKÁ BYSTRICA za rok 2022

Výročná správa konsolidovaného celku Mesta Banská Bystrica za rok 2022 bola vzatá na vedomie
Mestským zastupiteľstvom uznesením **zo dňa 7. novembra 2023** číslo **279/2023 - MsZ**.

Osoba zodpovedná za vypracovanie
výročnej správy konsolidovaného celku
Mesta Banská Bystrica
za rok 2022:

Mgr. Zuzana Detková
vedúca odd. rozpočtu a ekonomických analýz

Štatutárny orgán:

Ján Nosko
primátor mesta